

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ОҚУ-АҒARTУ МИНИСТРЛІГІ

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

**ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ,
ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӨНІНДЕГІ
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Психологиялық қолдау орталықтары: негізгі нормативті құжаттарр: Астана қаласы, Оқу-ағарту министрлігі ҚР, 2024 жыл – 120 б.

Басылым психологиялық қолдау орталықтарын ұйымдастырушыларға көмек көрсетуге арналған. Ол нормативтік құжаттар жобаларының жинағы болып табылады, оған: облыстардың, Астана, Алматы, Шымкент қалаларының білім департаменттері жанындағы психологиялық қолдау орталықтары (ПҚО) туралы үлгілік нормативтік құқықтық акт; штат кестесі, ПҚО қызметкерлеріне қойылатын үлгілік біліктілік талаптары; үй-жайларға және оған іргелес аумаққа, жабдықтарға, әдістемелік жабдықтарға және т.б. қойылатын талаптар

МАЗМҰНЫ

1. Психологиялық қолдау орталықтары жұмысының үйлестірушілері.....	6
2. Облыстық психологиялық қамтамасыз ету бөлімдері.....	8
3. Психологиялық қамтамасыз ету бөлімдерінің бастықтары.....	10
4. Кіріспе.....	13
5. 1-тарау. Жалпы ережелер.....	14
6. Ұғымдар.....	15
7. 2-тарау. ПҚО-ның мақсаты мен міндеттері.....	17
8. 3-тарау. ПҚО қызметінің негізгі бағыттары.....	18
9. 4-тарау. ПҚО жұмысын ұйымдастыру.....	23
10. Психологиялық қолдау орталықтарының үлгілік ұсынылатын штат саны.....	24
11. ПҚО қызметкерлеріне қойылатын үлгілік ұсынылатын біліктілік талаптары.....	26
12. ПҚО-ны материалдық-техникалық жарақтандыру.....	42
13. КҚО-ны жарақтандыру және жиһаздау нормалары.....	51
14. ПҚО-ны материалдық-техникалық жарақтандыру бойынша ұсынымдар.....	53
15. Психологиялық қолдау орталықтарының қызметіне қосымша материалдар.....	68
16. Балалардың құқықтарын қорғау саласындағы интерактивті тәуекел картасы.....	113
17. Ризашылығымды білдіреміз.....	118

**Мемлекет басшысы
Қасым -Жомарт Тоқаевтың
Ұлттық құрылтайдың «Әділетті Қазақстан – Адал азамат»
атты екінші отырысында сөйлеген сөзі.**

«... Біз ұрпақ тәрбиесіне баса мән беріп, жастарды жақсылыққа жетелеуіміз керек. Бүгінгі интернет дәуірінде бұл оңай шаруа емес. Ашығын айтсақ, қазір жас ұрпақ әлеуметтік желі арқылы тәрбие алып жатыр. Баланы дұрыс бағытқа бұрып, жол көрсетіп отырмасақ, бұл – өте қауіпті үрдіс. Ғаламтор арқылы жат діни ағымдардың құрығына түскен жастар да бар. Ұрпақтың бойында жаман әдет болса, бұл – ең алдымен, үлкендердің кінәсі.

Біз жастарды жаһанданудың қатерлі ықпалынан барынша сақтауға міндеттіміз. Ұрпақ тәрбиесіне ықпал ететін шараларға баса мән беруіміз керек. Бұл салада кемшіліктер көп екені жасырын емес. Мектептегі тәрбие жұмысы ақсап тұр. Соңғы кезде оқушылардың бір-біріне қысым, зорлық-зомбылық, әлімжеттік көрсетуі жиі болып кетті.

Оны, тіпті, бейнетаспаға түсіріп, әлеуметтік желіге салу «сәнге» айналды. Кейде балалардың қатыс-гездігі жан түршіктіреді.

«.....Сол сияқты мектеп те – білімнің ғана емес, тәлім-тәрбиенің ордасы. Баланың бойына біліммен қатар адамгершілік құндылықтарды сіңіру – ұстаздың міндеті. Осыған орай балабақшадағы және мектептегі тәрбие ісіне бәріміз қоғам болып мән беруіміз керек, сондай-ақ белсене атсалысуымыз қажет.

Балалар арасында жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарды дәріптеген абзал. Оқушылар мектеп бітіргенде, ең алдымен, адал азамат болып шығуы керек. Отаншылдық және мемлекетшілдік қасиет әр баланың бойынан табылуы қажет. Балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелейтін патриоттық ұйымдардың жұмысын жандандырған жөн.

Білім министрі Ғани Бейсембаевтың Үкіметте балаларды зорлық-зомбылықтан қорғаудың, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алудың және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз етудің 2023–2025 жылдарға арналған кешенді жоспарының тұсаукесерінде сөйлеген сөзінен.

«... Бүгінде тәрбие психологы баланың эмоциялық жағдайын қолдауда басты рөл атқарады. Ол балалар өз сезімдерімен және тәжірибелерімен бөлісе алатын сенімді атмосфераны қалыптастырады. Тәрбие психологының қамқор қолдауы күйзеліске, үрейге және басқа да эмоциялық қиындықтарға төтеп беруге көмектеседі. Тәрбие психологының негізгі міндеттерінің бірі бала өміріндегі әлеуетті қауіптерді анықтау болып табылады. Министрлік өңірлік психологиялық қызмет көрсету орталықтарын дамыту арқылы олардың әлеуетін арттыру бойынша жұмыс жүргізуде. Қазіргі уақытта 8 өңірде ғана психологиялық қызмет көрсету орталықтары құрылған.

Болашақта педагог-психологтың жұмысы осы Орталықтардың тікелей үйлестіруімен және әдіснамалық қамтамасыз етумен жүзеге

асырылатын болады. Сондай-ақ, болашақ педагог-психологтарды даярлау мәселесі де маңызды. Осыған байланысты министрлік Ғылым және жоғары білім министрлігімен бірлесіп оқу бағдарламаларын жаңарту жұмыстарын бастады.

Жергілікті атқарушы органдармен бірлесіп, білім беру ұйымдарында 1000-нан астам білім алушылары бар қосымша бөлімшелерді енгізу арқылы білім беру психологтарының санын кезең-кезеңмен арттыру мәселесі шешілді...»

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ ЖҰМЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛАР

Закиева

Динара Болатқызы

Қазақстан Республикасының
балалар құқықтары жөніндегі уәкілі
+7 (705) 884-70-40

Оспан

Еділ Сабырұлы

Қазақстан Республикасының
Білім вице-министрі
8 (7172) 74-20-77

Оспанова

Насымжан Жамбекқызы

Қазақстан Республикасы
Білім министрлігі Балалардың
құқықтарын қорғау комитетінің
төрағасы
8 (7172) 74-16-94

Медетбекова

Меруерт Асқарбекқызы

Қазақстан Республикасы
Білім министрлігі Тәрбие жұмысы
департаментінің директоры
8 (7172) 74-27-27

**Юлия
Овечкина**

Қазақстан Республикасы
Білім министрлігі Балалардың
құқықтарын қорғау комитеті
төрағасының орынбасары
8 (7172) 74-17-86

**Нұржан
Жібек Дәуітбайқызы**

Қазақстан Республикасы
Білім министрлігі Тәрбие жұмысы
департаментінің бас сарапшысы
8 (7172) 74-19-94

**Сагимбаева
Гульназ Усеновна**

«ӨРКЕН» АҚ
Ғылыми-әдістемелік қамтамасыз
ету және қолданбалы зерттеулер
департаментінің директоры
+7 (707) 362-16-3

АЙМАҚТЫҚ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ БӨЛІМДЕРІ

Астана қ.

Телефон: 8 (7172) 48-11-61, 8 (747) 650-67-94
«Нұра» ауданы, Қабанбай батыр көшесі,33
«Есіл» ауданы, Е-321,18
«Алматы» ауданы, Ж.Жирентаев көшесі,16
«Байқоңыр ауданы, Ш.Иманбаева көшесі,4
«Сарыарқа» ауданы, Б. Сокпакбаев көшесі,19

Ақтөбе облысы

Мекенжайы: Ақтөбе қаласы,
Тургенев көшесі,86
Телефон: 8 (705) 238-30-56,
8 (702) 031-25-22

Қостанай облысы

Мекенжайы: Қостанай қаласы,
Баймағамбетов көшесі,162
Толстой көшесі,49
Телефон: 8 (7142) 51-18-49,
52-41-07, 37-08-58,
8 (708) 087-42-01

Қостанай
облысы

Батыс Қазақстан
облысы

Ақтөбе
облысы

Атырау
облысы

Маңғыстау
облысы

Қызылорда
облысы

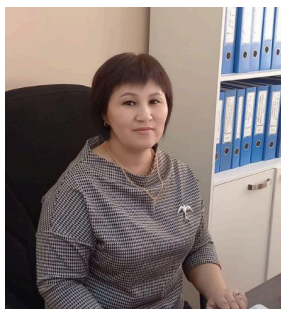
Қарағанды облысы

Мекенжайы: Қарағанды қаласы,
Әлиханов көшесі,19
Телефон: 8 (7212) 42-07-82

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ БӨЛІМДЕРІНІҢ БАСШЫЛАРЫ

**ЖУБАНДИКОВА
МЕРУЕРТ КҮНБОЛҚЫЗЫ**

Ақтөбе облысының әдістеме орталығының
әлеуметтік –психологиялық қолдау бөлімінің басшысы
Телефон: 8 (705) 238-30-56

**КОКАНОВА
ВЕНЕРА СЕМБЕКОВНА**

Алматы қаласының білім басқармасының қалалық
ғылыми-әдістемелік жаңа технология орталығының
психологиялық қолдау бөлімінің басшысы
Телефон: 8 (702) 836-20-32

**ЕРМУХАНОВА
ИНАРА ИБРАИМОВНА**

Ақмола облысының білім басқармасының
әдістемелік кабинетінің психологиялық
қызмет көрсету бөлімінің басшысы
Телефон: 8 (705) 172-18-30

**ЛЮБЧАНСКАЯ
ТАТЬЯНА ВИТАЛЬЕВНА**

Қарағанды облысының білім басқармасының «Аймақтық
ғылыми-практикалық қосымша білім беру Срыарқа дарыны
орталығы» ММ – нің әлеуметтік психологиялық қолдау зерт-
ханасының меңгерушісі
Телефон: 8 (778) 374-56-89

**КУЗЕМКО
ЛИЛИЯ ПЕТРОВНА**

ШҚО білім басқармасы « Психологиялық қолдау және
көмек беру орталығы» ММ-нің директорының м.а.
Телефон: 8 (701) 921-70-81

**БАХТИНА
ВАЛЕНТИНА ЮРЬЕВНА**

Павлодар облысы білім басқармасының жанындағы
«Тәрбие алаңы» жобалық офисінің меңгерушісі
Телефон: 8 (777) 762-51-58

**ПЕТРЕНКО
ЕЛЕНА АЛЕКСАНДРОВНА**

Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы
«Аймақтық психологиялық қолдау және қосымша
білім беру орталығы» ММ-нің директоры
Телефон: 8 (777) 302-48-12

**КАПАНОВА
ГУЛЬМИРА КАДЫРБАЕВНА**

ҚМКК «Әдістемелік кабинет»
психологиялық қолдау бөлімінің басшысы
Телефон: 8 (771) 592-89-19

КІРІСПЕ

Балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау Қазақстан саясатының басым бағыты болып табылады. Мемлекет басшысының Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Әділетті Қазақстанның экономикалық бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында балалардың құқықтарын қорғау жүйесіндегі психологиялық қызметті дамытудың маңызды бағыты баяндалған:

«... Өскелең ұрпақтың психикалық денсаулығының да маңызы зор. Оқу орындарында психологиялық қолдау қызметін институционалдық тұрғыдан нығайту, бірыңғай жедел желі ұйымдастыру және зорлық-зомбылық пен бұзақылық құрбандарына көмек көрсетудің тиімді бағдарламасын әзірлеу қажет...»

Балаларды зорлық-зомбылықтан қорғаудың, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алудың және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз етудің 2023 - 2025 жылдарға арналған кешенді жоспарына сәйкес Қазақстанда балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз етудің және оларға уақтылы білікті көмек көрсетудің біртұтас жүйесі құрылады.

Бұл жүйенің маңызды құрамдас бөлігі білім беру процесіне қатысушылардың психологиялық әл-ауқатын сақтауға және нығайтуға бағытталған, елдің әрбір өңірінде психологиялық қызмет көрсетудің **бірыңғай жүйесін құруды қамтамасыз етуге арналған Астана, Алматы, Шымкент қалалары білім департаменттері жанындағы психологиялық қолдау орталықтары (КҚО) болып табылады.**

ОРТАЛЫҚТЫҢ НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ:

■ Балалардың барлық санаттарына психологиялық және педагогикалық көмектің қолжетімділігін қамтамасыз ету;

■ психологиялық-педагогикалық көмектің сапасын басқару және білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің тиімділігін бағалау, олардың қызметін бақылау және талдау;

■ психологиялық қызмет мамандарының, өңірдегі мұғалімдердің біліктілігі мен кәсіби шеберлігін арттыру жөніндегі әдіснамалық іс-шараларды ұйымдастыру және жүзеге асыру, қадағалау;

■ балалардың психологиялық әл-ауқатын және олардың құқықтарын қорғауды қамтамасыз ету бағдарламаларын іске асыру;

■ балалардың психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз ету және олардың құқықтарын қорғау үшін ведомствоаралық ынтымақтастықты қамтамасыз ету;

■ Оқу процесіне қатысушыларға көмек көрсету жөнінде кеңес беру;

■ білім беру ұйымдарында төтенше (дағдарыстық) жағдайлар туындағанда психологиялық көмек көрсету мақсатында жедел ден қою;

■ халықаралық ынтымақтастық, үкіметтік емес ұйымдармен (ҰЕҰ) және бизнес құрылымдармен серіктестік.

Оларды дамыту барысында еліміздің 8 өңірінде психологиялық қолдау орталықтарының жұмыс істеуінің инновациялық тәжірибесі талданып, ескерілді: еліміздің 8 өңірінде: Астана, Алматы, Қостанай, Қараған, Ақмола, Ақтөбе, Павлодар, Шығыс Қазақстан облыстары

1-ТАРАУ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Осы Астана қаласының Білім департаменттері жанындағы психологиялық қолдау орталықтарының (бұдан әрі - КБК деп аталатын) қызметін ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар ПҚО қызметін ұйымдастыруда облыстардың, Астана, Алматы, Шымкент қалаларының білім департаменттерін қолдау мақсатында Алматы, Шымкент (бұдан әрі - Әдіснамалық ұсынымдар деп аталатындар) әзірленді.

ПҚО қызметін ұйымдастыру кезінде осы Әдістемелік ұсынымдарға 1, 2, 3-қосымшаларға сәйкес қызметкерлердің құрылымын, біліктілік талаптарын, материалдық-техникалық жарақтандыру шарттарын қолдану ұсынылады. ПҚО Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес психологиялық-педагогикалық қызмет көрсетуді жүзеге асырады.

ӘКК қызметін үйлестіруді ҚР Білім және ғылым министрлігінің Тәрбие жұмысы және қосымша білім департаменті қамтамасыз етеді Қазақстан Республика-

сы Білім министрлігінің «Өркен» балалар әл-ауқатының ұлттық ғылыми-практикалық институты» акционерлік қоғамы

Өңірлік психологиялық қызмет көрсету орталығының қызметі:

- Қазақстан Республикасының Конституциясы шеңберінде жүзеге асырылады;
- Біріккен Ұлттар Ұйымының Бала құқықтары туралы конвенциясы;
- Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі;
- «Неке және неке туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі;
- Қазақстан Республикасы Рәсім кодексінің әкімшілік рәсімдері;
- «Бала құқықтары туралы» Заң;
- «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
- «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы; Қазақстан Республикасы Сауда министрлігінің нормативтік құқықтық актілері;
- осы Қағиданың ережелері.

НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАР:

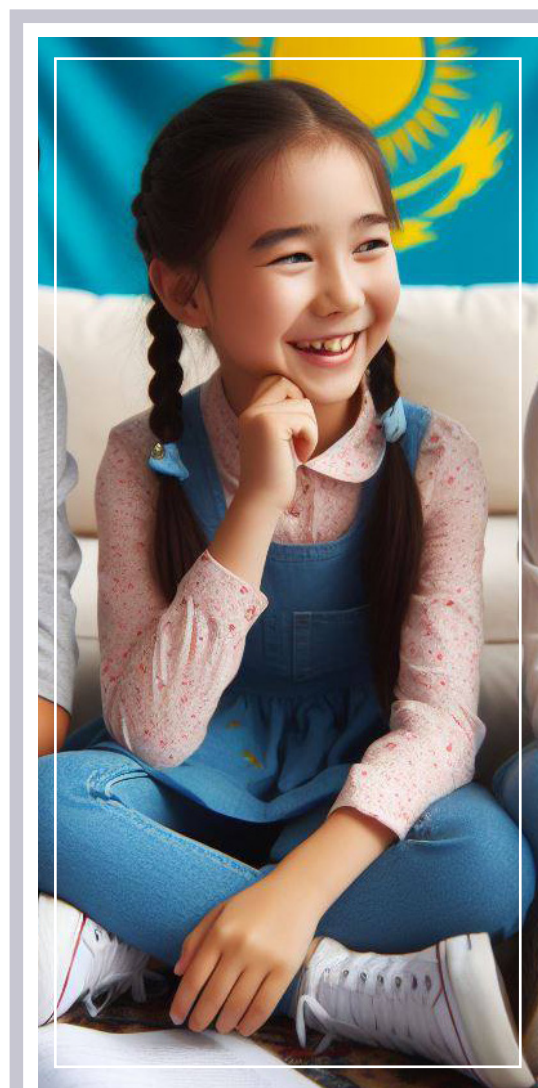
ПСИХИКАЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ – жеке тұлғалар өз әлеуетін жүзеге асыруы, өмір күйзелістеріне төтеп беруі, өнімді және өнімді еңбек етуі, сондай-ақ өз қоғамдастығына үлес қосуы мүмкін әл-ауқат жағдайы;

ПСИХИКАЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ – адамның жеке денсаулығының жоғары деңгейі, өзін және айналасындағы әлемді түсінуі, өмірдің мақсаты мен мағынасы туралы ойлары, өзін басқару қабілеті (жеке өзін-өзі реттеу), басқа адамдарға және өзіне жағымды қатынас жасай білуі, тағдыры мен дамуы үшін жауапкершілік санасы жоғары әл-ауқат жағдайы;

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ӘЛ-АУҚАТ – тұлғааралық қарым-қатынаста құзырлылығы, жеке өсу қабілеті, сенім мен қауіпсіздік сезімі, жағымды өмір салты, эмоциялық жайлылығы бар, әлеуметтік ортаға бейімделген және мазмұнды өмір сүруге қабілетті адамның жағдайы

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ –

орта білім беру ұйымының оқу уәждемесін, оқу үлгерімін, шығармашылық өзін-өзі іске асыруын, психологиялық жағдайын тұрақтандыруды, бейінді өзін-өзі анықтауды және білім алушылар мен тәрбиешілердің тәрбиелік қызметіне қолайлы жағдайларды қалыптастыруға арналған алқалы органы; Қазақстан Республикасы Білім министрінің міндетін атқарушының 2022 жылғы 25 тамыздағы No 377 бұйрығы

ДАҒДАРЫС –

қандай да бір себептермен туындаған жағымсыз психоэмоциялық күйлердің тұрақты тәжірибесі; жеке өмір күйінің кенеттен өзгеруі, оның салдары деструктивті және өзін-өзі бұзатын мінез-құлық;

АТОДЕСТРУКТИВТІ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ –

адамның өмірі мен қауіпсіздігіне қауіп төндіретін өзін-өзі бұзатын мінездің ауызша және (немесе) практикалық әрекеттері;

ОҚУ ПРОЦЕСІНЕ ҚАТЫСУШЫЛАР –

тәрбиеленушілер, оқушылар, олардың ата-аналары (заңды өкілдері), сондай-ақ оқытушылар құрамы (оларға теңестірілген адамдар)

2-ТАРАУ. ПҚО МАҚСАТЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

ПҚО ҚЫЗМЕТІНІҢ МАҚСАТЫ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ

Жергілікті деңгейде білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың, ата-аналардың психологиялық әл-ауқатын сақтауға және нығайтуға бағытталған психологиялық қызметтің бірыңғай жүйесін құру.

МІНДЕТТЕРІ:

1. Оқу процесіне қатысушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау және көмек көрсету;
2. оқу процесіне қатысушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау мен көмек көрсету сапасын арттыру;
3. Психологиялық қызметтің білім беру ұйымдарындағы қызметінің тиімділігін бағалау және үйлестіру, мониторинг пен талдау жүргізу;
4. Білім беру ұйымдарының педагог-психологтарын, әлеуметтік педагогтарын аттестаттауға көмек көрсету;
5. жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;
6. Психологиялық қызмет мамандары мен оқытушылардың кәсіби құзыреттілігін арттыру, қадағалау жүргізу;
7. Балалардың психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз ету және дағдарыстық жағдайларға жедел ден қою мақсатында ведомствоішілік және ведомствоаралық өзара іс-қимылға жәрдемдесу;
8. Психологиялық қолдау мен көмек көрсету сапасын арттыру саласындағы үкіметтік емес ұйымдармен, кәсіпкерлік субъектілерімен, мемлекеттік органдармен және ұйымдармен халықаралық ынтымақтастық, әріптестік, жобаларды іске асыру.

3-ТАРАУ. ПҚО ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

ПҚО-НЫҢ КОНСАЛТИНГТІК ЖӘНЕ ДАМУ ҚЫЗМЕТІ БАРЫСЫНДА:

- * дағдарыстық жағдайларда, оның ішінде психоэмоционалдық және мінез-құлық проблемаларына байланысты жағдайларда психологиялық және педагогикалық кеңес беру;

- * оқу процесіне қатысушыларға, оның ішінде демалыс, мереке және демалыс күндері кезінде кеңес беру;

- * сенім телефонының жұмысын 24/7 режимінде ұйымдастыру, он-

лайн-консультациялар;

- * психоэмотикон, мінез-құлық, психоәлеуметтік проблемаларды, дағдарыстық жағдайларды, оның ішінде зорлық-зомбылыққа байланысты жағдайларды шешуге бағытталған тренингтер өткізу, кәмелетке толмағандар, олардың ата-аналары, педагогтары, білім бөлімдерінің, аудандық және қалалық білім бөлімдерінің мамандары үшін.

ПҚО-НЫҢ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚЫЗМЕТІНДЕ:

- * білім беру ұйымдарының алдыңғы қатарлы халықаралық және ұлттық тәжірибені зерттеу және беру;

- * кәсіптік оқыту курстарын әзірлеу және енгізу. психологиялық қызметтерінің мамандарына әдістемелік көмек көрсету;

- * қатысушыларға кешенді психологиялық көмек көрсету жобаларын, өндірісін және алгоритмдерін әзірлеу білім беру үдерісі;

- * ата-аналарды балаларды дамыту және тәрбиелеу мәселелеріне тәрбиелеу;

- * оқу-практикалық конференцияларды, семинарларды, вебинарларды, тренингтерді, дөңгелек үстелдерді, кездесулерді дайындау және өткізу;

- * аналардың өзекті проблемалары мен балалардың психологиялық әл-ауқаты мәсе-

лелері бойынша оқу процесіне қатысушыларға арналған ғылыми-практикалық ұсынымдарды, нұсқауларды әзірлеу;

- * алдыңғы қатарлы халықаралық және ұлттық тәжірибені зерттеу және беру;

- * кәсіптік оқыту курстарын әзірлеу және енгізу.

ПҚО-НЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРУ ҚЫЗМЕТІНДЕ:

- * ПҚО қызметін реттейтін құжаттарды (жарғы немесе реттеу, лауазымдық нұсқаулықтар, жоспарлар, іс-шаралар жоспарлары, штат кестесі, негізгі қызмет бойынша бұйрықтар, жұмыс кестелері, актілер, келісімдер) әзірлеу;

- * аудандық психологиялық қолдау кабинеттерінің өңірлік желісін құру;

- * желілік өзара әрекеттесуді ұйымдастыру білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтері

- * желілік өзара әрекеттесуді ұй-

ымдастыру білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтері аймақ;

- * білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтерінің қызметін цифрландыру;

- * қызметті үйлестіру, жұмыстың мониторингі мен талдауын ұйымдастыру психологиялық қолдау қызметтері;

- * балалардың психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз ету, олардың құқықтарын қорғау жөніндегі бағдарламалар мен жобаларды іске асыру

«МОБИЛЬДІ ЖАУАП БЕРУ» БАҒЫТ БОЙЫНША ПҚО ҰСЫНЫЛАДЫ:

- * кәмелетке толмағандардың психологиялық қызметтерге деген проблемалары мен қажеттіліктерін бағалау;

- * тәрбие процесіне қатысушыларға, сондай-ақ оқушылардың ата-аналарына психоэмоциялық, мінез-құлықтық, психоәлеуметтік проблемаларды, дағдарыстық жағдайларды, оның ішінде кәмелетке толмағандар мен олардың ата-аналарына зорлық-зомбылықпен, бұзақылықпен, өзіне-өзі қол жұмсаумен байланысты жағдайларды шешуде психологиялық көмек көрсету;

- * зорлық-зомбылыққа, бұзақылыққа, киберқауіпсіздікке және басқа да балалар құқықтарының бұзылуына ұшыраған немесе куә болған балаларға көмек көрсету

«КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРДІ КӨТЕРУ БАҒЫТЫ БОЙЫНША» ПҚО ҰСЫНАДЫ:

* білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтері бойынша мамандардың кәсіби біліктілігін арттыруға және кәсіби даярлауға көмек көрсету;

* әдістемелік ұсынымдарды, әдістемелік құралдарды және «істерді» әзірлеуді қоса алғанда, кәсіби құзыреттілікті арттыру жүйесін әдіснамалық қамтамасыз ету;

* білім беруді дамыту бағдарламалар, арттыру курстары

Кәсіби құзыреттілік педагог-психологтар, психологтар, әлеуметтік педагогтар, білім беру ұй-

ымдарының әкімшіліктері, заңды өкілдер кәмелетке толмағандар;

* психологиялық педагогтардың, психологтардың, әлеуметтік педагогтардың, білім беру ұйымдарының әкімшілерінің және педагогтардың балалардың психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз ету, оның ішінде сот-медициналық сараптамалар жүргізу арқылы кәсіби құзыретін жетілдіру;

* жас педагог психологтардың, әлеуметтік педагогтардың біліктілігін арттыруды әдіснамалық қамтамасыз ету.

«ВЕДОМСТВОАРАЛЫҚ ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ» БАҒЫТЫ БОЙЫНША КҚО ҰСЫНЫЛАДЫ:

* балалардың құқықтары жөніндегі өңірлік уәкілмен өзара іс-қимыл;

* іске асыруды жеңілдету өңірдегі білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтерінің қызметі саласындағы ведомствоаралық ынтымақтастық;

* кәмелетке толмағандар арасындағы зорлық-зомбылық, бұзақылық, өзін-өзі өлтіру және басқа да құқық бұзушылықтар фактілерін зерделеу және саралап алу бойынша өңірлік ведомствоаралық топтардың жұмысына қатысу;

* күрделі жағдайларды қарау және шешу үшін облыстық психологиялық-педагогикалық кеңестің жұмысын ұйымдастыру;

* мемлекеттік органдармен және денсаулық сақтау, ішкі істер, халықты әлеуметтік қорғау, әділет, мәдениет және ақпарат, жоғары білім беру ұйымдарымен, отбасы, әйелдер және балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі 111 байланыс орталығымен, прокуратура органдарымен, коммерциялық емес және үкіметтік емес ұйымдармен, кәсіпкерлік субъектілерімен өзара іс-қимыл жасау.

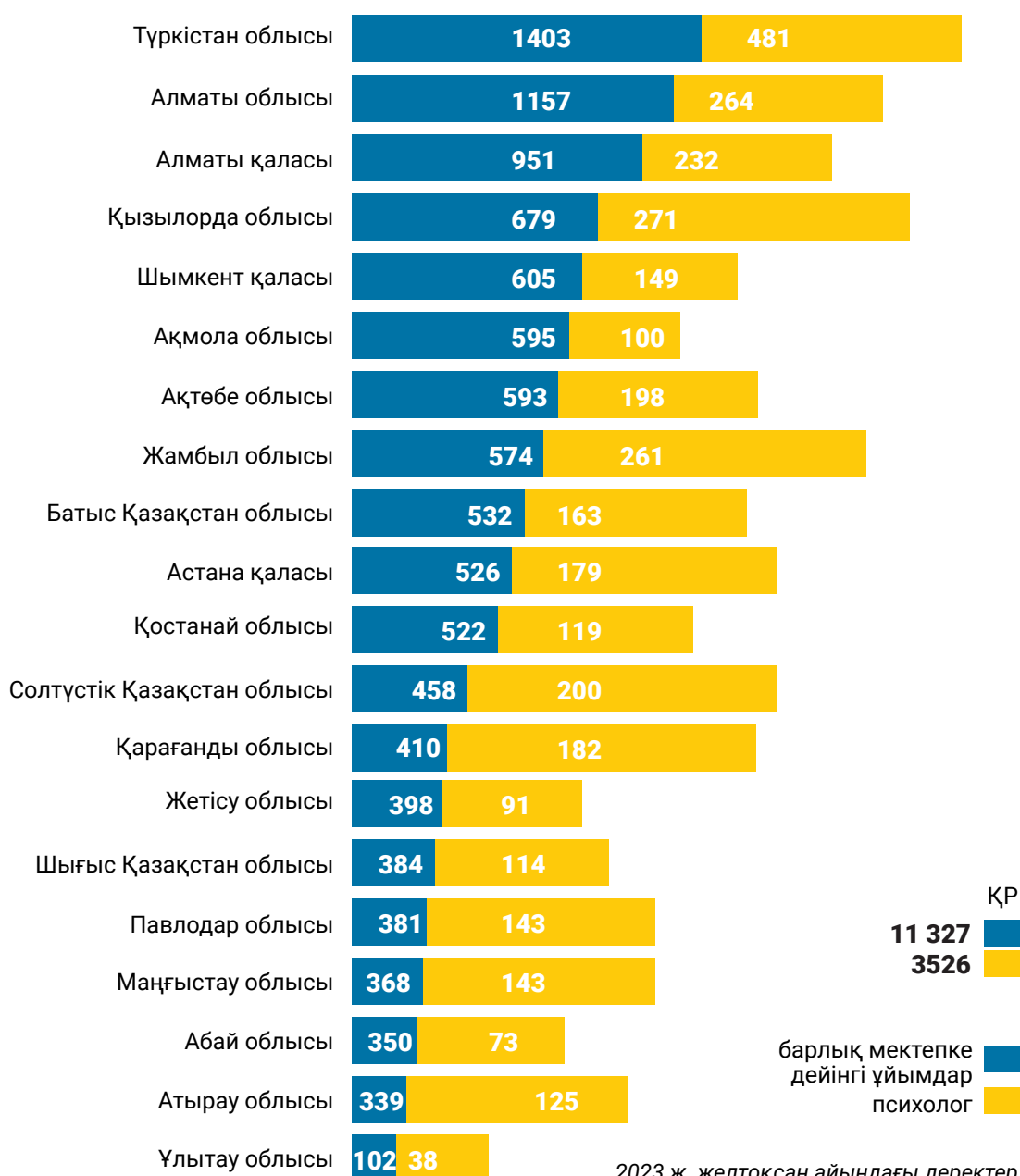

«ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҮНТbМАҚТАСТЫҚ» БАҒЫТЫ БОЙЫНША ПҚО ҰСbНАДЫ:

* бiлiм беру ұйымдарында психологиялық қызмет көрсету жүйесiн жетiлдiру бойынша халықаралық ұйымдармен және кәсiпкерлiк субъектiлерiмен серiк-тестiк қарым-қатынасты дамыту;

* табысты халықаралық тәжiрибенi зерттеу және аудару;
* психологиялық қызметтердi дамытудағы өзектi мәселелер бойынша халықаралық көрмелер, форумдар, конференциялар, кездесулер өткiзу.

БАЛАБАҚШАЛАРДАҒЫ ТӘРБИЕ ПСИХОЛОГТАРЫНЫҢ САНЫ ТУРАЛЫ МӘЛiМЕТТЕР

2023 ж. желтоқсан айындағы деректер

4-ТАРАУ. ПҚО -НЫҢ ЖҰМЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Орталықтың қызметін облыстардың, **Астана, Алматы, Шымкент қалаларының білім басқармасының ведомстволық** бағынысты және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған заңды тұлға ретінде ұйымдастыру ұсынылады.

ПҚО қызметін ұйымдастыру үшін көрсетілетін қызметтерге өтініш беру, көмек көрсету тәртібін, жұмыс уақытының нормаларын, ішкі құжаттаманы жүргізуді, сондай-ақ ішкі регламенттерді регламенттейтін Қағидалар әзірленеді.

Аудан бойынша үйлестіруші іс-шараларды ұйымдастырады, балалар мен ата-аналарға кеңес береді, қаланың (ауданның) психологиялық қызметтерінің қызметіне мониторинг жүргізеді, КҚО-мен бірлесіп проблемалық мәселелерді талқылайды және шешеді, КОКП қызметінің барлық бағыттары бойынша жұмыс істейді.

**ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ
ҮЛГІЛІК ҰСЫНЫЛАТЫН ШТАТ САНЫ**

№	Лауазымы	Саны
1	Директор	1
2	Директордың орынбасары	2
ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЖҰМЫС БӨЛІМІ		
3	Бөлім жетекшісі	1
4	Психолог (сенім телефоны)	4
5	Психолог ((бетпе-бет кеңес)	8
6	Әлеуметтік педагог	2
7	Заңгер	1.5
ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҰМЫС БӨЛІМІ		
8	Бөлім жетекшісі	1
9	Әдіскерлер	8
10	Әр өңірдегі қалалар мен аудандар санына байланысты қалалық, аудандық білім беру бөлімінің әдіскер-үйлестірушісі* *	*
ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУ БӨЛІМІ		
11	Бас бухгалтер	1

12	Экономист	1
13	Мемлекеттік сатып алу бөлімінің аманы	1
ӘКІМШІЛІК ЖҰМЫС БӨЛІМІ		
14	Офис- менеджері	1
15	Кадр қызметінің маманы	1
16	Аудармашы	1
17	Программист	1.5
18	Бұқаралық ақпарат құралдарымен байланыс жөніндегі маман	1
19	Күзетші	3
20	Жүргізуші	3
21	Қызметтік үй-жайларды тазалаушы	2
22	Ғимаратқа қызмет көрсету жөніндегі жұмысшы	2
23	Аула сыпырушы	0.5
24	Вахтер	2
	Барлығы	49,5*

ПҚО ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ҮЛГІЛІК БІЛІКТІЛІК ТАЛАПТАРЫ

Директор

1) ФУНКЦИЯЛАРЫ:

- Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес ӘҚК қызметінің барлық бағыттарын жалпы басқаруды жүзеге асырады;

- штат кестесін анықтайды және бекітеді;

- даму стратегиясын, мақсаты мен міндеттерін анықтайды, ПҚО-ны дамыту бағдарламаларын, ішкі еңбек регламенттерін, басқарудың қазіргі заманғы әдістері негізінде ПҚО-нің болжамдары мен жұмыс жоспарларын әзірледі, бекітуді және іске асыруды ұйымдастырады;

- бюджет қаражатын ұтымды пайдалануды қамтамасыз етеді;

- ПҚО-ның мүлкі мен қаражатын заңда белгіленген тәртіпке сәйкес басқарады, түсімдер мен шығыстар туралы жылдық есепті ұсынады қорлар;

- оқу-материалдық базаны есепке алуды, сақтауды және толықтыруды қамтамасыз етеді;

■ жеке құрамды іріктеуді және орналастыруды жүзеге асырады;

■ қызметкерлердің лауазымдық міндеттерін анықтайды, олардың кәсіби шеберлігін арттыруға, ұжымда қолайлы психологиялық атмосфера жасауға жағдай жасайды;

■ аудандық психологиялық қолдау бөлмелерінің қызметін үйлестіруді ұйымдастырады;

■ **ПҚО-ның ғылыми-әдістемелік, сараптамалық кеңестерінің, педагог психологтар бірлестіктерінің жұмысын қадағалайды;**

■ өңірдегі білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтерінің қызметіне мониторинг жүргізуді және талдауды ұйымдастырады;

■ ұйымдастырулар білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық қолдау көрсету бойынша ведомствоаралық ынтымақтастық, жұмысты басқару Облыстық кеңестер туралы күрделі жағдайлармен күресу;

■ **білім беру ұйымдарында төтенше (дағдарыстық) жағдайлар туындағанда психологиялық көмек көрсету мақсатында жедел ден қоюды ұйымдастырады;**

■ тәрбие және денсаулық сақтау ұйымдарымен бірлесіп балалардың өзіне-өзі қол жұмсауының алдын алу бойынша профилактикалық жұмыстарды ұйымдастырады;

■ өңірдегі білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтерінің озық тәжірибесін қорытуды және насихаттауды ұйымдастырады;

■ орындалатын қызметтің сапасын бақылайды, атқарылған жұмыстың есебін жүргізеді, те-

пе-теңдікті дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді;

■ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті, әдіскерлер мен мамандар арасында академиялық адалдық принциптерін сақтауға ықпал етеді;

■ Компьютер бар сауаттылық, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды белсенді пайдалану;

■ оқу-материалдық базаны есепке алуды, сақтауды және толықтыруды, сақтауды қамтамасыз етеді санитарлық-гигиеналық режим, еңбекті қорғау және еңбекті қорғау ережелері;

■ қызметкерлердің шығармашылық бастамасын көтермелейді және ынталандырады;

■ барлық органдарда ұйымның мүддесін білдіреді және

■ Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де қызметті жүзеге асырады;

■ республикадағы және шет елдердегі қоғамдық ұйымдармен өзара іс-қимылды ұйымдастырады;

2) БІЛІМ:

- Конституция Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, «Білім туралы», «Педагогтердің мәртебесі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңдары, білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын нормативтік құқықтық актілер;

- тұлға психологиясы, даму, дифференциалдық, әлеуметтік психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихология, психосоматика;

- психотерапия, психогигиен, психодиагностика, психологиялық кеңес беру, психопрофилактика, мансаптық басшылық негіздері;

- белсенді оқыту, әлеуметтік-психологиялық қарым-қатынас әдістері;

- Қазіргі заманғы әдістер жеке және топтық баланың дамуын консультациялар, диагностикалау және түзету;

- Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары;

- Педагогика және психология, әлеуметтану негіздері;

- педагогика ғылымы мен практикасының жетістіктері;

- педагогикалық этика;
- санитарлық ережелер мен ережелер; ↑ Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар;

- Экономика, қаржы-шаруашылық қызметінің негіздері;

- Еңбек заңнамасының негіздері;

- ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртен қорғау ережелері;

3) БІЛІКТІЛІГІ:

- Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық

тиісті бейіні бойынша білім («Психология» немесе «Психология және педагогика»), психологиялық және педагогикалық жұмыста және (немесе) педагогикалық жұмыста және практикалық психологияда 7 жылдан кем емес жұмыс өтілі бар;

- және (немесе) білім беру ұйымының «Басшының үшінші біліктілік санаты басшысының орынбасары» немесе «Екінші біліктілік санаты басшысының орынбасары үшін» немесе «Бірінші біліктілік санаты басшысының орынбасары» немесе «Басқарушы-ұйымдастырушы» немесе «Басқарушы-менеджер» немесе «Басшы-басшы» біліктілік санатының болуы.

Директордың орынбасары

1) ФУНКЦИЯЛАРЫ:

■ **негізгі бағыттар бойынша ПҚО қызметін жоспарлайды, ұйымдастырады және бақылайды;**

■ ПҚО -ның бөлім бастықтары мен мамандарының жұмысын үйлестіреді;

■ жүзеге асырылатын іс-шараларды бағдарламалық және әдіснамалық қамтамасыз етуді дайындауды басқарады және бақылайды;

■ аймақтық құрылымдар қызметкерлеріне кеңес береді, олардың қызметін үйлестіреді;

■ аттестаттауға дайындықты және әдіскерлердің біліктілік саясатын беруді (растауды) ұйымдастырады;

■ **ПҚО әдістемелік қамтамасыз етудің тиімділігін арттыру**

бойынша ұсыныстар әзірлейді және енгізеді, білім беру ұйымдарының, аудандық, қалалық білім беру ұйымдарының тәжірибесін талдайды және жинақтайды психологиялық қолдау кабинеттері, тәжірибелік-эксперименттік және инновациялық алаңдар, ақпараттық материалдар дайындайды;

■ білім беру ұйымдарының, аудандық, қалалық психологиялық кабинеттердің жұмыс тәжірибесін талдайды және жинақтайды, эксперименттік және инновациялық сайттар, ақпараттық материалдар дайындайды;

■ Есептерді дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді;

■ Психологиялық жұмысты жүзеге асыру орталығының қызметін үйлестіреді, Психологиялық жұмыс бөлімі қызметінің мазмұнын анықтау жөніндегі жұмысты басқарады;

■ қадағаланатын саладағы ПҚО қызметінің нәтижелерін бақылайды, талдайды, қорытады және жоғары басшылықтың назарына жеткізеді, оның даму жолдарын сипаттайды, бөлімнің қызметінің ұзақ мерзімді бағдарламасын әзірлеуге басшылық жасайды;

■ психологиялық көмектің әр түрін (кеңес беру, психокоррекциялық және оңалту) көрсету жөнінде шаралар қабылдайды;

■ Төтенше жағдай (дағдарыс) кезінде психологиялық көмек көрсету мақсатында жедел ден қоюды ұйымдастырады.

■ білім берудің әр түрлі деңгейлеріндегі психологиялық қызметтердің жұмысында қолданылатын диагностикалық әдістер тізбесін әзірлеуді және жасауды қадағалайды;

■ жүйелі түрде өзінің кәсіби біліктілігін арттырады;

■ оқушылардың, мұғалімдер мен ата-аналардың психологиялық мәдениетін қалыптастыруға көмектесіп;

■ оқушылар, тәрбиеленушілер, мұғалімдер арасында академиялық адалдық принциптерін, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің таралуын сақтайды және насихаттайды;

■ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қорғау қағидаларының талаптарын сақтауды қамтамасыз етеді;

2) БІЛІМ:

■ Конституция Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, «Білім туралы», «Педагогтердің мәртебесі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңдары, білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын нормативтік құқықтық актілер;

■ тұлға психологиясы, даму психологиясы, дифференциалдық психология, әлеуметтік психология, балалар нейропсихологиясы, психосоматика;

■ психотерапияның, психогигиеннің, психодиагностиканың, психологиялық кеңес берудің, психопрофилактиканың, профилактиканың негіздері;

КОЛЛЕДЖДЕГІ ПЕДАГОГ ПСИХОЛОГТАРДЫҢ САНЫ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР

2023 ж. желтоқсан айындағы деректер

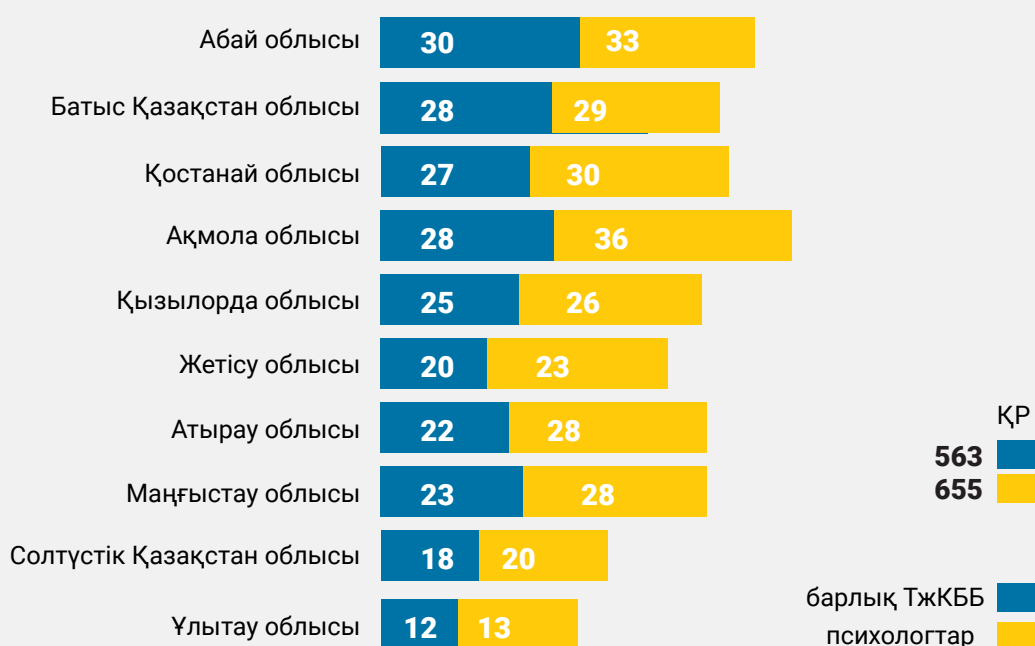
- белсенді оқыту, әлеуметтік-психологиялық оқыту әдістері;
- Қазіргі заманғы әдістер жеке және топтық баланың дамуын консультациялар, диагностикалау және түзету;
- Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары;
- Педагогика және психология, әлеуметтану негіздері;
- педагогика ғылымы мен практикасының жетістіктері;
- педагогикалық этика;
- Еңбекті қорғау, өрттен қорғау, санитарлық ережелер мен нормалар;

3) БІЛІКТІЛІК:

- жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі психологиялық білім немесе тиісті бейін бойынша басқа да кәсіптік білім немесе педагогикалық қайта да-

ярлауды, психологиялық және педагогикалық жұмыста және (немесе) педагогикалық жұмыста және практикалық психологияда кемінде 5 жыл жұмыс өтілін растайтын құжат;

- және (немесе) «педагог-зерттеуші» немесе «педагог-мастер» немесе «үшінші біліктілік санаты басшысының орынбасары» немесе «екінші біліктілік санаты басшысының орынбасары» немесе білім беру ұйымының «бірінші біліктілік санаты басшысының орынбасары» немесе «бас ұйымдастырушы» немесе «бас-менеджер» немесе «басшы-басшы» біліктілік санатының болуы.

Психологиялық жұмыс бөлімінің меңгерушісі

1) ФУНКЦИЯЛАРЫ:

- ПҚО бөлімінің қызметін ұйымдастырады және басқарады, қызмет бағыты бойынша ағымдағы және ұзақ мерзімді жоспарлауды ұйымдастырады, жұмыс жоспарының орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді, педагог психологтардың жұмысын үйлестіреді;

- әдіскерлерді (психологтарды) және педагогикалық психологтарды оқытуды қамтамасыз етеді, инновациялық әдіснаманың дамуы мен дамуына жәрдемдесіп отыр кәмететке толмағандарды ертіп жүру және консультация беру материалдары, технологиялары, әдістері;

- психологиялық жұмысты жетілдіру жөнінде ұсыныстар жасайды;

- аттестаттау рәсіміне дайындалуға және педагог психологтардың біліктілігін беруге (растауға) қатысады;

- кафедра жұмысының нәтижелерін талдайды және қорытындылайды, диагностикалық, есеп беру және талдамалық құжаттаманы жүргізеді, істің нәтижелерін бақылайды, талдайды, қорытындылайды және әкімшіліктің назарына жеткізеді, бөлім қызметінің ұзақ мерзімді бағдарламасын жасайды;

- психологиялық көмектің әр түрін (психокоррекциялық және кеңес беру) көрсету жөнінде шаралар қабылдайды;

- КОКП-ның педагог-психологтары мен әлеуметтік педагогтарына әдістемелік қолдау көрсетуді ұйымдастырады;

- білім беру процесін психологиялық қамтамасыз етуге байланысты мәселелер бойынша мамандандырылған ұйымдармен және мекемелермен өзара іс-қимыл жасайды;

- психологтардың жұмысын үйлестіреді (бетпе-бет консультациялар мен телефондық сенім);

- ақпараттық-коммуникациялық технологиялар қолданылады;

- жүйелі түрде өзінің кәсіби біліктілігін арттырады;

- әдіснамалық жұмысқа қатысады;

- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрттен қорғау ережелерін сақтайды

2) БІЛІМ:

- Конституция Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, «Білім туралы», «Педагогтердің мәртебесі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңдары, білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын нормативтік құқықтық актілер;

- тұлға психологиясы, даму, дифференциалдық әлеуметтік психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихология, психосоматика;

- педагогикалық этика нормалары;

- Психотерапия, иена психотерапиясы, психодиагностика, психологиялық кеңес беру негіздері және психопрофилактика, мансаптық басшылық;

- белсенді оқыту әдістері, қарым-қатынастың әлеуметтік-психологиялық негіздері;

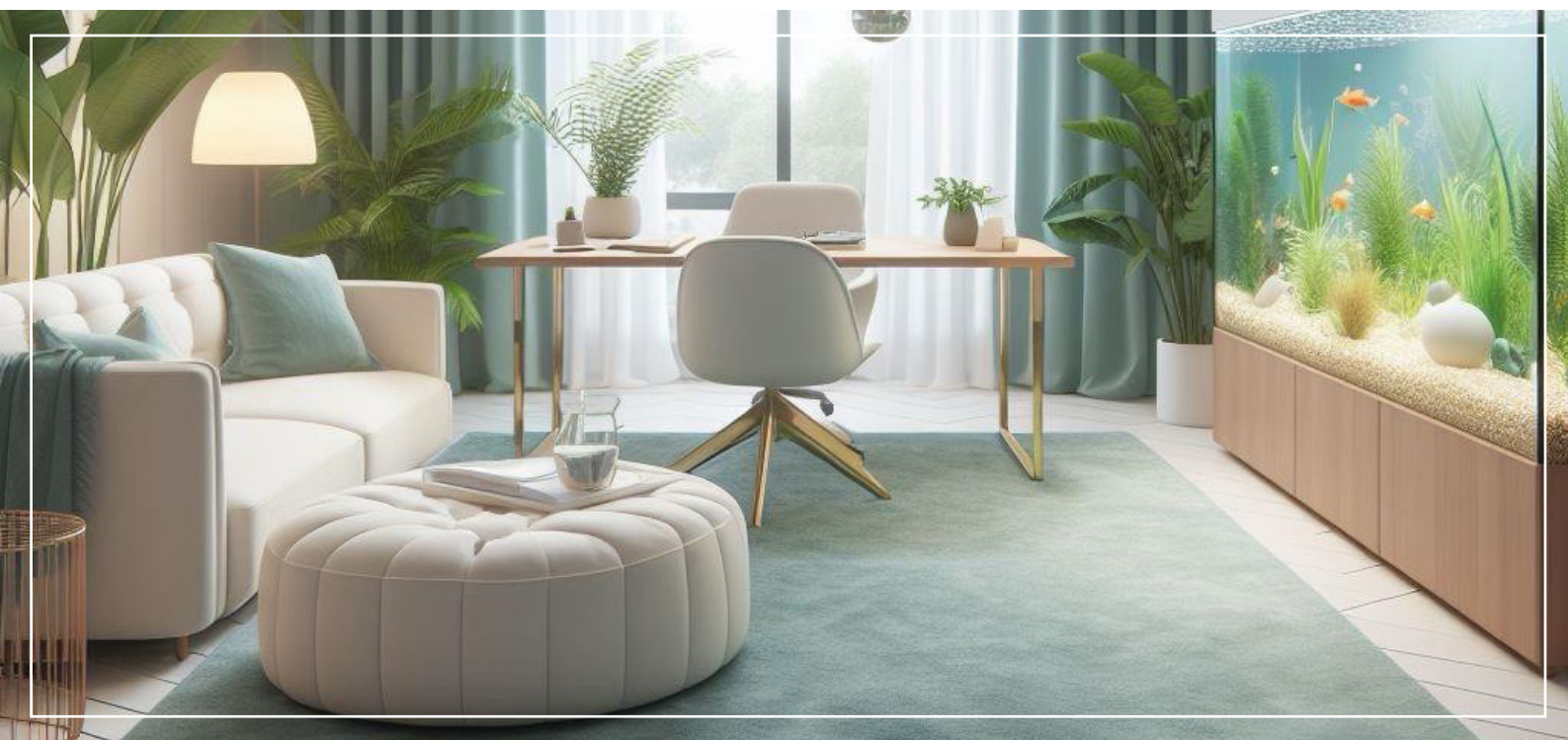
- Қазіргі заманғы әдістер жеке және топтық баланың дамуын консультациялар, диагностикалау және түзету,

- Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары; психологиялық және педагогикалық ғылымдар мен практиканың жетістіктері; еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрттен қорғау ережелері, санитарлық ережелер мен нормалар;

3) БІЛІКТІЛІК:

- Тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім («Психология» немесе «Психология және педагогика»), психологиялық және педагогикалық жұмыс және (немесе) педагогикалық жұмыс және практикалық психология саласында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі;

- және (немесе) «педагог-зерттеуші», «оқытушы-шебер» біліктілігі.

Әдістемелік бөлімнің бастығы

1) ФУНКЦИЯЛАРЫ:

- ПҚО әдіснамалық бөлімінің қызметін ұйымдастырады және басқарады, қызмет бағыты бойынша ағымдағы және ұзақ мерзімді жоспарлауды ұйымдастырады, жұмыс жоспарының орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді, әдіскерлердің (психологтардың) жұмысын үйлестіреді;

- әдіскерлерді (психологтарды) оқытуды қамтамасыз етеді, инновациялық әдіснамалық материалдарды, технологияларды, әдістерді әзірлеуге және әзірлеуге көмек көрсетеді;

- әдіснамалық жұмысты жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізеді;

- педагог-психологтар, методист- психологтерді аттестаттау және біліктілікті беру (растау)

рәсімін дайындауға өткізуге қатысады;

- бөлім жұмысының нәтижелерін талдайды және қорытады, диагностикалық, есеп беру және талдамалық құжаттаманы жүргізеді, бөлім қызметінің нәтижелерін бақылайды, талдайды, жинақтайды және әкімшілікке жеткізеді, бөлім қызметінің ұзақ мерзімді бағдарламасын жасайды;

- әр түрлі әдіснамалық көмек көрсету жөнінде шаралар қабылдайды (жобаларды, регламенттерді, конференцияларды, дөңгелек үстелдерді, семинарларды, тренингтерді, ата-аналар жиналыстарын әзірлеу);

- директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарларының, психологтардың, әлеуметтік

педагогтардың балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алу және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз ету, қадағалау арқылы психологиялық және педагогикалық құзыреттерді жетілдіру жөніндегі құзыретін жетілдіруді ұйымдастырады;

- жас педагог психологтардың, әлеуметтік педагогтардың, әдіскерлердің кәсіби дамуын әдіснамалық қолдауды ұйымдастырады;

- оқу процесін әдіснамалық қамтамасыз етуге байланысты мәселелер бойынша мамандандырылған ұйымдармен және мекемелермен өзара іс-қимыл жасайды;

- әдіскерлердің (психологтардың) жұмысын үйлестіреді;

- ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданады;

- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрттен қорғау ережелерін сақтайды;

2) БІЛІМДЕР:

- Қазақстан Республикасының Конституциясы, Еңбек кодексі Қазақстан Республикасының Заңдары Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 12 сәуірдегі N 1334 бұйрығына 1-қосымша Білім беру», «Педагог мәртебесі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы» білім беру саласын дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын нормативтік құқықтық актілер;

- тұлға психологиясы, даму, дифференциалдық, әлеуметтік психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихология, психосоматика;

- педагогикалық әдеп нормалары;

- психотерапия, психогигиеналық, мансаптық басшылық, психодиагностика, психологиялық кеңес беру және психопрофилактика негіздері;

- жеке және топтық кеңес берудің, баланың дамуын диагностикалау мен түзетудің қазіргі заманғы әдістері;

- белсенді оқыту әдістері, қарым-қатынастың әлеуметтік-психологиялық негіздері;

- Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты;

- психологиялық және педагогикалық ғылымдар мен практиканың жетістіктері;

- еңбекті қорғау, өрттен қорғау, санитарлық ережелер мен нормалар.

3) БІЛІКТІЛІК:

- Тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім («Психология» немесе «Психология және педагогика»), психологиялық-педагогикалық жұмыста және (немесе) педагогикалық жұмыста және практикалық психологияда кемінде 3 жыл жұмыс өтілі;

- және (немесе) «педагог-зерттеуші», «оқытушы-шебер» біліктілігі.

Педагог-психолог, психолог

1) ФУНКЦИЯЛАРЫ

■ **білім алушылар мен тәрбиеленушілердің психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз етуге және қалыпқа келтіруге, олардың өмірлік қиын жағдайларда, оның ішінде өзіне-өзі қол жұмсауға байланысты жағдайларда әлеуметтік-психологиялық бейімделу қабілетін дамытуға бағытталған іс-шараларды жүзеге асырады;**

■ психологиялық көмекке деген қажеттілікті бағалайды, оқытушылар мен оқушылардың ата-аналарына немесе локо-парентистердегі адамдарға психологиялық көмек көрсету үшін ұсынымдар береді;

■ оқушылар мен тәрбиеленушілердің жеке басының дамуы-

на кедергі келтіретін факторларды анықтайды, психологиялық көмектің әр түрін (психокоррекциялық және консультациялық) көрсету жөнінде шаралар қабылдайды;

■ оқушылар мен тәрбиеленушілерде өзін-өзі бұзатын мінез-құлық кәсіпқойлығы бойынша жұмысты жүзеге асырады;

■ **әр түрлі психологиялық проблемалары бар балаларға психологиялық және педагогикалық қолдау көрсетеді, консультациялар, жеке, кіші топ және топтық даму сабақтары түрінде;**

■ білім алушыларға, тәрбиеленушілерге, мұғалімдерге, ата-аналарға немесе басқа да заңды өкілдерге тәрбие және тәрбие қызметіндегі қиындықтарға байла-

нысты психологиялық проблемаларды шешуде консультативтік көмек пен психологиялық қолдау көрсетеді;

■ **төтенше жағдайды қамтамасыз етеді психологиялық көмек көрсету студенттер, дағдарыстық жағдайлардағы оқу процесіне қатысушылар: зорлық-зомбылықтың, бұзақылықтың, киберқауіпсіздіктің құрбандары мен куәгерлері;**

■ өзіне-өзі қол жұмсауға әрекет жасаған оқушылардың ата-аналарына психологиялық және педагогикалық көмек көрсетеді;

■ сенім телефонының жұмысына қатысады;

■ жеке немесе топтық түзету, даму және уәждемелік сабақтар немесе тренингтер өткізеді;

■ оқу-танымдық қызметтегі қиындықтарды еңсеру және проблемаларды, жағдайларды, жағдайларды шешу үшін білім алушылар мен тәрбиеленушілерді әлеуметтендіру үшін білім беру ұйымының ішінде және сыртында тиісті бейіндегі мамандармен өзара әрекеттеседі;

■ білім беру ортасында мұғалімдердің, ата-аналардың және басқа да заңды өкілдердің психологиялық-педагогикалық мәдениетін дамытады;

■ өзінің кәсіби біліктілігін арттырады;

■ ПҚО психологиялық бөлімінің жұмыс жоспарында көзделген семинарларға, тренингтерге, іс-шараларға қатысады;

■ Компьютер бар сауаттылық, ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілік;

■ белгіленген нысанға сәйкес жұмыс және есеп беру құжаттамасын жүргізеді;

2) БІЛІМДЕР:

■ Қазақстан Республикасының Конституциясы, Республика заңдары «Білім туралы», «Педагог мәртебесі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» және т.б. білім беру саласын дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын нормативтік құқықтық актілер;

■ тұлға психологиясы, даму, дифференциалдық, әлеуметтік психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихология, психосоматика;

■ психотерапия, психогигиеналық, мансаптық басшылық, психодиагностика, психологиялық кеңес беру және психо-мамандар негіздері;

■ Қазіргі заманғы әдістер жеке және топтық баланың дамуын консультациялар, диагностикалау және түзету;

■ белсенді оқыту әдістері, қарым-қатынастың әлеуметтік-психологиялық негіздері;

■ педагогикалық этика нормалары;

■ психологиялық және педагогикалық ғылымдар мен практиканың жетістіктері;

■ қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өрттен қорғау ережелері, санитарлық ережелер мен нормалар;

3) БІЛІКТІЛІК:

■ «Педагогика және психология», «Психология», «Клиникалық психология» және «Психологтарға арналған психиатрия» мамандықтары бойынша жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім, еңбек өтіліне талап қоймастан;

■ және (немесе) біліктілігінің жоғары немесе аралық деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 3 жыл, сарапшы-оқытушы үшін – кемінде 4 жыл, зерттеуші-оқытушы үшін – кемінде 5 жыл;

■ және (немесе) біліктілігі жоғары болған жағдайда мамандығы бойынша жұмыс өтілі: оқытушы-шебер үшін кемінде 5 жыл.

Кәсіби құзыреттерді айқындап, біліктілік талаптары:

1) «педагог»:

■ қазіргі заманғы психологиялық құралдарды пайдалану керек әдістер;

■ балалармен диагностикалық, түзету жұмыстарын жүргізу;

■ Балалардың эмоциялық әл-ауқаты мен тиімді дамуын қамтамасыз ету

■ балалардың эмоциялық әл-а-

уқаты мен тиімді дамуын қамтамасыз ету;

■ оқушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін жоспарлап, ұйымдастырады;

■ оқытушылар құрамы мен ата-аналардың психологиялық білімін жүзеге асыру;

2) «Педагог-модератор»:

■ «педагог» біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға жауап беруі, сондай-ақ:

■ балалармен жеке психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып жұмыс істеуі тиіс;

■ балалармен, мұғалімдермен проблемалық (стандартты емес) жағдайларда жұмысты ұйымдастыру, ата-анасы;

■ Ересектер мен балалар арасындағы қарым-қатынасты қамтамасыз ету және реттеу үшін;

■ Әлеуметтік бейімделудің белсенді әдістерін қолдану.

МЕКТЕП ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТАРЫНЫҢ САНЫ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР

2023 ж. желтоқсан айындағы деректер

- ата-аналар мен мұғалімдерге кеңес беру;

3) «педагог-сарапшы»:

- «педагог-модератор» біліктілігіне сәйкес келуі тиіс, сондай-ақ:

- әр түрлі бейіндер мен мақсаттарда психологиялық диагностика жүргізу, балалармен жеке жұмыс жүргізу;

- шығармашылық топты басқарады, психологиялық және педагогикалық қызметтің өзекті мәселелері бойынша конференцияларға, семинарларға қатысады;

- мектепке дейінгі балаларды психологиялық қолдау бойынша ұсынымдар әзірлеу;

- Іске асыру тәлімгерлік ету және біліктілігін арттырудың басымдықтарын анықтау;

- білім беру ұйымы деңгейіндегі өз және әріптестер, аудан/басқа да түрдегі деңгейде жұмыс тәжірибесін қорыту;

4) «Педагог-зерттеуші»:

- «педагог-сарапшы» біліктілігіне сай болуы тиіс, сондай-ақ:

- дербес психологиялық тексеру және диагностика деректерін ескере отырып, мектепке дейінгі балалармен жұмыс істеудің психологиялық және педагогикалық бағдарламаларын әзірлеу;

- психологиялық құрамды құрастыру қорытынды жасап, түзету жұмыстарын жүргізеді;

- оқу-әдістемелік құралдарды, оқу-әдістемелік кешендерді дамытуға;

- психологиялық және педагогикалық жұмысты ұйымдастыруда инновациялық тәжірибені енгізу;

- балаларды тәрбиелеу мен тәрбиелеуді ұйымдастыруда мұғалімдерге көмек көрсету.

- аудан, қала деңгейінде психологиялық-педагогикалық қоғамдастықтың даму стратегияларына тәлімгерлік ету және анықтау, облыс/республикалық маңызы бар қала және астана деңгейінде тәжірибе жинақтау;

5) «педагог-шебер»:

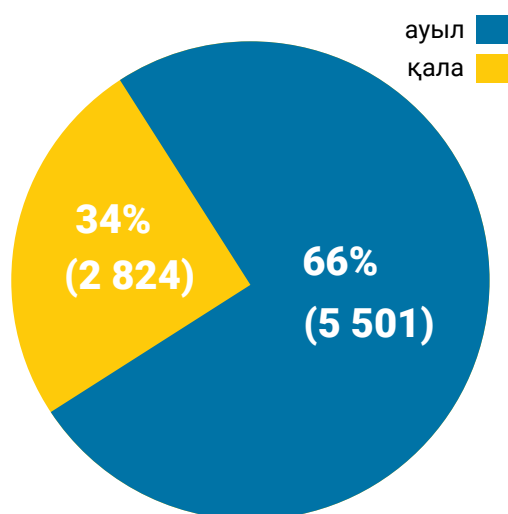
- сондай-ақ «педагог-зерттеуші» біліктілігіне сай болуы тиіс;

- Республикалық оқу-әдістемелік кеңес бекіткен жарияланатын оқу-әдістемелік құралдардың, оқу-әдістемелік кешендердің авторы (тең авторы) болуы тиіс;

- облыс/республикалық маңызы бар қала және астана деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуда тәлімгер ету және жоспарлау;

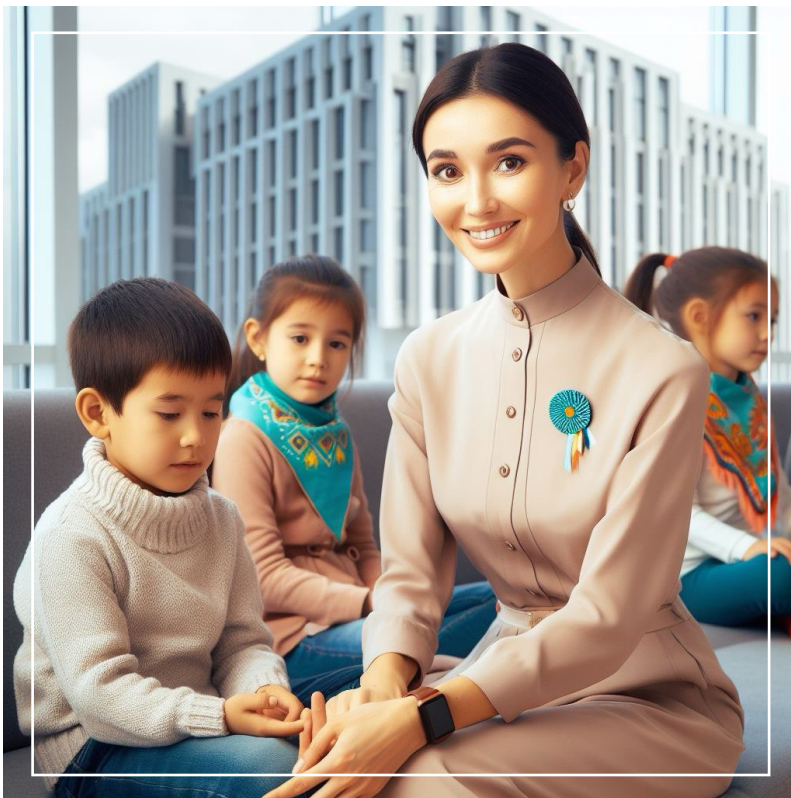
- білім беру саласындағы уәкілетті органмен бекіткен республикалық және халықаралық кәсіптік жарыстарда мүше болу.

**ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ
МАМАНДАРЫН ҚАЛА/АУЫЛ
МЕКТЕПТЕРІНЕ БӨЛУ**

Психолог, педагог-психолог (методист)

1) ФУНКЦИЯЛАР:

- ПҚО-ның және білім беру ұйымының психологиялық қызметтерінің тиімді тәжірибесін мониторингтеуді, талдауды, қорытуды және таратуды қамтамасыз етеді;

- білім беру ұйымдарында білім алушылармен психологиялық-педагогикалық жұмыстың жай-күйін талдап, оның тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлейді;

- білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтерін әдіснамалық қолдауды қамтамасыз етеді;

- психологтардың, педагог пси-

хологтардың, әлеуметтік педагогтардың біліктілігін арттыруды және қайта даярлауды ұйымдастыруға қатысады;

- психологиялық қолдау мамандарының өзара қатынас кезеңіндегі әдіснамалық жұмысының тиімділігін зерттейді;

- әдіснамалық және ақпараттық материалдарды әзірлеуге, психологтардың біліктілігін арттыруды диагностикалауға, болжауға және жоспарлауға қатысады;

- психологиялық қызмет мамандарына көмек көрсету үшін әзірлемелерді, техникалық және басқа да материалдарды дайындайды, олар-

ды ауданның (қаланың) аудандық психологиялық қолдау кабинеттерінің, білім беру ұйымдарының назарына жеткізеді;

- психологтарға білім беру ұйымдарының білім беру қызметін психологиялық қолдау жөніндегі жұмысты ұйымдастыруға көмектесіп;

- **оқу ұйымдарының психологиялық қызметтерінің басшылары мен мамандарына әдіснамалық және психологиялық жұмысты ұйымдастыруда консалтингтік және практикалық көмек көрсетеді;**

- ата-аналарды бала-ата-ана тәрбиесінің және отбасы тәрбиесінің психологиялық аспектілері бойынша тәрбиелеуді ұйымдастырады;

- білім беру процесіне қатысушыларды психологиялық қолдау саласындағы үздік отандық және халықаралық тәжірибе туралы ақпаратты қорытып, таратып береді;

- әдіснамалық, анықтамалық, ақпараттық-талдау материалдарын жинайды, жинақтайды және жүйеленеді;

- дамуын ұйымдастырады, оқытушыларға арналған оқу-әдістемелік құжаттаманы (дидактикалық материалдарды), семинарларды, конференцияларды, конкурстарды, олимпиадаларды қарау және бекітуге дайындау;

- Есептерді дайындауды және ұсынуды қамтамасыз етеді;

- еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтайды;

2) БІЛІМДЕР:

- Қазақстан Республикасының Конституциясын, «Білім туралы», «Педагог мәртебесі туралы»,

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарын және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын өзге де нормативтік құқықтық актілерді;

- тұлға психологиясы, даму, дифференциалдық, әлеуметтік психология, балалар нейропсихологиясы, патопсихология, психосоматика;

- психотерапия, психогигиеналық, мансаптық басшылық, психодиагностика, психологиялық кеңес беру және психо-мамандар негіздері;

- жеке және топтық әдістердің қазіргі заманғы әдістері баланың дамуын консультациялар, диагностикалау және түзету;

- белсенді оқыту әдістері, қарым-қатынастың әлеуметтік-психологиялық негіздері;

- ұйымның жұмыс істеу принциптері, әдіснамалық және ақпараттық материалдарды жүйелеу, әдіснамалық құжаттарды әзірлеу;

- педагогикалық этика нормалары;

- еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері, санитарлық ережелер мен нормалар;

3) БІЛІКТІЛІК:

- Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім (психология саласында) немесе тиісті бейін бойынша басқа да кәсіптік білім немесе педагогикалық қайта даярлауды растайтын құжат, психологиялық және педагогикалық жұмыста және (немесе) педагогикалық жұмыста және практикалық психологияда кемінде 5 жыл жұмыс өтілі.

ПҚО МАТЕРИАЛДЫҚ-ТЕХНИКАЛЫҚ ЖҮЕМЕН ЖАБДЫҚТАУ

АУМАҚТЫ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ АЙМАҚТАРҒА БӨЛУ ҰСЫНЫЛАДЫ

ПҚО-ы жеке алаңда, елді мекендер шегіндегі жеке ғимаратта, жасыл аймақтарда, өнеркәсіптік және муниципалдық кәсіпорындардан, темір жолдардан, көлік қозғалысы ауыр автомобиль жолдарынан, ластану және шу көздерінен алшақ орналастыру ұсынылады.

ПҚО ғимараты екі қабатты болуы мүмкін, биіктігі 3 қабатты ғимарат балаларды тасымалдаудың тік құралдары болған кезде рұқсат етіледі.

Қабылдау тобының үй-жайларын бас залда вестибюльмен, сыртқы киімге арналған киім ілгішпен және демалуға және күтуге арналған орынмен (жұмсақ дивандармен және креслолармен жабдықталған) жабдықтау ұсынылады.

Күту және тыныс алу вестибюлінде түрлі ақпараттық-дабыл жүйелерін, сондай-ақ кезекші персоналды қабылдауға арналған орындарды орналастыру ұсынылады. Балаларға арналған орталықтың аумағы Функционалдық аймақтарға бөлу ұсынылады:

- экономикалық аймақ,
- кіру аймағы,
- буферлік аймақ,
- рекреациялық аумақ,
- ойын алаңдары.

Коммуналдық ғимараттардың немесе қызмет көрсету кіреберістерінің жанында орналасқан қызмет көрсететін персоналға ғана арналған қосалқы үй-жайдың болуы ұсынылады. Әр түрлі қосалқы үй-жайларды, қоқыс жәшіктеріне арналған алаңдарды жабдықтау ұсынылады. Кіреберіс аумағы негізгі ғимаратқа кіретін негізгі кіреберіске барынша жақын орналасуы мүмкін, ол болуы мүмкін асфальтталған немесе тазалауға қол жетімді тұтас шатыры бар. Сонымен қатар, сәндік көгалдандыруды да пайдалану.

Буферлік аймақ мекеменің бас кіреберісіне жақын орналасқан және қабылдауды күтіп тұрған келушілерге арналған болуы ұсынылады. Күн мен жаңбырдан қорғану үшін аумақта орындықтар, қоқыс жәшіктері мен тәндер орнату ұсынылады

Келушілердің серуендеуіне арналған демалыс аймағын белгілеу ұсынылады. Алаңдарда орындықтар, күркелер мен қоқыс жәшіктерін орнату ұсынылады. Ойын алаңдарын кішкентай балаларға арналған ойын алаңдарына және егде жастағы балаларға ар-

налған әр түрлі ойын алаңдарына бөлу ұсынылады.

ПҚО қауіпсіздігі осал объектілерді терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықтың талаптарына сәйкес

ҰСЫНЫЛАТЫН ІШКІ ШЕШІМДЕР, КЕҢІСТІКТІ ЖАБДЫҚТАУДЫҢ АРНАЙЫ ТЕХНИКАЛЫҚ ҚҰРАЛДАРЫ

ПҚО оқу кабинеттерін ішкі жайластыру және жарақтандыру бойынша ұсынымдар сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы қолданыстағы мемлекеттік стандарттар, халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілер негізінде әзірленді.

ПҚО-ның орналасуын жоспарлау шешімі үшін ұсынылатын шарт оның қарапайымдылығы мен айқындылығы болып табылады. Дәліздерде графикалық ақпаратпен қоса жүретін белгілерді, байланыс кеңістігінің жақсы табиғи және жасанды көрінуін қамтамасыз ету ұсынылады.

Баланың объектілік-кеңістіктік ортасын ұйымдастыруда артық бөлшектері бар асыра сілтеушілікке жол бермеу ұсынылады.

ПҚО қауіпсіздік жүйелерімен талаптарға сәйкес Ұйымдастыру жөніндегі Нұсқаулық терроризмге қарсы қорғаныс лаңкестікке осал объектілер сотталған адамға қатысты қызметін жүзеге асыратын

республиканың білім беру салалары Қазақстан (ҚР Білім және ғылым министрдің 2022 жылғы 30 наурыздағы № 117 бұйрығына сәйкес

Балаға күмән тудыруы, өткір дыбыстармен қорқытуы, құлау мүмкіндігі, сондай-ақ баланың психикасына кері әсерін тигізетін функцияларды тастау ұсынылады.

Сәулет бөлшектерінің үйінділерін, декорды, күрделі пішіндерді, тым ашық түстерді және олардың комбинацияларын белсенді қолдануды болдырмау ұсынылады.

Табиғи материалдарды қасбеттік әшекейлеуде және ішкі ерітіндіде қолдану ұсынылады. Олар тек экологиялық таза ғана емес, сонымен қатар баланың айналасындағы дүниені түсінуін жақсарту, ассоциялық жадының дамуы тұрғысынан да пайдалы. Осылайша қарапайым логикалық тізбектерді пайдалануға болады, мысалы: «тас тегіс және суық», «кірпіш кедір-бұдыр және жылы»

ӨНІРЛІК ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ
ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ БӨЛІМШЕЛЕРІ

Белгіленген ережелерді сақтау ұсынылады: жарықтандыруға, желдетуге, жылытуға, жиһазға, жабдыққа және жабдыққа қойылатын талаптар.

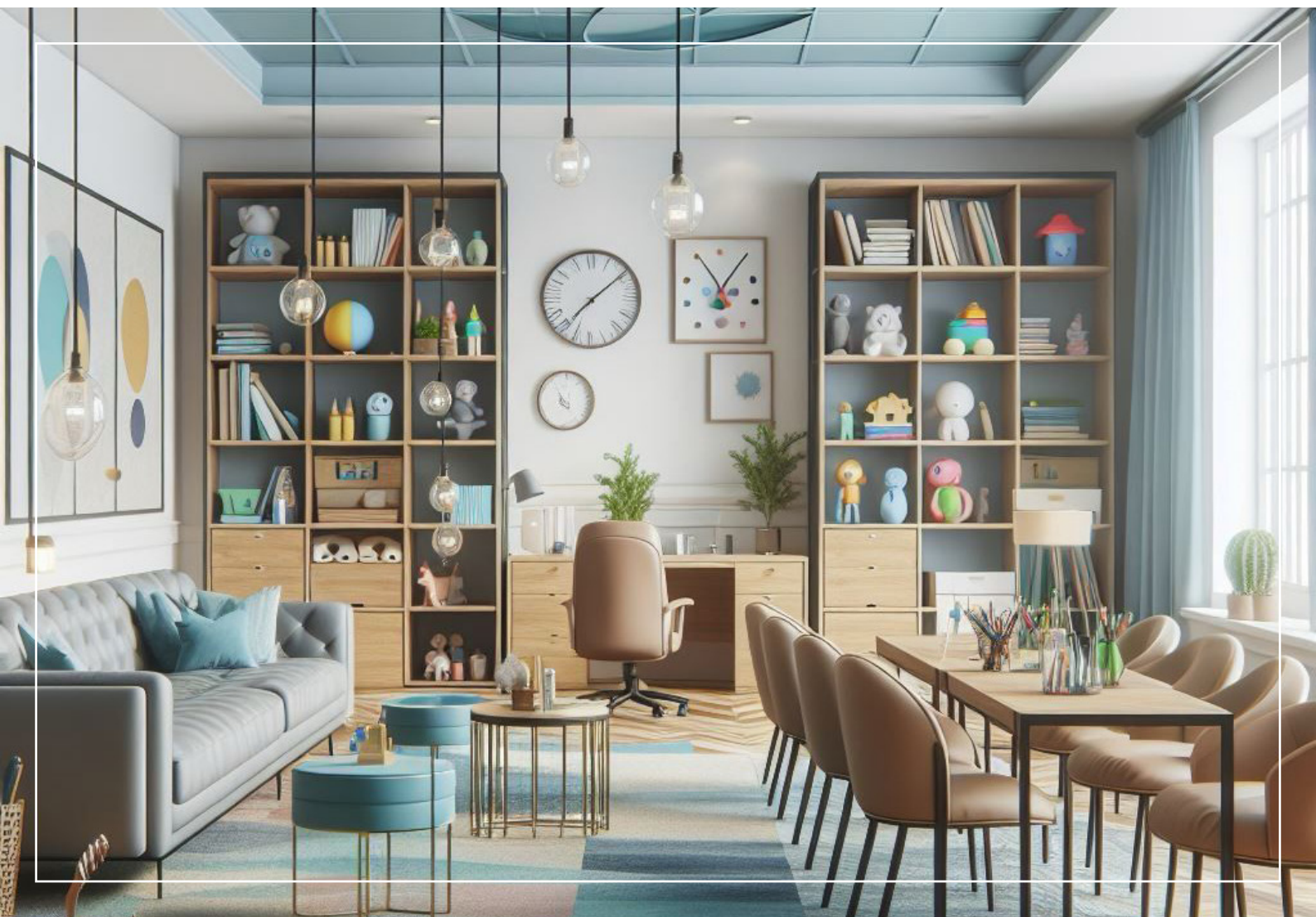
Едендер, қабырғалар мен жиһаздар үшін ашық бейтарап түстерді оларды алаңдатпайтынды немесе тітіркендірмейтіндей етіп пайдалану ұсынылады. Дегенмен, еден және ірі элементтер жиһаз, әдетте, кеңістігінде туған және жақсы бағдарға жақын ассортимент жасау үшін қабырғаларға қарағанда қараңғы болады.

Желдетуді қамтамасыз ету үшін табиғи көздерді жақсы үй-жайда - барлық маусымда жұмыс істейтін желдеткіштері мен трансомдары бар терезелерді пайдалану ұсынылады. Үй-жайларда ұсынылатын

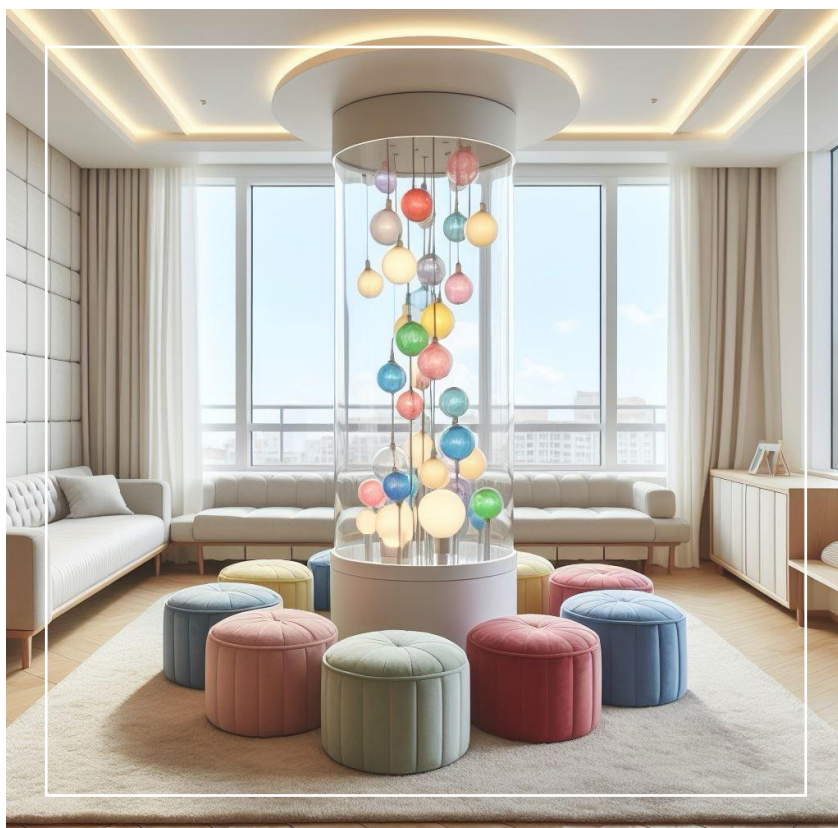
оңтайлы температура маусымдық және климаттық жағдайларға байланысты 18-24 градусты құрайды. Ауа температурасын бақылау үшін тұрмыстық термометрді қолдану ұсынылады. Ол ішкі қабырғаға шамамен 1 метр биіктікте орнатылған. Тасымалданатын және инфрақызыл жылытқыштарды қолдану ұсынылмайды.

Жиһаз бойынша ұсыныстар:

– эргономика, балалардың жасы мен биіктігін сақтау, қауіпсіз және берік, ылғалға төзімді және жылу өткізетін, жуу және дезинфекциялау құралдарына төзімді материалдарды қолдана отырып, үстелдердің күңгірт жабындысы, жиһаз түсі – жарық, балаларға қауіп төндіретін өткір жиектердің болмауы.

ПҚО ГИМАРАТТАРЫН БЕЗЕНДІРУ

Оқу алаңдары мен кеңістігін бірінші кезектегі қажеттілік болып табылатын сапалы жарықпен қамтамасыз ету ұсынылады. Рецессивті люминесценттерден басқа, декор элементтері мен жарықтандыру схемаларында жасырылған жарық диодты жолақтарды пайдалану ұсынылады.

Кіріктірілген шамдарға қосымша қолдану ұсынылады жасырын жарықдиодты жолақтар декор элементтері мен жарықтандыру схемаларында.

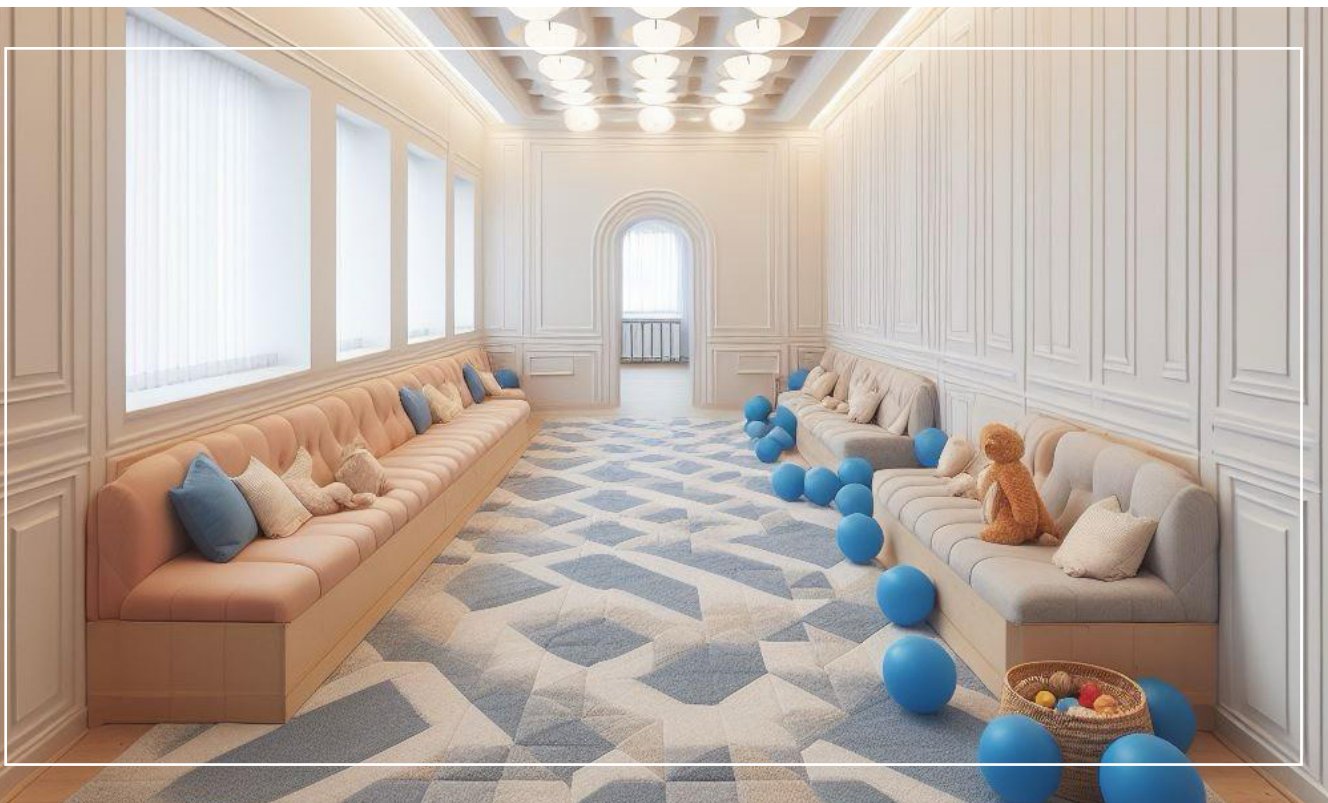
Сондай-ақ қара-көк түсті мұқият пайдалану ұсынылады, өйткені ол концентрлі (ішкі проблемалар бойынша шоғырлануды тудыратын), пассивті, гетерономды (сы-

ртқы әсерлерге тәуелді) ретінде сипатталады.

Піл сүйегі, ақшыл сары, кофе, жалбыз немесе ашық сұр түстерді таңдаған жөн – бұл түстер интерьердің әртүрлі түрлеріне сәйкес келеді, тыныш эмоционалды күйге және тиісті мінез-құлыққа ықпал етеді, сонымен қатар шамадан тыс визуалды тітіркенуді тудырады.

Табиғи және пастелді түстер қолайлы, жылы түстер теңдестірілген және салқын реңктер, орташа контраст деңгейі.

Интерьер конструкцияларында түстер сұлбасының монотондылығы салдарынан (жиһазды қоса алғанда) аулақ болу ұсынылады, кеңістіктердің

көпшілігі бірдей болып көрінуі мүмкін.

Сондай-ақ оқу кабинеттерінде оқу материалдары мен тауарлық-материалдық қорларды сақтауға арналған орындар санының жеткілікті болуы ұсынылады.

Бұл үй-жайды ластаудан туындаған көру штаммының деңгейін төмендетуге көмектеседі және балаларды алаңдатпайды.

Шкаф жиһаздары мен жабдықтар ының ұсынылатын қасиеттері:

- балаларға жасына сәйкес жарамды сөрелердің «реттелетін» биіктігі;

- пайдаланылатын уытты емес материалдар (ұсынылатын материал — ағаш);

- бірдейге жататын кестелер мен заттардың жалпы түсі жұмыс орны (кресло, сөре);

- орташа жарықтық пен қанықтық түстерін пайдаланған дұрыс; тіректерге (аяқтарға) шу әсерін барынша азайтуға арналған резеңке «қалпақшалар» қозғалмалы жиһаздар (доңғалақтар) шамадан тыс қозғалғыштықтың жасалуына байланысты жағымсыз);

- кесте пішіні басқа кестелермен топтастыруға іс-шаралардың жеке және топтық түрлерін (семинарлар, тренингтер, консультациялар және ұқсас іс-шаралар) өзгертуге мүмкіндік береді;

- орындық арқалықтары және жұмсақ жабындармен жабықталған орындықтар.

ОРТАЛЫҚ ДИСПЕТЧЕРЛІК ОРТАЛЫҚТЫҢ АУЛАСЫ МЕН КӨШЕ АУМАҒЫН ЖАЙЛАСТЫРУҒА ҰСЫНЫЛАТЫН

Ойын алаңдары, серуендеу алаңдары, сондай-ақ көгалдандыру және көркейту психологиялық қолдауға арналған ПҚО үй-жайлары сияқты қажетті құрамдас бөліктер болып табылады.

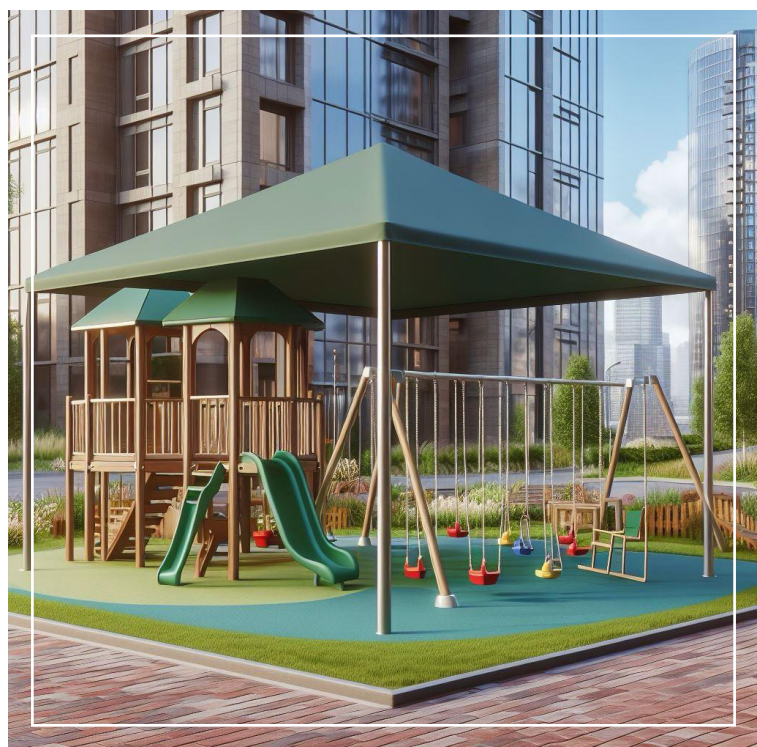
Балалар ойын кешендері тек дене бітімінде ғана емес, сонымен қатар балалардың психикалық дамуында да маңызды рөл атқарады.

Бұл ойын алаңдары мен серуендеу алаңдары әр түрлі жастың балалары үшін еркін қозғалатын және әлеуметтенетін демалыс орындары болып табылады. Оларда көгал түріндегі шөп жамылғысы, сондай-ақ ПҚО аумағындағы басқа учаскелердің, құрылыстар мен ғимараттардың арасына оңай орналастыруға мүмкіндік беретін әр түрлі пішіндер мен алаңдар болуы мүмкін.

ПОҚ алаңында орналасқан аумақтың құрылымдары мен элементтерінің жиынтығы:

- көлдердің топтық (жаяу) аудандары;
- топтық платформалардағы бастырма;
- ашық аспан астындағы ойындарға арналған ойын алаңдары;
- шаруашылық алаңы.

Ойын және ойын алаңдары сабақтарды өткізу үшін жабдықтау ұсынылады әр түрлі ауа-райы және жылдың әр мезгілі. Әрбір ойын алаңында күн мен жауын-шашыннан қорғау үшін үш жағымен қоршалған 20 шаршы метрден кем емес көлеңкелі қалқа қарасты-

рылады. Көлеңкелі қалқалардың едені ағаштан қаланған. Ойын алаңдарында биіктікке сәйкес жабдықтарды орнату ұсынылады және балалардың жасы, сенімді және тұрақты бекітілуі.

Жабдықтың жоғарғы жағына - кедір-бұдырлықсыз және кедір-бұдырсыз ұсынылады, шығыңқы болттар, бекітпелер, суға төзімді және тазалауға ыңғайлы жабындылары болады.

ПОҚ аумағын көгалдандыру кезінде балалардың қол жеткізуі үшін гүлзарларды орналастыруға және орналастыруға, декоративті өсімдіктерді, гүлзарларды орналастыруға көп көңіл аудару ұсынылады. Балаларда жалпы аллергиялық реакциялардың салдарынан шөптерден жүгіру ұсынылады. Ағаштардың ұшар басы ыстық ауа райында бастырма қызметін атқаруы және оларды күн сәулесінің әсерінен қорғау үшін көлеңке-леуді қамтамасыз етуі тиіс. Биік ағаштар (сондай-ақ биік түрлердің жас екпелері) негізгі ғи-

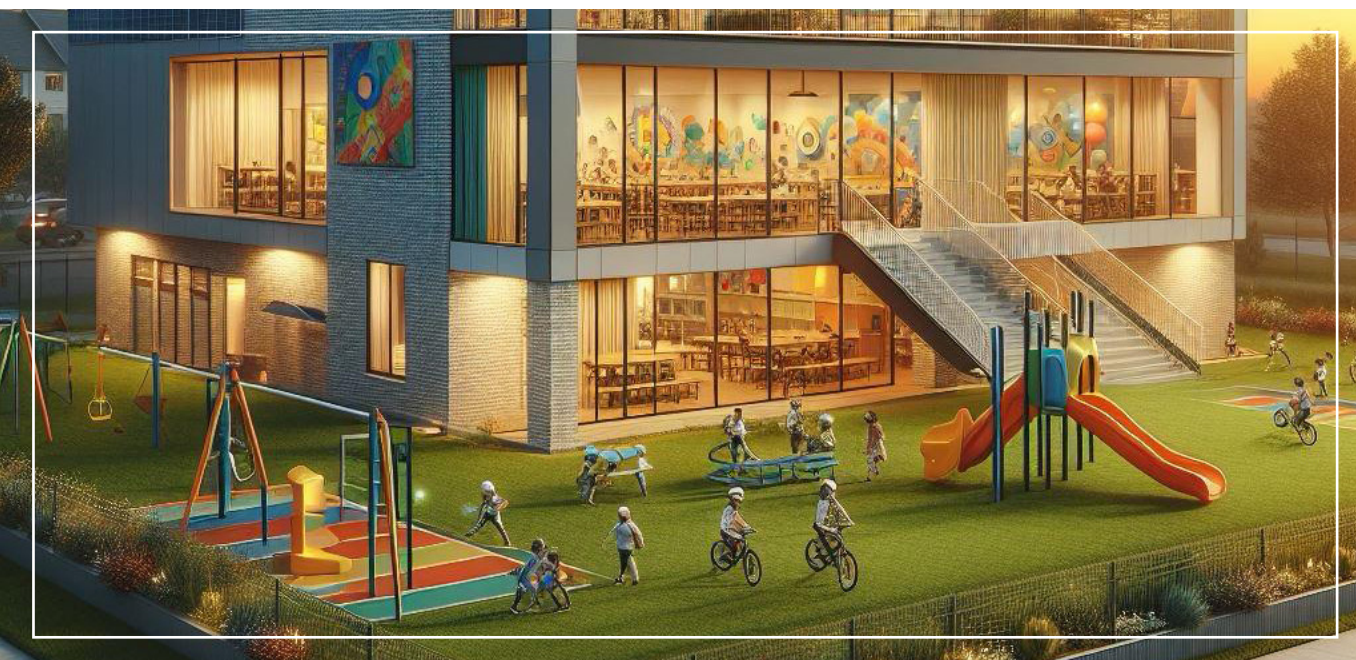
мараттардан 10-15 метрден кем емес қашықтықта болуы тиіс, бұл ғимараттарда күннің тікелей оқшаулануын бұзбауы тиіс.

ПҚО учаскесін барлық периметрі бойынша биіктігі 1,6 метр қоршаумен қоршау, жасыл желектердің артындағы қоршауды жасыру немесе бума өсімдіктерімен әшекейлеу ұсынылады. Жергілікті жағдайларға сәйкес қоршау биіктігін 0,4 метрге ұлғайтуға немесе азайтуға, сондай-ақ қоршауды пайдалануға жол беріледі.

Шаруашылық алаңында қоқыс жинағыштарды, қойма ғимараттарын орналастыру ұсынылады.

Шаруашылық алаңының қатты жабыны болуы, ас үй-жайларға кіре берісте орналасуы және ғимаратқа кіреберістің жол жабынына жанасуы тиіс

ПОҚ процессорға келушілердің визуалды және физикалық қол жетімділігіне жол бермеу ұсынылады шаруашылық алаңын топтық (серуендеу) және дене шынықтыру алаңдарында орналастыру.

ПҚО ЖАБДЫҚТАУ ЖӘНЕ ЖИҢАЗДАУ НОРМАЛАРЫ

ПҚО КАБИНЕТТЕРІН ЖАБДЫҚТАУҒА АРНАЛҒАН ҰСЫНЫСТАР:

1) адамдардың белсенді қозғалу аймағынан тыс оқшауланған жерде орналасуы;

2) жеке жұмыстарды жүргізу үшін кемінде екі дыбыс өткізбейтін кеңістіктің болуы және жапсарлас үй-жайларда жабдықталған және (немесе) жылжымалы қабырғалармен (қалқалармен) бөлінген релаксация үй-жайлары;

3) материалдардың, жабдықтардың, психодиагностикалық және психокоррекциялық әдістердің, нормативтік-техникалық

және есепке алу құжаттамасының ұсынылған тізбесінің болуы.

Нысана үшін жеке жауапкершілікті тағайындау ұсынылады жұмыс істеуі, жай-күйі және ПҚО бөлімшелерін материалдық-техникалық жарақтандыру.

ПҚО бөлімшелері үшін оның функционалдық мақсатына байланысты ғарыш қызметін ұйымдастырудың түбегейлі жаңа нысандары негізінде жеке кіреберісі бар және ыңғайлы орналасқан ғимаратты бөлу ұсынылады.

ПҚО ЖҰМЫС КАБИНЕТТЕРІ:

жұмыс кабинеті
басшысының

Психологтардың, әлеуметтік педагогтардың, заңгерлердің жұмыс орны

жеке кеңес беру бөлмесі;

Топтық жұмыстарға арналған кабинет (конференция залы) – кемінде 2

Психологиялық жүйтемелерге арналған кабинет

Психодиагностикалық және психокоррекциялық әдістерге арналған кабинеттер

«Сенім телефоны» психолог-консультант кабинеті

ДЫБЫСТЫ ОҚШАУЛАУ БОЙЫНША ҰСЫНЫМДАР

Бөгде шудан оқшаулау үшін үй-жайлар қажет болған жағдайда қос есікпен жабдықталады. Сабақ кезінде кіре беріс есікке тыныштықтың сақталуы туралы ескерту орналастыру қажет.

Жарықтандыру және түс.

Жарықтың қарқындылығын кең диапазонға (ашық жарықтан толық қараңғылыққа дейін) реттеу ұсынылады. Қалпына келтіру, босаңсыту немесе даму сабақтарына дейін және одан кейін жай жапсырма жарықтандыру қолданылады; Арнайы сабақтар кезінде жарықтың қараңғылығы бар бүйірлік сұңқарлар қосылады.

Релаксация сеанстары еденді көлеңкелеу бөлмені қажет етеді,

өйткені бұл шиеленісті жеңілдетуге көмектеседі.

Қосымша толқу немесе тітіркендіргіш тудырмайтын жағымды және бейтарап реңктерде қабырғалардың, едендердің, жиһаздардың, перделердің түсін таңдау ұсынылады; Интерьерде көк және жасыл түстерге артықшылық беріледі.

ПҚО-ның фитодизайн принциптеріне негізделген дұрыс ұйымдастырылған көгалдандыруы адамның табиғи ортадағы қажеттілігін өтеу нысандарының бірі болып табылады. Қосымша интерьер элементтері: жаңа гүлдер, терезе перделері, аквариум, кілемдер, картиналар.

ПҚО МАТЕРИАЛДЫҚ-ТЕХНИКАЛЫҚ ЖАРАҚТАНДЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ҰСЫНЫМДАР

№	Материалдардың/ жабдықтардың /әдістердің атауы	Қысқаша мазмұны	Ескертулер
ДИРЕКТОРДЫҢ (ДИРЕКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫНЫҢ) КЕҢСЕСІ			
1	Менеджер үстелі	3 жәшігі бар, ашық түсті 2 шкаф	жұмыс үшін
2	Кресло	Кресло	жұмыс үшін
3	Орындық	Жұмыс орындығы	жұмыс үшін
4	Киім ілетін шкаф	2 секциядан тұратын екі есікті, ішінде сөрелері және киім тіреуіші бар	жұмыс үшін
5	Жұмыс материалдарына арналған кабинет	Екі есікті, үстіңгі секциясы шынымен, төменгі секциясы – жабық	Жұмыс материалдарын орналастыруға
6	Сейф шкафы	Секциялары мен құлпы бар шкаф	құпия материалдар мен құжаттарды сақтағаны үшін
7	Компьютер	Дербес компьютер	Жұмысқа қолданылды
8	Көпфункционалды лазер құрылғысы	Көпфункционалы құрылғы (көшіруші/принтер/сканер)	Жұмыс үшін пайдаланылатындар
ӘДІСКЕРЛЕР, ПСИХОЛОГТАР, ЗАҢГЕРЛЕР КАБИНЕТІ			
9	Стол	3 жәшігі бар, ашық түсті 2 шкаф	мамандарды үшін

10	Орындықтар	Жұмыс орындықтары	Мамандарға арналған
11	Кимімге арналған шкаф	2 секциядан тұратын екі есікті, ішіне сөрелері бар және киімге арналған ілінген	Мамандарға арналған
12	Жұмыс материалдарына арналған шкаф	Екі есікті, жоғарғы секция әйнекпен, төменгі бөлігі жабық	Педагог психологтардың жұмыс материалдары мен оқу-әдістемелік құралдарын орналастырғаны үшін
13	Сейф шкафы	Секциялары мен құлпы бар шкаф	Кофиденциалды құжаттарды сақтауға арналған
14	Магнит тақтасы	Шарнирлі, ақ түсті, құрғақ күйінде өшірілетін, жиектелген – маркерлері бар жиынтықта қорғаныс бұрышы бар алюминий рама	Жұмыс және психо-профилактикалық жұмыстарды орналастырғаны үшін
15	компьютер	Дербес компьютер	Жұмысқа қолданады
16	Көпфункционалды лазер құрылғысы	Көпфункционалы құрылғы (көшіруші/принтер/сканер)	Жұмыс үшін пайдаланылатындар
ЖЕКЕ КЕҢЕС БЕРУ БӨЛМЕСІ			
17	Дыбысты оқшаулау үшін есік	Табалдырығы бар бір жақтаулы қос есік	Дыбысты оқшаулады қамтамасыз ету оқушылардың, оқытушылардың, ата-аналардың құпиялылығы

19	Рамалық айна	Рамадағы толық метражды айна	Жеке кеңес беру үшін
20	Кресло	жұмсақ креслолар, көлемі 700 мм*790 мм*510 мм, мата қаптаған дұрыс	Жеке кеңес беру үшін
ТОПТЫҚ ЖҰМЫСТАРҒА АРНАЛҒАН КАБИНЕТТЕР (КОНФЕРЕНЦИЯ ЗАЛЫ)			
21	Флипчарт тақтасы	Биіктігі реттелетін доңғалақтардағы ақ түсті, жылжымалы флипчат	Оқушылармен, оқытушылармен, ата-аналармен тренингтер өткізу үшін қолданылады
22	Жұмыс үстелі проекторы, ауди жабдық. Бағандар	Жан-жақты, жарықтығы жоғары жұмыс үстелінің проекторы, кез келген жарықта жұмыс істейтін 6000 сағаттық шамның қызмет ету мерзімі	Презентацияларды, бейнематериалдарды көру үшін қолданылады
23	Жұмыс үстелі проекторына арналған экран	Портативті, портативті экран	Тұсаукесерлер, бейнематериалдарды көру үшін қолданылады
24	Мобильді үстелдер - трансформаторлар	Дөңгелектер мен металл аяқтардағы шағын өлшемді кестелер, оларды тапсырмалар мен адамдар санына байланысты әр түрлі пішіндерге біріктіруге мүмкіндік береді	Әр түрлі құрамды топтарда тренингтер өткізу үшін қолданылады

25	Жиналмалы столдар	Төмен қысымды пласт-массада жасалған функционалдық орындықтар, габариттілігі 500 мм. (тереңдігі), 400 мм. (ені бойынша), 780 мм. (биіктігі) сабақтан кейін бүктеу мүмкіндігімен	Әртүрлі көлемдегі топтарда тренингтер өткізу үшін қолданылады
26	Кофе-брейк аймағы	Ыдыс аяқ жиынтығы, титан немесе электр шәйнек, кофе-брейк	Тренинг үшін пайдалану
ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУГЕ АРНАЛҒАН БӨЛМЕЛЕР (РЕЛАКСАЦИЯ)			
27	Гардиндер мен перделер жиынтығы	Терезелерді қараңғылауға және ыңғайлы орта жасауға арналған роликті жалюздер	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
28	Қауіпсіз көпіршікті аква колонналары	Ауа мен жарықтың ойнауын жарықтандыратын компрессормен және жарық диодты прожектормен жиынтықта раманың негізіне қатты бекітілген акрил түтігі	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
29	Сәндік түсті-динамикалық шам (Күркетауық тәрізді)	Аспап психологиялық рельефті бөлмелерде және релаксация бұрыштарында тынықтыратын жарық әсерін жасауға, сондай-ақ интерьерлерді сәндік жарықтандыруға арналған. Аспаптың жарық шығуында көп түсті дихроикалық жартылай шағылыстырғыш айналардан жасалған 20 қырлы айналмалы құрылғы орнатылады.	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары

30	Айналу дискісі бар айналы шар	Жетектері бар ілінген айна шар вестибулярлық аппараттың дайындығын қамтамасыз ететін «қозғалыс ауруы» әсерін тудыратын айналмалы объектілерді көзбен шолып қабылдауды қамтамасыз етеді	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
31	Айна добына арналған жеңіл апарат	Ақ немесе 5 түсті сәулесі бар «Зебра-50», ақ шар және одан бунақ-денелілер түсті болады, сәуленің енін өзгертуге арналған бірін-бірі алмастыратын диафрагмалардың жиынтығы	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
32	Жарқыраған тор	Контроллері бар түрлі-түсті микролампардағы жарқыраған желі. Өлшемі 2,5 м. x2м., 320 шамдар	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
33	Қабырғаға орнатылған талшықты-оптикалық кілем Жұлдызды аспан	Тоқылған талшықтары бар кілем негізіндегі қабырғалы кілем. Жарықтығы әр түрлі жұлдыздар. Өлшемі: 1,5 м. x1,0 м., 75 жарқыраған нүктелер. Starry Sky кілемін домалатып, басқа бөлмеге көшіруге болады	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
34	Сызықтық ультракүлгін шам	Black Light-20. Сызықтық шамы бар 20 ватт ультракүлгін шам	Жеке автотренингтер және топтық релаксация сабақтарыды өткізу үшін

35	Ультракүлгін сым сәулелену	Ультракүлгін сәулелену-де икемді жарқыраған диаметрі 4 мм сым, түстер әр түрлі	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
36	Жарық фонтан шамы	Фиброоптикалық үстел шамы, ирик гүлді еске түсіреді	Сенсорлық бөлмелер, релаксация бөлмелерін жабдықтау үшін қолданылады
37	Жартау тәрізді шам	Ішкі жарықтандыруы бар фиброоптикалық жарық шамы	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
38	Минифунтен	Бөлмеге арналған жарықтандыруы бар жабық шағын субұрқақ	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
39	Шексіздік панно	Қабырға панелі, шексіздікке созылған жарқыраған туннельге еліктеу	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
40	Свитчер-12	Республикалық кәсіпкерлерге көмек көрсету орталығы үшін бір блоктағы 12 ажыратқыш блок бөлме. Автоматты қорғау әр арнаның шамадан тыс жүктелуінен арналарды қосудың жарық индикаторы	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары

41	Музыкалық орталық	Естуді қабылдауды ынталандыруға және ыңғайлы орта құруға арналған динамиктері бар және қашықтықтан басқарылатын стерео жүйесі	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
42	Релаксациялық CD жиынтығы (5 диск)	Су, жаңбыр, жел, орман, құс әні және т.б. жазбалары бар релаксациялық дискілер релаксация бөлмелеріне арналған	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
43	Ионизатор-ауа тазартқыш	- алмалы-салмалы сүзгілері бар 100 электростатикалық. Өткізу ауа -100 ±10 м ³ /сағ; өлшемі 430x300x150 мм; Тұтыну Қуаты 40 Вт-тан аспайды.	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
44	Еден төсеніштері	Ашық, берік және оңай тазаланатын материалмен қапталған көбікті резеңкеден жасалған, көлемі: 2000 мм.х-1000мм.х100 мм.	Жеке авто-тренингтер мен топтық тренингтер үшін релаксация сабақтары
45	Балалар демалу креслосы (жұмсақ османлы, арал, алмұрт)	Көбікті роликті шарларға толы жұмсақ, ыңғайлы орындық, бұл дене пішінін алады. Өлшемі: 750 мм.х500 мм.	Жеке жұмысы үшін
46	Ересектерді босаңсыту креслосы	жақтаусыз кресло-трансформер	Жеке жұмысы үшін

47	Бастауыш мектеп пен балабақшаға арналған құрғақ бассейн	Түрлі-түсті пластикалық шарларға толы жүзу бассейні, көбік қабырғалары, биік жақтары бар.	Психоэмоционалды жағдайды жақсарту, балалардың қозғалыс пен белсенділікке деген қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін массаж әсерін тигізеді, бұлшық еттердің әр түрлі топтарын дамытады
48	H150 W120 Негізгі мектеп үшін акустикалық тактильді панель	Әртүрлі пішінді және көлемдегі бірнеше дыбыстық және сәндік заттары бар тік панель, ағаштан, матадан, металдан, пластмассада жасалған: айналмалы дискілер, қоңыраулар, шынжырлар, тамбурлар, шарлар, текшелер. Бұрыштары әр түрлі текстуралы және пішінді материалдармен көмкерілген. Биіктігі 1200 мм., ені 1000 мм.	Әртүрлі пішінді және көлемдегі бірнеше дыбыстық және сәндік заттары бар тік панель, ағаштан, матадан, металдан, пластмассада жасалған: айналмалы дискілер, қоңыраулар, шынжырлар, тамбурлар, шарлар, текшелер. Бұрыштары әр түрлі текстуралы және пішінді материалдармен көмкерілген. Биіктігі 1200 мм., ені 1000 мм.
49	Балшық төсеніші	Желімдік көп қабатты кір/шаң қалқанының кілемшелері Салюбер (желім кілемдері) оқушылардың, мұғалімдердің, ата-аналардың аяқ киімдерінен шаң мен кір жинауға арналған (әрқайсысы 30 нөмірленген табақпен 10 кілемше жиынтығы, тәулігіне 1 парақ шығын). Өлшемі 900*1200 мм.1150 мм.	Топтық жұмысы үшін

ПСИХОДИАГНОСТИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ПСИХОКОРРЕКЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕРГЕ АРНАЛҒАН БӨЛМЕЛЕР			
50	«Саната» Audi көрнекі психокоррекциялық бағдарламаларының ұсынылатын жиынтығы	«Саната» бағдарламасының пакеті 4 DVD-дискіден тұрады: Relaxson (релаксация бағдарламалары), Tone (белсендіру бағдарламалары), Статус (өзін-өзі бағалау және сенім), Дене денсаулығы (дене денсаулығы және тұрақтылығы)	Қорқуды, шиеленісті, қорқынышты жою, ұйқыны қалыпқа келтіру, белсенділікті қалпына келтіру, өнімділікті арттыру, жетілдіру өзін-өзі бағалау, сенім, әлеуметтік бейімделуді жетілдіру, дене бітімі сауығу, психосоматикалық аурулардың алдын алу, психологиялық тұрғыдан жоғарылау Тұрақтылық
51	Аутогендік жаттығу № 1 (негізгі) релаксация және CD релаксациясы диск	Оқу-жаттығудан тұратын 37 минуттық тыңдау бағдарламасы Релаксация және босаңсу	Өзін-өзі реттеу, күшті тез қалпына келтіру, өнімділік, денсаулықты жақсарту дағдыларын дамыту
52	№2 аутогендік жаттығу (негізгі). Теңдеулер жаңашылдық және стресске төзімділік CD диск.	№2 аутогендік жаттығу (негізгі). Теңдеулер жаңашылдық және стресске төзімділік CD диск.	Жаңа дағдыларды дамыту стресстік жағдайларға әрекет ету, ренішті азайтуға мүмкіндік береді, Ашу-ыза көріністері, бір рет друдизм

53	Көркемөнер туындыларымен түрлі-түсті диагностика және психотерапия әдістері (В.М. Элкина ұсынады). Кабинет нұсқасы	Қораптағы проекциялық әдістің кабинеттік нұсқасы, әдістемелік құралдан, түрлі-түсті карталар жиынтығынан (8 дана), жануарлардың бейнелері бар карточкалардан (8 дана), картиналардың репродукциясы бар карточкалардан (8 дана), нәтижелерді бекітуге арналған бланкілерден, топтық сеанстың хаттамасынан тұрады музыкалық терапия, музыкалық шығармалар жазбалары бар компакт-компакт-саймалар (9 дана), түсті дөңгелек, ақпараттық компакт-және Иматон сапа сертификаты	Нейрохирургияны диагностикалау және түзету психикалық жай-күйі, эмоцияны қалыпқа келтіру және жетілдіру оқушылардың, мұғалімдердің, ата-аналардың, мектеп қызметкерлерінің мемлекеттік және психикалық қызметі
54	«Жоғары сынып оқушыларын оқыту, әлеуметтендіру және кәсіби өзін-өзі анықтау проблемаларының болжамы және алдын алу», Л.А. Ясюкова ұсынған әдіснама авторы (3 бөлім)	Әдістемелік басылықтан тұратын қорап-корпустағы әдістемелік кабинеттің нұсқасы, компьютерлік бағдарламаны пайдаланушының нұсқаулығы, тестілерге ынталандыру материалы, жеке, жеке мінездеме нысандары, электрондық кілт, Ресей психологиялық қоғамының сертификаттары, «Има тон» сапа сертификаты, «Има тон» қаламгері	Диагностика нәтижелерін беру әр оқушыға өзін жақсы білуге, өзінің күшті және әлсіз жақтарын түсінуге, өзін-өзі жетілдірумен айналысуға, эмоциялық проблемаларды шешуге, жасөспірім кезінде туындайтын тәрбие себептерін анықтау оқу циклінің әр түрлі пәндері бойынша қиындықтар, алу оларды еңсеру және оқу үлгерімін арттыру жөніндегі ұсынымдар, сыныптастарымен, оқытушылармен қарым-қатынасындағы проблемалардың себептері туралы ақпарат беріледі. Ата-аналар және оларды шешу жолдары

55	Еңбек кернеуін интегралдық диагностикалау және түзету әдістемесі (IDIX) (әдіс авторы А.Б. Леонов ұсынған) (Компьютерлік нұсқасы)	3 блоктан тұратын әдістеменің кабинеттік нұсқасы: стресс деңгейін және оның сапалық деңгейін бағалау әдіснамалық нұсқаулықтан, сауалнамадан, жауап нысандарынан, нәтижелерді сынау, өңдеу, түсіндіру және сақтау бағдарламасы бар компакт-дискілерден, «Иматон» сапа сертификаты бар профилактикалық іс-шаралардың сипаттамасы	Әдістеме күйзелістің себептері мен теріс көріністерін анықтауға арналған, сондай-ақ түзету-профилактикалық іс-шаралар кешенін іріктеуді көздейді Психологиялық және ұйымдастырушылық бейіндер
56	Бейімделген негізгі нұсқасы Люшердің түс сынағы (ұсынған авторлар — В.И. Тимофеев, Ю.В. Фи лимоненко). Жинаққа А.М. Эткиндтің «Түс қатынастарын сынау» әдісі кіреді	Картадағы тест 8 түрлі-түсті тұрады, онда нәтижелерді өңдеуге, оларды түсіндіруге және сақтауға арналған компьютерлік бағдарлама бар. Ол түрлі-түсті қатынастарды сынау жөніндегі әдістемелік нұсқаулықтан, түрлі-түсті карталар жиынтығынан, нәтижелерді бекітуге және оларды түсіндіруге арналған бланкіден тұрады.	Жеке диагностика мен түзетуге арналған маңызды адамдарға және жағдайларға және деңгейге деген эмоциялық қарым-қатынас оқушылардың, мұғалімдердің, сондай-ақ мектеп қызметкерлерінің үлгерімі мен күйзеліске төзімділігі.

57	Жеке және топтық орындау үшін Люшер түсті тестінің кеңселік нұсқасы. Люшер түс сынағының бейімделген нұсқасының авторларына авторлар В.И. Тимофеев пен Ю.И. Филимоненко ұсынылады. Ставкалар жинағына А.М. Эткиндтің «Қарым-қатынастың түс сынағы» атты бастапқы әдісі енгізілген.	Тест 8 түрлі-түсті картадан тұрады, онда нәтижелерді өңдеуге, оларды түсіндіруге және сақтауға арналған компьютерлік бағдарлама бар. Бокс-корпустағы компьютерлік нұсқа жиынтығы әдістемелік құралдан, 2 түстік жинақтан тұрады: карталар, интерпретация кестелері, «КБК» бойынша нұсқаулық, нәтижелерді бекітуге арналған бланкілер, нәтижелерді өңдеу және сақтау бағдарламасы бар CD-ROM, «Иматон» сапа сертификаты, «Иматон» фирмалық қаламы	Өлшеу үшін қолданылады: психофизиологиялық жай-күй, жеке жанжалдар шегінде, депрессиялық күйлерге және аффективті реакцияларға бейім болу үрдісі. Топтық әдісті қолдана отырып, стресске, оқушыларға, мұғалімдерге, мектеп қызметкерлеріне төзімділік деңгейін анықтайды. Коммуникативтік қабілеттерді, психосоматикалық денсаулықты және психоэмоциялық қабілеттерді бағалау
58	Облыста қолданылатын психодиагностикалық бағдарламалық қамтамасыз ету (АСППМ, Амальтея, Күнделік)	Оқушылардың жеке ерекшеліктерін бақылауға және талдауға бағытталған онлайн-платформалар	Білім алушылардың жеке ерекшеліктерін жеке және топтық диагностикалауға арналған
59	Компьютер	Дербес компьютер	Жұмыс үшін қолданылады
60	Интернетке қосылу	Интернет — бүкіл әлем бойынша құрылғыларды қосатын және пайдаланушыларға көптеген мүмкіндіктер беретін ғаламдық желі: жұмыс, оқу және т.б.	Жұмыс үшін пайдаланылатындар

61	Көпфункционалды лезерді аппарат	Көпфункционалды құрылғы (көшіруші/принтер/сканер)	Жұмыс үшін пайдаланылатындар
62	Түрлі -түс принтері	Түрлі -түс принтері	Жұмыс үшін пайдаланылатындар
63	Гарнитура (микрофоны бар құлаққаптар)	Кәсіби компьютер гарнитуралары (Microphone бар құлаққаптар)	Айналадағы кеңістіктен дауыстық хабарлар мен дыбыс оқшаулағышын қабылдау және беру үшін қолданылады.
64	Компьютер	Дербес компьютер	Жұмыс үшін қолданылады
65	Көпфункционалды лезерді аппарат	Көпфункционалды құрылғы (көшіруші/принтер/сканер)	Жұмыс үшін пайдаланылатындар
66	Стол	3 жәшігі бар, ашық түсті 2 шкаф	Жұмыс үшін пайдаланылатындар
67	Кресло	жұмсақ креслолар, көлемі 700 мм*790 мм*510 мм, мата қаптаған дұрыс	Жеке кеңес беру үшін
68	Интернетке қосылу	Интернет — бүкіл әлем бойынша құрылғыларды қосатын және пайдаланушыларға көптеген мүмкіндіктер беретін ғаламдық желі: жұмыс, оқу және т.б.	Жұмыс үшін пайдаланылатындар

Дағдарыстық жағдайларға, балалардың құқықтарын бұзу жағдайларына жедел ден қою үшін, оқу процесіне қатысушыларға уақтылы психологиялық және педагогикалық көмек көрсету мақсатында **КОКП-ны көлік құралымен жарақтандыру ұсынылады.**

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ- АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІНЕ ҚОСЫМША МАТЕРИАЛДАР

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ БАЛАЛАР ҚҰҚЫҚТАРЫ ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛЕТТІ ОРГАН

**Балалар құқықтары
жөніндегі уәкілі
Закиева
Динара Болатовна**
+7 705 884 70 40

**Астана қаласы
Бимендина
Асима Темкеновна**
+7 708 166 94 93

**Алматы қаласы
Ерлан
Диана Ерлановна**
+7 771 770 51 11

**Шымкент қаласы
Жазыкбаева
Жаннета Канаевна**
+7 701 203 41 84

**Алматы облысы
Есимбекова
Айгуль Канатовна**
+7 701 786 18 49

**Ақмолы облысы
Асаинова
Асем Ануарбекқызы**
+7 705 519 36 15

**Ақтөбе
Тулеуова
Нуржамия
Нурлыбаевна**
+7 778 505 80 48

**Абай облысы
Жунусова
Эльзира Ауесхановна**
+7 777 213 75 00

**Атырау облысы
Сарсембаева
Айжан Махсұтовна**
+7 701 352 51 35

Жамбыл облысы
Бағжанов
Даурен Орайевич
+7 747 187 76 47

Шығыс Қазақстан облысы
Каленова
Аксана Александровна
+7 705 661 41 21

Қарағанды облысы
Киселева
Ирина Болеславовна
+7 701 444 39 74

Батыс Қазақстан облысы
Нұрмағамбетова
Жанат Жандоллақызы
+7 701 789 95 48

Қызылорда облысы
Ұзақбаева
Жапырақ Бегімбаевна
+7 702 782 57 17

Қостанай облысы
Басенова
Несибели Заривановна
+7 701 778 35 35

Павлодар облысы
Покидова
Наталья Сергеевна
+7 775 359 34 60

Солтүстік
Қазақстан облысы
Сураганова
Сауле Куандыковна
+7 705 320 60 63

Түркістан облысы
Егамбердиева Динара
Асильовна
+7 702 720 17 00

Жетісу облысы
Сисекенова Райхан
Маратовна
+7 701 938 94 96

Улытау облысы
Жаппасова
Гульмира Алпысбаевна
+7 776 976 76 00

Маңғыстау облысы
Болатбаева
Тлектес Аманкосовна
+7 701 463 33 09

БАЛАЛАРДЫ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚТАН ҚОРҒАУ, ӨЗІНЕ-ӨЗІ ҚОЛ ЖҰМСАУДЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН ӘЛ-АУҚАТЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ 2023 – 2025 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН КЕШЕНДІ ЖОСПАР

**Утвержден постановлением Правительства
Республики Казахстан №748 от 31.08.2023*

КІРІСПЕ

Қазақ балаларының құқықтары мен мүдделерін қорғау, оларды зорлық-зомбылықтан қорғау, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алу мемлекеттік саясаттың басым бағыттары болып табылады. Қазақстан Республикасының балалар саны 6,7 млн. адамды құрайды, оның ішінде 3,7 млн. астам оқушы, 2,5 млн. астам мектеп жасына дейінгі балалар, колледж ұйымдарының 400 мыңнан астам студенті. Тәуелсіздік жылдарында

Қазақстан 15 халықаралық құралды ратификациялады, олардың біріншісі Бала құқықтары туралы конвенция болды. Оның барлық баптары қазір елдің заңнамалық актілерінде іске асырылуда. Балалардың құқықтарын реттейтін 45-тен астам нормативтік құқықтық актілер қабылданды.

Бұдан басқа, 2022 жылғы 14 шілдеде Мемлекет басшысы Үкіметтің кеңейтілген отырысында балаларды зорлық-зомбылықтан қорғаудың, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алудың және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз етудің 2023-2025 жылдарға арналған кешенді жоспарын (бұдан әрі - Кешенді жоспар деп аталатын) әзірлеуді және қабылдауды тапсырды.

Осы Кешенді жоспар 3 бөлімнен және 2 кіші бөлімнен тұрады:

1. «Балалардың зорлық-зом-

былықтан, бұзақылықтан және қатыгездіктен қорғалу құқығын іске асыру».

2. «Балаларда суицидтік және автоагрессивті мінез-құлықтың алдын алу және түзету».

3. «Қазақ балаларының әл-ауқатын арттыру».

Осы Кешенді жоспарда көзделген түрлі іс-шараларды іске асыруға 14 орталық мемлекеттік орган мен 20 жергілікті атқарушы орган қатысады.

Білім министрлігі ұлттық және өңірлік құқық қорғау институттары қызметінің принциптері мен тәсілдерін үйлестіріп, белгілейді. Маңызды аспект – арттыру қажеттілігі тиімділігі мен тиімділігі мынадай басым бағыттар бойынша барлық мүдделі тараптардың қызметі.

Біріншіден. Балалардың зорлық-зомбылық пен зорлық-зомбылықтан қорғану құқығын жүзеге асыру.

Балаларға қатыгездік, агрессия және қатыгездік қазіргі кезде бала өмірінің көптеген салаларында кеңінен ұсынылған. Зорлық-зомбылықтың салдары әкеледі құқыққа қарсы әрекеттер мен қылмыстар жасау, олардың пайыздық үлесі соңғы жылдары өсіп келеді. Жасөспірімдер арасында қылмыс жағдайы нашарлады (2021 ж. – 1529, 2022 ж. – 1735, 2023 жылдың 6 айында – 844), кәмелетке толмағандар жасаған қылмыстар санының айтарлықтай өсуі (13,4%) байқалды

Сандық төмендеуіне қарамастан, балаларға қатысты қылмыстық құқық бұзушылықтар санының көрсеткіші де біртіндеп жоғары болып қалуда (2088 жылы 2021 жылы, 2005 жылы 2022 жылы, 2023 жылдың 6 айында 1261).

Бұдан басқа, 2022 жылы 719 кәмелетке толмағандар жыныстық қол сұғылмаушылыққа қарсы қылмыстардың құрбаны болды (2020 жылы - 833, 2021 жылы - 920).

Сонымен қатар, бүгінгі күні балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау саласында шешуді қажет ететін мынадай жүйелі проблемалар бар:

- Қолайсыз отбасылармен жұмыстың жеткіліксіздігі; әлеуметтік педагог жұмысының көптеген білім беру ұйымдарында болмауына байланысты әлсіреуі;

- медициналық-әлеуметтік есепке алу үшін заңды талаптардың болмауы;

- балаларға зорлық-зомбылық жасау жағдайларына мемлекеттік органдардың ден қою алгоритмінің және әлеуетті зорлаушылардың мінез-құлқын түзету жөніндегі шаралар кешенінің болмауы;

- тиісті мемлекеттік органдар тарапынан балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың барлық түрлерінің бірыңғай есебін жүргізу жүйесі енгізілмеген;

- мектептердің әлеуметтік педагогтары мен тәрбие психологтары мектептердегі балалардың санын ескермей бөлінеді, бұл мамандардың ауыр жүктемесі оқу процесінің тиімділігіне және білім беру ұйымындағы оқушылардың әл-ауқат деңгейіне айтарлықтай әсер етеді;

- білім беру мекемелерінде бұзақылықтың алдын алу жөніндегі кешенді бағдарламалар жоқ.

Екінші.

Қазіргі қазақ қоғамының ең өткір проблемаларының бірі балалар мен жасөспірімдер арасындағы автоагрессивті мінез-құлық пен өзін-өзі өлтіру проблемасы болып табылады. Бұл құбылыстың республикадағы балалар ортасында жиілігі біртіндеп жоғары: 2020 жылы – 144 факт (талпыныс – 307), 2021 жылы – 175 факт (талпыныс – 373), 2022 жылы – 155 факт (талпыныс – 309), 2023 жылдың 6 айында – 95 факт (талпыныс – 207). Республикада өзін-өзі өлтіруге бейім балаларды, олардың психоэмоциялық жай-күйін және олармен жұмыс істейтін мамандардың біліктілігін ерте анықтау проблемасы туындап отыр.

Үшіншіден. Елдің тұрақты дамуын қамтамасыз етуде балалардың әл-ауқаты мәселесі маңызды рөл атқарады. Оқытудың тәрбиелік компонентін күшейтудің, балаларды кешенді қамтамасыз етудің маңызды шешімі білім беру ұйымдарында тәрбие жұмысын жүргізу бойынша ұсынымдар қабылдау болады.

Бұл ретте балаларға қатысты зорлық-зомбылық деңгейін төмендету, өзіне-өзі қол жұмсау және балалардың әл-ауқатын қамтамасыз ету проблемасын шешу үшін ата-ана мәселесін жеке шешу қажет. Көп қырлы талдау ата-аналардың ата-ана міндеттерін орындауда қолдаудың өзектілігін көрсетеді.

№ р/с	Атауы	Аяқтау нысаны	Орындау мерзімі	Жауапты орындаушылар	Көлемі (млн. тенге)	Дереккөздер
	Күтілетін нәтижелер: 1) кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтар санының жыл сайын 5%-ға азаюы (2023 ж. – 1648 факт, 2024 ж. – 1565 факт, 2025 ж. – 1486 факт); 2) кәмелетке толмағандарға қатысты жасалған құқық бұзушылықтар санын жыл сайын 5%-ға азайту (2023 ж. – 1904 факт, 2024 ж. – 1808 факт, 2025 ж. – 1717 факт); 3) өзіне-өзі қол жұмсау және өзіне-өзі қол жұмсау әрекеттері санының жыл сайын 5%-ға азаюы (2023 ж. – 147 факт, 2024 ж. – 139 факт, 2025 ж. – 130 факт, талпыныс: 2023 ж. – 293 факт, 2024 ж. – 278 факт, 2025 ж. – 264 факт); 4) педагог психологтардың санын ұлғайту (2025 жыл – қосымша 1000 бірлік); 5) әлеуметтік педагогтар санын ұлғайту (2025 жыл – қосымша 2000 бірлік); 6) балалардың құқықтарын қорғау саласында жұмыс істейтін, біліктілікті арттырумен қамтылған мұғалімдердің үлесін жыл сайын 33,3%-ға (педагогикалық психологтар (8,5 мың), әлеуметтік педагогтар (4,5 мың), директорлардың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарлары, кеңесшілер, сынып мұғалімдері) ұлғайту; 7) балаларды құқықтық қорғау деңгейін (жыл сайынғы әлеуметтік зерттеулер) жыл сайын 3%-ға арттыру (2023 ж. – 90%, 2024 ж. – 93%, 2025 ж. – 96%); 8) балалардың бос уақытын өткізумен қамтуды 100%-ға дейін ұлғайту; 9) оқушыларды адвокаттық қызметпен 100% қамту («Жеке қауіпсіздік» сабақтары)					
	1. Балаларды зорлық-зомбылықтан, бұзақылықтан және қатыгездіктен қорғау құқығын іске асыру					
	1.1. Қысқа мерзімді шаралар					
1	Балаларды зорлық-зомбылықтан, өзіне-өзі қол жұмсаудың және алдын алуының алдын алу мәселелері бойынша қауіп-қатердің интерактивті картасын әзірлеу «Ұлттық білім беру дерекқоры» ақпараттық жүйесі шеңберінде өңірлер бөлінісінде олардың әл-ауқатын қамтамасыз ету	Интерактивті карта	2023 жылғы қараша айы	Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитеті (келісім бойынша)	Қажет емес	

2	«Дағдарысты басқару» әдісін қолдана отырып, шұғыл көмек көрсету бойынша интерактивті карта негізінде өңірлік бағдарламаларды әзірлеу және бекіту.	микрoпро- цессорлық жүйе (МПС)	2023 жылғы желтоқсан айы	МАК	Қажет емес	
3	Білім беру ұйымдары қызметкерлерінің балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алу және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз ету мәселелері бойынша біліктілігін арттыру	12000 адам- нан кем емес қызметкер- лер жыл сайын білім беру ұй- ымдары	Жыл сайын желтоқсан	МАК МК	2023 жылы – 902 млн теңге; 2024 жыл – 961 млн теңге; 2025 жыл – 992 млн теңге	РБ
4	Зорлық-зомбылыққа, бұзақылыққа ұшыраған немесе куә болған кәмелетке толмағандарды ерте анықтау және оған көмек көрсету әдістемесін әзірлеу және бекіту Кибер бұзақылық	Б і р л е с к е н бұйрық	2023 жылғы желтоқсан айы	ОАМ МАМ ДСМ ИМ, ЕХӘҚМ	Қажет емес	
5	Мектептегі есепке алу шеңберінде істерді басқару тетігін енгізу (жағдайды анықтаудан бастап проблемаларды толық шешуге дейін)	Бұйрық	2023 жылғы желтоқсан айы	ОАМ	Қажет емес	

6	Ұлттық іс-қағаздарын жүргізу балаларға қатысты зорлық-зомбылыққа және бұзақылыққа қарсы ақпараттық науқан өткізу	Ақпараттық компаниялар	Жыл сайын желтоқсан	ОАМ АҚДМ	Қажет емес	
7	Қысқартуға бағытталған тәрбие жұмысының бірыңғай бағдарламасын әзірлеу және бекіту кәметке толмағандар арасындағы құқық бұзушылық және балаларда психозомоциялық тұрақтылықтың қалыптасуы	Тәрбие жұмысы бағдарламасы	2023 жылғы қыркүйек	ОАМ МАМ ДСМ ІІМ, МСМ БП (келісім бойынша)	Қажет емес	
8	Білім беру мекемелерінде балаларды бұзақылықтың алдын алу бағдарламасын әзірлеу және бекіту (финдік KiVa бағдарламасының тәжірибесі негізінде)	Бұзақылықтың алдын алу бағдарламасы	2023 жылғы желтоқсан айы	ОАМ ЖАО	РБ	
9	Балаларға арналған сәйкестендіру қимылдарының, белгілерінің, сөздерінің бірыңғай тізімдерін әзірлеу және бекіту халық үшін байланысы бар сигналдық қауіптілік	Бірыңғай МСАК тізім етіл-талап мейді	2023 жылғы желтоқсан	ОАМ МАМ	Қажет емес	
10	Ведомствоаралық, біртұтас жадынамалар, балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі әдістемелік нұсқаулар	Жадынамалар, әдістер, ұсынымдар	2023 жылғы желтоқсан	ОАМ ЖАО ТЖМ ДСМ ІІМ,	Мәдениет және ақпарат министрлігінің	

11	Балалық шақтың маңызды аспектілері туралы хабарламалар үшін бірыңғай ата-ана чат - ақпараттық арна (чат) құру	Мессенджердегі ата-ана чаты (арнасы)	ОАМ	Қажет емес	
12	Кәмелетке толмағандардың жыныстық қол сұғушылығына қарсы қылмыстарды тергеу бойынша ІІМ жедел бөлімшелерінің тергеушілері үшін біліктілікті арттыру курстарын өткізу	Мессенджердегі ата-ана чаты (арнасы)	Жыл сайын тергеуге алынғандардың жалпы санынан кемінде 5%	ІІМ, ЖАО	
13	Заң жобасын әзірлеу Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне мынадай бөлігінде өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы: Кәмелетке толмағандар жасаған құқыққа қарсы әрекеттер туралы хабарламағаны үшін білім беру, денсаулық сақтау және әлеуметтік қорғау ұйымдары қызметкерлерінің жауапкершілігін қатайту оларға қатысты; Хаттама жасау бөлігінде құқық қорғау органдары қызметкерлерінің өкілеттіктерін кеңейту Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодекстің 127-1-бабында көзделген әкімшілік құқық бұзушылық; оқу орындарында қолжетімділікті бақылауды енгізу; мектептегі бухгалтерлік есеп ұғымын бекіту Қазақстан Республикасы Заңының жобасы	Мессенджердегі ата-ана чаты (арнасы)	Қазақстан Республикасы Заңының жобасы	Қажет емес	

14	бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында әлеуметтік педагог лауазымын міндетті түрде енгізу бөлігінде мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің штат нормативтеріне өзгерістер енгізу, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында 40 және одан да көп сыныптардағы педагог психологтар штатының санын ұлғайту	Бұйрық	2025 жылғы қаңтар 2025 жылғы қыркүйек	OAM ЖАО			
15	Кәмелетке толмағандардың істері және олардың құқықтарын қорғау жөніндегі комиссияның қызметі туралы үлгі ережені бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы	Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы	2024 жылғы мамыр 2024 жылғы желтоқсан	OAM MAM ДСМ ІІМ, ЕХӘҚМ	Қажет емес		
16	Балаларға қатысты зорлық-зомбылықтың барлық түрлерінің бірыңғай есебін енгізу	бұйрық	2024 жылғы желтоқсан	ҚСАЕ-АЖК (келісім бойынша)			
17	Білім беру мекемелерінде балаларға қатысты зорлық-зомбылық туралы ақпарат жинау әдістемесін әзірлеу	Бұйрық	2024 жылғы желтоқсан айы	OAM	Қажет емес		

18	Бұйрыққа өзгеріс енгізу туралы Ережені бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім министрінің м.а. 2022 жылғы 21 желтоқсандағы No 506 бұйрығына толықтырулар енгізу туралы Баланы бұзақылықтың алдын алу» (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік тізілімінде No 175790 тіркелген) Мектеп актиктерінің артықшылықтары	Бұйрық	2024 жылғы желтоқсан айы	OAM	Қажет емес	
19	Әлеуметтік қызметтер бойынша қолайсыз отбасылардан шыққан балаларды кешенді қолдауға бағытталған «Әлеуметтік патронаж» жобасын әзірлеу және іске асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	2024 жылдың наурызы – бір жұмыс; 2024 жылдың сәуір – желтоқсан айлары – пилоттық дайындық; 2025 жылдың қаңтары – ұшқыштардың үйкелісі туралы мәселені қарау; 2025 жылғы ақпан - Іске асыру	OAM MAM ДСМ IIM, МСМ БП	ЖБ	
20	Әзірлеу және іске асыру мектепке дейінгі, орта, кәсіптік-техникалық білім беру ұйымдарының білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің «Жеке қауіпсіздік» тақырыбындағы сабақтары	2024 жылғы қыркүйек		OAM ЖАО	Қажет емес	

21	Балаларды еріксіз түсіруге тыйым салуды құқықтық реттеу билеті жоқ қоғамдық көлік	ОАМ ақпарат	2024 жылғы маусым	ИИДМ ОАМ ҰЭМ Астана қаласы- ның әкімдігі	Қажет емес	
22	Күрделі жағдайларды қарау және шешу үшін өңірлік психологиялық-педагогикалық кеңестер құру	ОАМ ақпарат	2024 жылғы қаңтар	ЖАО	Қажет емес	
23	Оқушылар арасында зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша бірыңғай сабақтар (тоқсан сайын) құру және енгізу	ОАМ ақпарат	Жыл сайын қаңтар, наурыз, мамыр, қыркүйек	ЖАО ОАМ	Қажет емес	
2, Балаларда суицидтік және аутоагрессивті мінез-құлықтың алдын алу және түзету						
1.1, Қысқа мерзімді шаралар						
24	Кәмелетке толмағандар арасында өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алу бағдарламалары мен жобаларын талдау Қазақстан Республикасы	Талдау және ұсынымдар пакетін жүргізу	2023 жылғы желтоқсан	ЖАО ОАМ	Қажет емес	
25	Өзіне-өзі қол жұмсау белгілері бар кәмелетке толмағандарды анықтаудың және олармен одан әрі жұмыс істеудің бірыңғай алгоритмін әзірлеу және бекіту	Бірілген бұйрық	2023 жылғы желтоқсан	ЖАО ОАМ	Қажет емес	
26	Өзіне-өзі қол жұмсауға әрекет жасаған балаға көмек көрсету бойынша мемлекеттік органдардың іс-қимыл алгоритмін әзірлеу және бекіту	Бірілген бұйрық	2023 жылғы желтоқсан	ЖАО ОАМ	Қажет емес	

27	Өзіне-өзі қол жұмсауға әрекет жасаған білім алушылардың ата-аналарына психологиялық және педагогикалық көмек көрсету бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу және бекіту	Әдіснамалық ұсынымдар	2023 жылғы желтоқсан	ЖАО ОАМ	Қажет емес	
28	ақпараттар мен ақпараттар беру өзіне-өзі қол жұмсау құралдарына қол жеткізуді шектеу бойынша түсіндірме жұмыстары (шатырларға кіруді бақылау, орынсыз ұстауды бұғаттау, дәрілік заттарды жауапты пайдалану)	ОАМ ақпарат	Желтоқсан Маусым жылсайын	ИИДМ ОАМ ҰЭМ	Қажет емес	
29	Онлайн-кабинетті жаңғырту енгізу тұрғысынан психолог өзін-өзі бұзатын мінез-құлықтағы балалармен жұмыс істеуге арналған құралдар	Білім беру психолог-ның онлайн кабинетінде жұмыс істедің жаңа құралдары	2023 жылғы желтоқсан	ОАМ	РБ (шегінде) 2022-2025 жылдарға арналған республикалық	
РБ (шегінде) 2002-2005 жылдарға арналған республикалық						
30	Жоғары және жоғары білім беру ұйымдарында педагог психологтарды, психологтарды, әлеуметтік педагогтарды даярлаудың контенттік бағдарламасын қайта қарау. Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру	Педагог психологтарды, психологтарды және әлеуметтік педагогтарды оқытудың жаңа бағдарламасы	2024 жылғы тамыз	ҒЖБМ	Қажет емес	

31	Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінде психологиялық және педагогикалық қызметті дамыту моделін қабылдау	Бұйрық	2024 жылғы маусым айы	OAM	Қажет емес	
32	Қазақстан Республикасы үшін «Жасөспірімдердің өсіп-еркендеуіне жәрдемдесу және оқу орындарының педагог психологтарын даярлау» бағдарламасы материалдарының халықаралық жиынтығын бейімдеу	бейімделген материалдар, курстарды аяқтаған кемінде 8000 педагог психолог	2024 жылғынаурыз айы	OAM	8, 885 млн тенге	бюджеттен тыс қаражат есебінен
33	Стандартқа өзгерістер енгізу Бөлігіндегі білім беру бағдарламалары 40 сағаттық жұмыс жүктемесі шеңберінде білім беру психологының сыныппен жұмыс уақытын енгізу	Бұйрық	2024 жылғы маусым айы	OAM OAJ	Қажет емес	
34	Облыстық және (немесе) аудандық психологиялық қызмет көрсету орталықтарын құру	Жыл сайын 5 жаңа орталық құру	2025 жылғы маусым айы	OAM OAJ	2023 год – 1 343,8 млн тенге; 2024 год – 1 193,84 млн тенге; 2025 год – 1 437,64 млн тенге	ЖБ
35	Практикалық психология қауымдастықтарын (зертханаларын) құру Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру мекемелері	Әр облыста, республикалық маңызы бар қалада кемінде 1 бірлестік (торий зертханасы) ашу	2025 жылғы қараша айы	ҒЖБМ	Қажет емес	

36	Білім беру ұйымдарының педагог психологтарына, психологтарына, әлеуметтік педагогтарына қадағалауды ұйымдастыру және жүргізу	ОАМ ақпарат	Жыл сайын желтоқсанда	ОАЖ	Қажет емес	
37	Облыстық маңызы бар қала- ларда құру Кәмететке толмағандардың өзіне-өзі қол жұмсауын зерттеу және біліктілігін беру жөніндегі ведомствоаралық топтар	ОАМ ақпарат	2024 жылғы сәуір айы	ОАЖ	Қажет емес	
3. Қазақстандық балаларының әл-ауқатын арттыру						
3.1. Қысқа мерзімді шаралар						
38	Балаларды зорлық-зомбылықтан қорғаудың, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алудың және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз етудің 2023 - 2025 жылдарға арналған кешенді жоспарын іске асыру жөніндегі жол картасын әзірлеу және бекіту	ОАМ ақпарат	2024 жылғы сәуір айы	ОАЖ	Қажет емес	
39	Қазақстан Республикасында Globalkidsonline зерттеуін жүргізу (қазақ балаларының онлайн ортадағы тәжірибесін зерделеу)	Зерттеу нәтижелері	2024 жылғы сәуір айы	ОАМ ОАЖ	2023 жылы – 37,5 млн. теңге; 2024 жылы – 34,1 млн. теңге; 2025 жыл – 42,0 млн. теңге	РБ
40	Әдістемелік әзірлеу Тәрбие жұмысын ұйымдастыру бойынша ұсынымдар	Әдіснамалық ұсыным	Жыл сайын желтоқсанда	ОАМ	2023 жылы – 37,5 млн. теңге; 2024 жылы – 34,1 млн. теңге; 2025 жыл – 42,0 млн. теңге	РБ

45	Жасөспірімдерді жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету мақсатында қосымша білім берудің жаңа түрлерін ашу	ОАМ-да жаңа түрлерінің ашылуы туралы мәліметтер	Жыл сайын желтоқсанда,	ОАЖ	2023 жыл – 21 885,895 млн теңге; 2024 жылы – 42 628,6 млн теңге; 2025 жыл – 48 279,6 млн.	ЖБ
46	Қазақстан Республикасындағы TikTok, Instagram, Facebook, Vkontakte, Youtube платформаларының өкілдерімен балалар үшін қауіпсіз контент жасау бойынша жұмыс жүргізу	Кездесі хаттамалары	Жыл сайын желтоқсанда, маусым	OAM	Қажет емес	
47	Балаларға арналған «Балақорғау» бірыңғай байланыс орталығын құру мәселесін пысықтау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныстар	2023 жылғы қазан	OAM	Қажет емес	
3.2, Орта мерзімді шаралар						
48	Балаларды тәрбиелеуге бағытталған бейнероликтер жасау, жасөспірімдер мен жастардың өмірге оң көзқарасы, ойдағыдай мінез-құлқын біліктілігі, бар шындықты сыни бағалау қабілеті және теріс ықпалға (қысымға) қарсы тұру қабілеті бар жастар	5 бейнеролик	2004 жылғы қазан	OAM OAJ XKK		

49	Қоғамдық көлікте, теміржол вокзалдарында, әуежайларда, адамдар көп жиналатын орындарда, кинотүсірулер алдында кинотеатрларда, мектептерде балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету тақырыбын қамту ауруханалар, балабақшалар, колледждер, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары, алаңдар және т.б.	ОАМ ақпарат	Жыл сайын желтоқсанда,	ОАЖ ХКК ОАМ МАМ ДСМ ІІМ, ЕХӘҚМ ҰЭМ ҚСАЕАЖК келісім бойынша)	Қажет емес	
50	Интернет желісінде балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі ақпараттық-білім беру науқанын әзірлеу және іске асыру	Ақпараттық-түсіндіру компаниясы	2004 жылғы желтоқсан айы	ОАМ	8,885 млн теңге	бюджеттен тыс қаражат есебінен
51	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті Балалардың құқықтарын қорғау және әл-ауқатын дамыту жобаларының фестивалі	Республикалық фестиваль	2024 жылғы қараша	ОАМ	Қажет емес	
52	«Ата-аналарды бақылау» бағдарламасын іске асыру бойынша ауқымды науқан өткізу	ОАМ ақпарат	2024 жылғы қараша	ОАМ	Қажет емес	
53	Арқылы ата-ана-бала қарым-қатынастарын нығайту Білім беру мекемелеріндегі жалпыға бірдей ата-аналық білім беру	ОАМ ақпарат	Жыл сайын қыркүйек, желтоқсан, наурыз, маусым	ОАМ ОАЖ	Қажет емес	

KiVa БҰЗАҚЫЛЫҚҚА ҚАРСЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алу және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз ету жөніндегі 2023-2025 жылдарға арналған кешенді жоспарды іске асыру шеңберінде министрлік елімізде KiVa бұзақылыққа қарсы бағдарламасын енгізу бойынша жұмыс жүргізуде.

Фин тәжірибесі негізінде бұзақылыққа қарсы бағдарламаны әзірлеу жөнінде шаралар қабылдау мақсатында НЗМ

АЭО-мен жұмыс басталды. Бүгінгі таңда АЭО НЗМ «KiVa» бұзақылыққа қарсы бағдарлама-

сын жүзеге асыруға және таратуға Universi 88 Teta Turki лицензиясын алды.

НЗМ АЭО-мен бірлесіп бағдарламаны іске асырудың егжей-тегжейлі кестесі әзірленді. Бағдарламаларды бастапқы бақылау

2024 жылдың мамыр айына, ал пилоттық іске асыру 2024 жылдың қыркүйегінен жоспарланған.

Бағдарламаның басты мақсаты бұзақылықтың алдын алу. Топтық нормаларға әсер ете отырып және әлеуметтік өзара іс-қимылда конструктивті әрекет ету қабілетін дамыта отырып, бала-

ларға бұзақылық емес, әлсіз құрдастарына қолдау көрсеткені үшін жауапкершілікті өз мойнына алуға шақырады.

Алдын алумен қатар, KiVa бұзақылық орын алған кезде онымен қалай күресу керектігі туралы нақты нұсқаулар береді.

KiVa белгілі бір елде немесе аймақта жұмыс істейтін лицензияланған KiVa серіктесімен тығыз ынтымақтастықта жүзеге асырылады. Финляндиядан тыс

KiVa-ның бұзақылыққа қарсы бағдарламасы қазіргі уақытта Еуропаның, Оңтүстік Американың және Жаңа Зеландияның түрлі елдерінде қолданылады.

Бұдан басқа, кейбір мектеп

желілері, мысалы, Еуропалық мектеп желісі KiVa-ны пайдаланады. KiVa алуан түрлі материалдардан тұрады. Барлығы

Материалдар үш түрлі жас тобына бөлінеді; 6-9 жастағы балаларға арналған 1-бөлімше, 10-12 жастағы балаларға арналған 2 блок және 13-16 жастағы балаларға арналған 3-блок.

Әрбір бөлімше мұғалімдерге, оқушыларға және ата-аналарға арналған материалдардан, оның ішінде мұғалімдер нұсқаулығынан, оқушыларға арналған сабақтардан, ата-аналарға арналған нұсқаулықтан, презентациялық графикадан, бейнеклиптерден, онлайн-ойындардан, сондай-ақ онлайн мониторинг құралдарынан тұрады.

KiVA БҰЗАҚЫЛЫҚҚА ҚАРСЫ БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУ МЕРЗІМІН ЖОСПАРЛАУ

№	Іс шараның атауы	Мерзімі
1	Кәсіпкерлік министрлігінің білім беру мекемелерінде бұзақылыққа қарсы кива бағдарламасын пилоттық іске асыру туралы бұйрығын қабылдау	ақпан
2	KiVa сертификатталған жаттықтырушыларды оқыту (қазан айында оқытылған 2 жаттықтырушы, наурыз айында жоспарланған 3 жаттықтырушы)	наурыз
3	Бағдарламалық материалдарды қазақ тілінде аудару және бейімдеу (аударылған материалдар бейімделді, макет және полиграфиялық жұмыстар жүргізілуде)	2024 жылғы маусым
4	Бағдарламалық материалдарды орыс тіліне аудару және бейімдеу (аударылған материалдар бейімделді, макет және полиграфия бойынша жұмыстар жүргізілуде)	2024 жылғы маусым
5	Бағдарлама үйлестірушілерін, мектеп қызметкерлерін оқыту (332 үйлестіруші, 8 мыңнан астам мұғалім)	Наурыз, тамыз
6	110 пилоттық мектепті тіркеу (79 ауылдық, 22 НЗМ, Астана қаласында 5 мектеп, Алматы қаласында 2, Шымкентте 2 мектеп)	мамыр
7	Пилоттық мектептерде бастапқы мониторинг жүргізу	мамыр
8	Пилоттық іске асыру	Қыркүйек – мамыр 2025
9	Пилоттық мектептерде қорытынды мониторинг жүргізу	2025 жылғы мамыр айы
10	Мектептерде бағдарламаны кезең-кезеңмен іске асыру (жыл сайын 5 жыл ішінде 1500 мектеп)	2025жылғы қыркүйек айынан
KBVA бағдарламасын іске асыруға қаражат беру қажет: 2024 жылдың қыркүйегі – пилоттық мектептер 2025 жылдың қыркүйегі – жыл сайын 5 жыл ішінде 1500 мектеп *200-250 мың теңге – 1 білім беру ұйымы үшін бірінші жыл – 20-25 мың теңге – кейінгі жылдар		

МЕКТЕПТЕ ТІРКЕУ

ОРТА БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА МЕКТЕП ІШІНДЕ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ЖӨНІНДЕ ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

1-ТАРАУ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы Техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтар Мектепте білім беру саласындағы бухгалтерлік есеп Орта білім беру ұйымдары (бұдан әрі - Әдістемелік ұсынымдар деп аталатындар) орта білім беру ұйымдарына жоғары педагогикалық назар аударуды талап ететін оқушылардың мектеп ішіндегі есебін жүргізуге және оларға әлеуметтік, психологиялық және педагогикалық көмек көрсетуге арналған.

2. Әдістемелік ұсынымдар ұсынымдық сипатта болады. 3. Мектептегі білім берудің міндеттері (осыдан жоғары білім беру мектебі деп аталады):

3. педагогикалық назарды арттыруды талап ететін балаларды уақытылы анықтау;

■ оқушыны білім беру ортасының жағдайларына бейімдеуге және оқу уәждемесін арттыруға көмек көрсету;

■ балаларды тәрбиелеу мен тәрбиелеуде ата-аналарға және басқа да заңды өкілдерге көмек көрсету;

■ кәмелетке толмағандардың қадағалаусыз қалуының, панасыз қалуының, құқық бұзушылықтар мен қоғамдық әрекеттердің алдын алу;

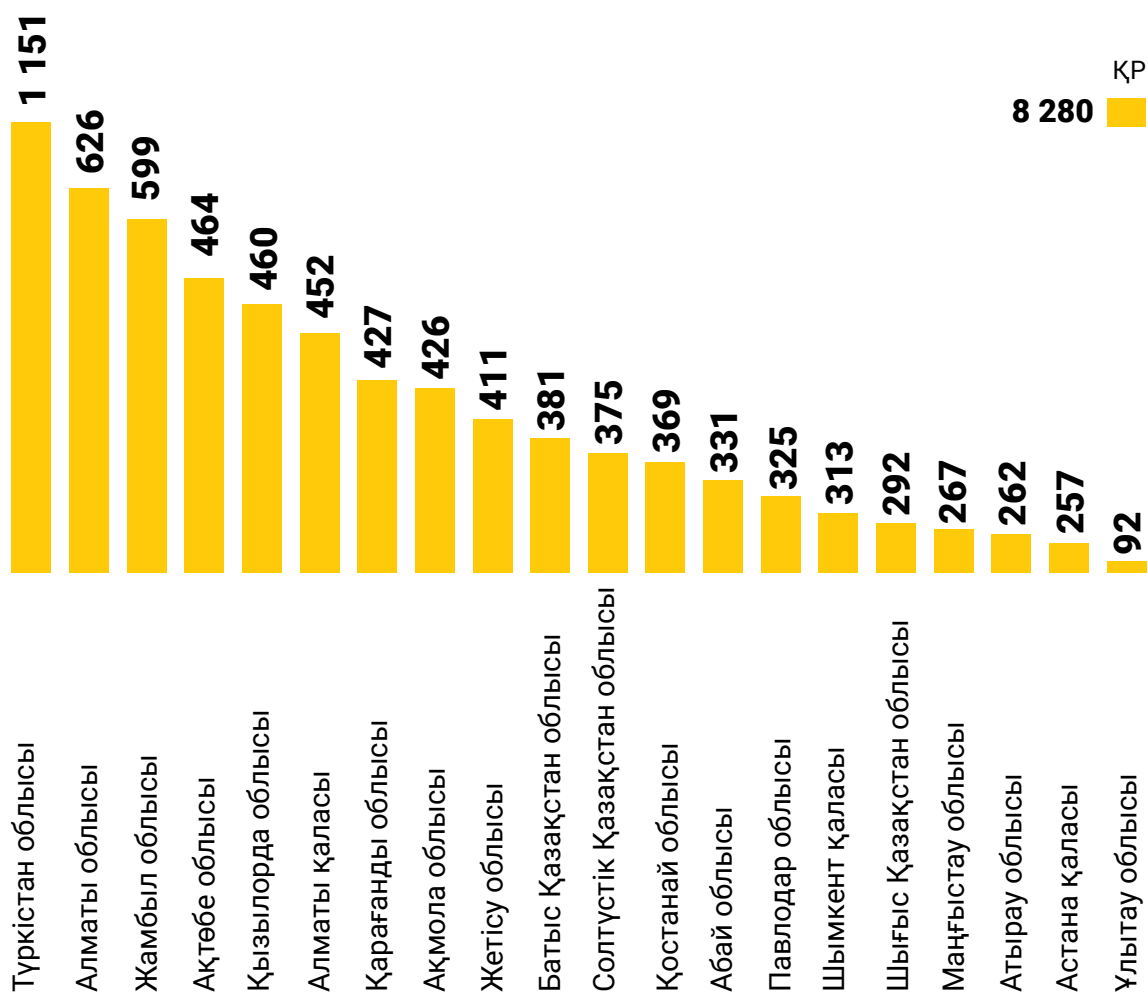
■ Әлеуметтік, психологиялық және педагогикалық көмек білім алушылар, олардың ата-аналары және басқа да заңды өкілдері.

2-ТАРАУ. ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНА ТҮСУГЕ ӨТІНІШ БЕРУ ТӘРТІБІ

4. Жоғары білім беру мектебіне, оның ішінде білім беру ұйымдарының ведомствоаралық ынтымақтастығы (іс жүргізу) шеңберінде білім алушыны орналастыру мерсоциалдық және психологиялық-педагогикалық көмек сынып мұғалімінің, әлеуметтік педагогтың, пән мұғалімінің және басқада мүдделі тұлғалардың өтініші негізін-

де орта білім беру ұйымы басшысының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарының ұсынымы бойынша Орта білім беру ұйымының профилактикасы жөніндегі кеңестің (бұдан әрі - Профилактикалық кеңес) отырысында қаралады.

5. Алдын алу Кеңесінің отырысы орта білім беру ұйымы әкімшілігінің шешімі бойынша өткізіледі.

МЕКТЕП ПСИХОЛОГТАРЫНЫҢ ЖАЛПЫ САНЫ

2023 ж. желтоқсан айындағы деректер

6. Профилактикалық кеңестің құрамы орта білім беру ұйымының қызметкерлері қатарынан (кемінде 5 адам) құрылып, орта білім беру ұйымы басшысының бұйрығымен бекітіледі.

7. Профилактикалық кеңестің төрағасы орта білім беру ұйымының басшысы, хатшысы әлеуметтік педагог немесе оның құқықтық мирасқоры болуға тиіс.

8. Қажет болған жағдайда Кеңес отырысына қатысу

Профилактикаға мүдделі мамандар (сынып мұғалімі, тәрбие психологы, пән мұғалімі, кәмелетке толмағандар істері жөніндегі аймақтық полиция инспекторы, медицина қызметкері) тартылады.

9. Профилактикалық кеңестің отырысына қатысу үшін МТҚ-ға қабылдау мәселесі қаралатын білім алушының ата-аналары немесе өзге де заңды өкілдері шақырылады.

10. Жоғары білім беру мектебінің қызметін жалпы үйлестіруді орта білім беру ұйымы басшысының жауапты орынбасары жүзеге асырады, бақылауды орта білім беру ұйымының басшысы қамтамасыз етеді.

11. Білім беру ұйымы құқық бұзушылықтың алдын алу жүйесіне енгізілген мүдделі органдар мен ұйымдардан білім алушының (отбасының) әлеуметтік қауіпті жағдайға ұшырауы туралы ақпарат алған жағдайда, 1 (бір) жұмыс күні ішінде оны заңнамада белгіленген тәртіппен тіркеуді қамтамасыз етуге тиіс.

12. Осы әдістемелік ұсынымдардың 4 және 11-тармақтарында көзделген жағдайларда Профилактика кеңесінің хатшысы

сынып мұғалімімен, тәрбие психологымен және басқа да мүдделі тұлғалармен бірлесіп 2 (екі) жұмыс күні ішінде бастапқысын жинайды білім алушылар мен олардың отбасы мүшелері туралы мәліметтер (тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), тұрғылықты жері, өмірлік қиын жағдайдың немесе қоғамдық қауіпті жағдайдың жалпы сипаттамасы).

13. Қажет болған жағдайда орта білім беру ұйымы:

- отбасының тұрмыс жағдайына тексеру жүргізу немесе ата-аналарымен немесе өзге де заңды өкілдерімен алдын ала кездесу өткізу жөнінде комиссия құруға;

- мүдделі органдар мен ұйымдарға (ішкі істер, денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау, отбасын қолдау орталықтары, діни қызмет және басқа ұйымдар) сұрау жібереді;

- Алдын алу кеңесінің отырысына қатысу үшін мүдделі органдар мен ұйымдардың өкілдерін шақырады.

14. Бастапқы бағалау материалдары, оның ішінде сипаттамалары сынып мұғалімі жасаған білім алушы білім беру психологының қорытындысы, тұрғын үй-тұрмыстық жағдайын тексеру актісі, жоғары білім беру мектебіне түскенге дейін кәмелетке толмаған, оның ата-аналарымен жүргізілген профилактикалық жұмыс туралы қысқаша ақпарат депутатқа ұсынылады Тәрбие жұмысы жөніндегі орта білім беру ұйымының басшысы.

15. Профилактикалық кеңес бастапқы бағалау материалдарын қарап және мүдделі өкілдерді, сондай-ақ ата-аналарды немесе басқа да заңды өкілдерді тыңдап,

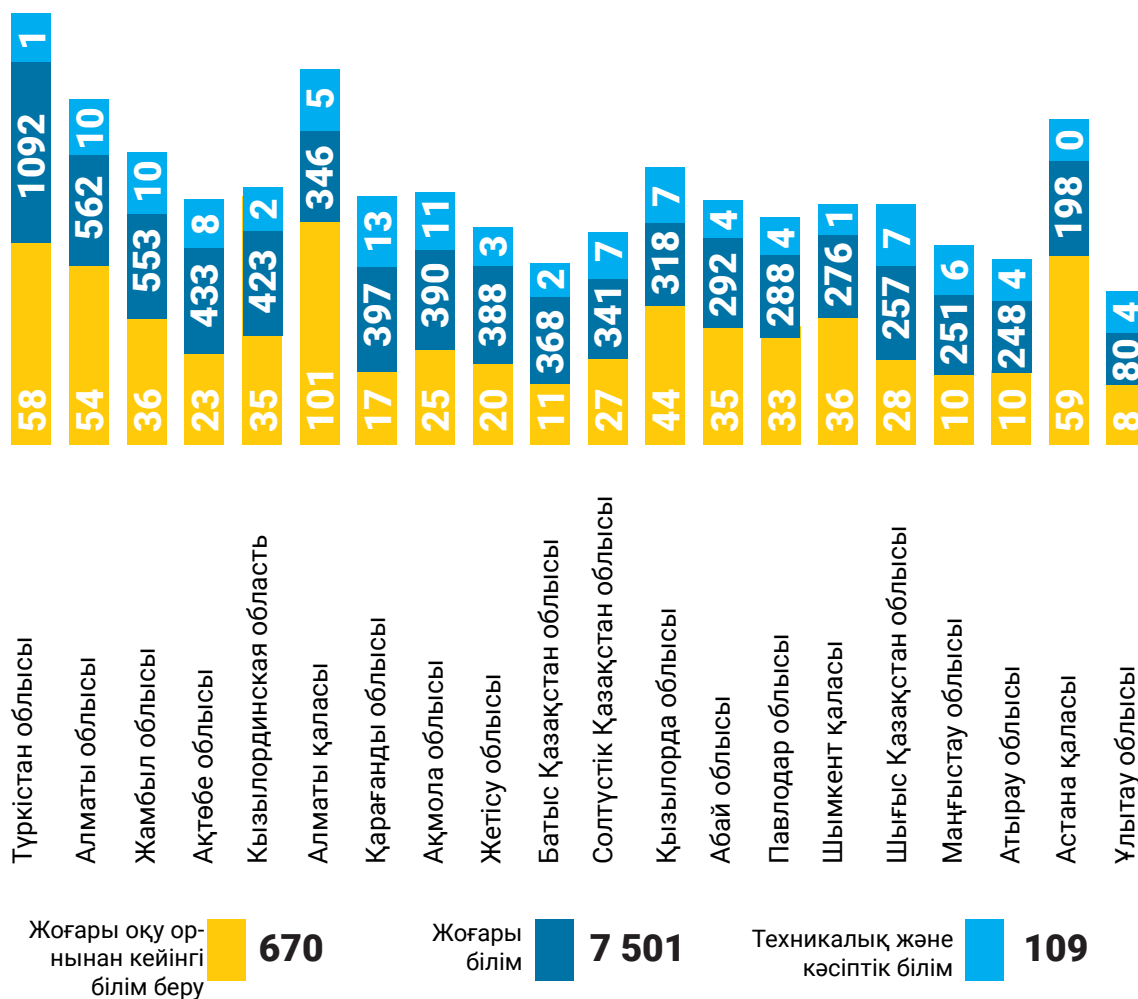

мекемені құру немесе мектепте тіркеуден бас тарту туралы шешім қабылдауға тиіс.

16. Алдын алу кеңесінің оң шешімі болған жағдайда профилактикалық жұмыстың жеке жоспары (бұдан әрі – ЖПЖЖ деп аталады) білім алушымен, оның ата-анасымен немесе басқа да заңды өкілдерімен 1-қосымшаға сәйкес бекітіледі.

17. Алдын алу жөніндегі кеңес отырысының хаттамасында отырыстың өткізілетін күні, тыңдаушылардың деректері (тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), лауазымы), күн тәртібі, тыңдау нәтижелерінен қысқаша үзінді көшірме, қабылданған шешім көрсетіледі. Алдын алу кеңесінің хаттамасына төраға мен хатшы қол қояды.

БІЛІМ БЕРУ БОЙЫНША МЕКТЕП МУҒАЛІМ-ПСИХОЛОГТАРЫНЫҢ МӘЛІМЕТТЕРІ

2023 ж. желтоқсан айындағы деректер

18. Қоғамдық қауіпті жағдайға ықпал ететін себептер мен жағдайларды негізге ала отырып, ҰААК жеке ықпал ету шараларын қамтамасыз етуді көздейді: кәмелетке толмағандарға психологиялық және педагогикалық қолдау көрсету, сабақтарға қатысуды бақылау, сабақтардың қосымша кестесі, пәндер бойынша мерзімін белгілеу, қажет болған жағдайда психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялар, профилактикалық әңгімелесулер, сапарлар бойынша мамандарға жіберу сабақтар, мінез-құлықты түзету, жаңа дағдыларды дамыту, жұмысқа орналасу және оқу уақытынан тыс бос уақыт, оның ішінде демалыс уақытында ата-аналармен жұмыс істеу, жалпыға бірдей білім беру қорының көмегі, құқық бұзушылықтың алдын алу жүйесіне кіретін мүдделі органдар мен ұйымдардың мамандарымен өзара іс-қимыл жасау.

Алдын алудың жеке жоспарының бір данасы ата-анасына немесе өзге де заңды өкіліне берілуге тиіс.

19. Әрбір қызмет түрі бойынша жауапты тұлғалар көрсетіледі және іске асырудың нақты мерзімдері көрсетіледі, кейіннен мониторинг пен бағалау жүргізіледі әлеу-

меттік және психо-педагогикалық көмектің сапасы.

20. Алдын алу кеңесінің хатшысы құқық бұзушылықтың алдын алу жүйесіне кіретін мүдделі органдар мен ұйымдардан алынған ақпаратты қарау нәтижелері бойынша 1 (бір) жұмыс күні ішінде қабылданған шешім туралы оларға хабарлайды және одан әрі ынтымақтастықты қамтамасыз етеді.

21. Ата-аналар немесе басқа да қамқоршылар жоғары білім беру мектебі шеңберінде мектеп ұсынған көмектен бас тартқан және бала үшін туындаған проблемаларды шешу жөнінде шаралар қабылдамаған жағдайда білім беру ұйымының әкімшілігі кәмелетке толмағандар істері және олардың құқықтарын қорғау жөніндегі аумақтық комиссияға мынадай сауалдармен жүгінеді:

- кәмелетке толмағанды ұстау, тәрбиелеу немесе тәрбиелеу жөніндегі өз міндеттемелерін орындамайтын ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге қатысты материалды қарау туралы;

- кәмелетке толмағандардың ата-аналарына әкімшілік ықпал ету шаралары туралы;

- әкімшілік жауаптылық белгіленген әрекет жасаған кәмелетке толмағанға қатысты материалды қарау туралы

3-ТАРАУ. БПҚ-НЫ ОРНАТУ ЖӘНЕ ОДАН ШЫҒАРУ НЕГІЗДЕРІ

22. Жоғары басқару мектебіне қабылдау үшін мыналар негіз болып табылады:

- 1) академиялық сәтсіздікке ұшырауы;
- 2) отбасылық дисфункция;

- 3) қараусыздық, панасыздық, қашқындық, қайыршылық;

- 4) Мектеп жарғысын және Ережені өрескел немесе бірнеше рет бұзу мектептің ішкі регламенттері;

5) сылтаусыз жүйелі түрде сырттай оқу;

6) әкімшілік құқық бұзушылық жасау;

7) психоактивті, уытты заттарды, есірткі құралдарын, алкогольді ішімдіктерді, темекі шегуді пайдалану;

8) құмар ойындар мен Интернетке тәуелділік, құмар ойындарға тәуелділік;

9) теріс бейресми балалар мен жастар топтары мен бірлестіктеріне, жастардың теріс субмәдениеттеріне қатысу;

10) діни ағымдар мен радикалды көзқарастарды ұстану.

23. МТК құрамынан шығару туралы шешім оң анықтама негізінде жауапты адамның өтініші

бойынша Алдын алу кеңесінің мәжілісінде қабылданады.

Сынып мұғалімі, психологиялық қызметтің мамандары, сондай-ақ басқа да объективті себептер бойынша (қоныс аудару, оқу орнын ауыстыру).

24. Жоғары білім беру мектебінің мүшесі болып табылатын білім алушыны басқа білім беру ұйымына ауыстырған жағдайда жүргізілген профилактикалық жұмыс туралы мәліметтер облыстың білім беруді басқару органының әдістемелік қызметі бекіткен алгоритмге сәйкес оқу орнына беріледі.

25. Жоғары білім беру мектебіне оқушыны орналастыру құқықтық салдарларға әкеп соқпайды және орта білім беру ұйымының білім беру ортасында уақтылы, әлеуметтік, психологиялық және педагогикалық көмек көрсетуге арналған.

26. Кәмелетке толмағанның ішкі істер органдарында тіркелу жағдайларын қоспағанда, жоғары білім беру мектебінде оқитындар саны білім беру ұйымының рейтингіне кері әсерін тигізетін көрсеткіш бола алмайды.

Мектепішілік есепке алуды
жүргізу жөнінде әдістемелік ұсынымдарға
1-қосымша
орта білім беру мекемелерінде

ТАЛАП:

Білім беру ұйымы басшысының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса)

(Қол қойылған)

(күні)

Профилактиканың жеке жоспары (IPPR)

Білім алушының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса)_____

Туған күні мен жылы_____

ЖСН (жеке басын куәландыратын құжаттың/туу туралы куәліктің көшірмесі
(көшірмесі) қоса беріледі)_____

Тұрғын үйдің мекенжайы_____

Тіркелген мекенжайы_____

және әлеуметтік қауіпті жағдай_____

ЭӘШБЕА БҚ кезеңге арналған бойында _____

Көмек түрінің атауы	Жауапты тұлға	Көмектің көлемі/ке- зеңділігі	Көмек көрсет- у мерзімі	Сапаны бағалау көр- сеткіштері
------------------------	------------------	-------------------------------------	----------------------------	--------------------------------------

ЭӘШБЕА БҚ мазмұнымен таныспын және осы ұсынымдарды орындауға
өзімді келісуге келісемін

(ата-анасының немесе өзге де заңды өкілінің толық атауы және қолы)

Қазақстан Республикасы
Денсаулық сақтау министрінің бірлескен
бұйрығымен бекітілген
2023 жылғы 22.12. бастап қолданысқа енгізіледі
№742

Қазақстан Республикасының Еңбек
және халықты әлеуметтік қорғау министрі
Қазақстан Республикасы Үкіметінің
2023 жылғы 20.12.№515

Қазақстан Республикасының Мәдениет
және ақпарат министрі
Қазақстан Республикасы Үкіметінің
2023 жылғы 21.12.
№531-МК

КЕЛІСІЛДІ Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрі
2023 жылғы 21.12
№386

КЕЛІСІЛДІ Қазақстан Республикасының
Ішкі істер министрі
21.12.2023 ж.
№917

**Зорлық-зомбылыққа, бұзақылыққа, киберқауіпсіздікке ұшыраған
немесе куә болған кәмелетке толмағандарды ерте анықтау және оған
көмек көрсету әдістемесі**

1-ТАРАУ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы Зорлық-зомбылыққа ұшыраған немесе куә болған кәмелетке толмағандарды ерте анықтау және оған көмек көрсету жөніндегі әдістеме Бұзақылық, киберқорлық (осы әдістеме деп аталатын) уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдардың жедел ведомствоара-

лық ден қоюды және іс-қимылдарын үйлестіруді қамтамасыз ету мақсатында әзірленген, отбасы, әйелдер және балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі 111 байланыс орталығы (бұдан әрі - 111 байланыс орталығы деп аталады), Қазақстан Республикасындағы бала құқықтары жөніндегі уәкілетті орган (бұдан әрі - оқиды)

– UPR), балалар құқықтары жөніндегі өңірлік омбудсмендер (бұдан әрі - ОМБУ)

– ОЖБ) зорлық-зомбылыққа, бұзақылыққа, киберқауіпсіздікке ұшыраған немесе куә болған кәмелетке толмағандарға уақтылы және жан-жақты көмек көрсетуді қамтамасыз етсін.

2. Білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қорғау және жұмыспен қамту саласындағы орталық және жергілікті атқарушы органдар мен ұйымдар, бұқаралық ақпарат құралдары, құқық қорғау органдары, байланыс орталығы 111.

2-ТАРАУ. ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА КӘМЕЛЕТКЕ ТОЛМАҒАНДАР АРАСЫНДА ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚТЫ, БҰЗАҚЫЛЫҚТЫ, КИБЕРҚАУІПСІЗДІКТІ АНЫҚТАУ

4. Зорлық-зомбылықты, бұзақылықты, киберқауіпсіздікті анықтау

Оқу орындарындағы кәмелетке толмағандарға қатысты оған білім беру ұйымының қызметкерлері, білім алушылар немесе оқытушылар, заңды өкілдер немесе өзге де адамдар тарапынан күдіктілік, зорлық-зомбылық, бұзақылық (бұзақылық- құқық), білім алушыларға немесе тәрбиеленушілерге

қатысты киберқорлық фактілері туралы мәліметтер енгізіледі.

5. Әр ұйымда иұғалімдер қатарынан балаларды зорлық-зомбылықтан, бұзақылықтан, кибер бұзақылықтан қорғау жөніндегі үйлестіруші тағайындалуы тиіс.

6. Зорлық-зомбылық, бұзақылық, киберқауіпсіздік жағдайлары туралы хабарлау әдістері мыналар болып табылады:

1. сенім телефоны (байланыс

ЕРТЕ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ КҮТІМ ЖАСАУ ӘДІСНАМАСЫ

Орталық деңгейде

✓ Министрлік

білім беру, денсаулық сақтау, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау, мәдениет және ақпарат
Ішкі істер органдары

✓ Адам құқықтары жөніндегі уәкіл Бала

✓ Байланыс орталығы 111

**КООРДИНАТТАРЫ
ЖЕТЕКШІЛІК ЕТЕТІН
ВИЦЕ-МИНИСТР**

Жергілікті деңгейде

✓ Ішкі істер органдары

✓ Органдар мен ұйымдар

Білім беру, жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар, денсаулық сақтау, ішкі саясат

✓ Сот медицинасы

✓ Прокурорлар

✓ РУПР

**ЖЕКЕ ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ
МОЙНЫНА АЛУ
ӘКІМНІҢ ОРЫНБАСАРЛАРЫ**

орталығы 111), оның нөмірі ұйымның барлық қол жетімді жерлеріне орналастыру қажет білім беру;

2) білім алушының немесе тәрбиеленушінің зорлық-зомбылық, бұзақылық (бұзақылық), киберқорлық жасағаны туралы тікелей хабарлауы оған қатысты;

3) білім алушының немесе тәрбиеленушінің басқа тәрбиеленушіге немесе тәрбиеленушіге қатысты зорлық-зомбылық, бұзақылық, киберқорлық жасағаны туралы хабарлауы;

4) білім беру ұйымы қызметкерлерінің білім беру ұйымының оқушысына немесе тәрбиеленушісіне қатысты зорлық-зомбылық, бұзақылық (бұзақылық), киберқорлық жасау немесе осындай әрекеттерге күдіктену туралы хабарлауы;

5) ата-аналардың, ат спорты өкілдерінің, басқа да адамдардың оқушыға қатысты зорлық-зомбылық, бұзақылық, киберқорлық жасағаны туралы немесе ұйым түлектері мұндай әрекеттерді қалыптастыру немесе күдіктену;

6) Байланыс деректері білім беру ұйымында бар барлық орындарда орналасуы тиіс балалардың құқықтары жөніндегі өңірлік уәкілетті органның телефон нөміріне хабарлама.

7. Сынып мұғалімі мен оқытушылары сыныпта зорлық-зомбылықтың, бұзақылықтың, киберқауіпсіздіктің мынадай ықтимал белгілеріне үнемі назар аударып, бұл туралы білім беру ұйымының басшылығына, педагог психологқа, әлеуметтік педагогке хабарлауы тиіс:

- білім алушының немесе тәрбиеленушінің оқу үлгерімінің төмендеуі;

- сабақ жетіспей, кешігіп; 100

- Гигиенаға, лас киімге сәйкес келмеу;

- брюссель, жара (оның ішінде құлақтың артында);

- шаштың жай-күйі (қандай да бір көзге көрінетін шаш тартылып жатырма);

- Дене тәрбиесі сабақтарынан сырттай оқу

- сексуалды суреттер, ойындар;

- агрессивтілік, бағынбаушылық;

- діндарлардың баладан бас тартуы;

- жеке тұрған ғазал;

- Кеңесшілермен нашар қарым-қатынас;

- дефолт мінез-құлқы;

- Үйден қашып кетеді.

8. Зорлық-зомбылықтың, бұзақылықтың, киберқауіпсіздіктің ықтимал белгілерін анықтауды психологиялық педагогтар бекітілген графикаға сәйкес сыныппен жұмыс істеу кезінде, ал әлеуметтік педагогтар «тәуекел тобының» балаларымен жұмыс істегенде де жүргізеді.

9. Білім беру ұйымының қызметкерлері білім алушылар немесе тәрбиеленушілер арасындағы агрессивті мінез-құлықтың, оның ішінде аномальды тілді қолданудың кез келген жағдайлары туралы басшылыққа дереу хабарлауы тиіс.

10. Білім беру ұйымының басшылығы зорлық-зомбылықтың, бұзақылықтың, киберқорлықтың ықтимал фактісі туралы ақпарат хабарлаған адамдарды мызғымастық пен қорғауды, сондай-ақ құпия ақпаратты жария еткені үшін жауапкершілік шаралары туралы хабардар етуді көздеуі тиіс.

11. Балалардың заңды құқықтары мен мүдделерін қорғау мақ-

сатында балалар арасындағы зорлық-зомбылық фактілеріне қатысты ақпарат (сәйкестендіру және байланыс деректері, оқиғаның егжей-тегжейі, фотосуреттер және т.б.) қатаң құпия болуға тиіс. Білім беру ұйымының қызметкерлері білім беру ұйымының ішінде немесе одан тыс жерлердегі ақпараттарды бір-бірін талқыламайды, құзыретті органдарды хабардар етуді қоспағанда, оны білім беру ұйымының ішіндегі немесе одан тыс жерлердегі басқа адамдарға беруге тиіс. Баланы алып жүру кезінде зорлық-зомбылықтың, бұзақылықтың, киберқорлықтың ықтимал фактісі туралы ақпаратты құтқаруға және талдауға қатысатын ұйым қызметкерлері тергеу жүргізу үшін қажетті материалдарды тапсырғаннан кейін бұл ақпаратты жеке жұмыс компьютерінен, қоқыстан, электрондық поштадан, телефоннан дереу

жоюға тиіс. Деректерді электрондық тасығыштарға көшіру кезінде оларды парольдермен қамту қажет. Балалардың дербес деректері бар материалдарды мессенджер арқылы жіберуге жол берілмейді. Құжаттардың қағаз нұсқалары (зорлық-зомбылық, бұзақылық, киберқауіпсіздік фактілерінің тізілімі, баланың жеке істері, тергеу материалдары және т.б.) сейфте сақталуы, кілтпен жабылуы тиіс, оның сақталуын оның функцияларына сәйкес құпия материалдардың сақталуын қамтамасыз етуге міндетті қызметкер де қамтамасыз етеді.

12. Білім беру ұйымдарының қызметкерлері кәмелетке толмағандар жасаған құқыққа қарсы әрекеттер туралы хабарламағаны үшін немесе оларға қатысты Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауапкершілікке тартылады.

ЕРТЕ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ КҮТІМ ЖАСАУ ӘДІСНАМАСЫ

ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ АНЫҚТАЛҒАН ЖАҒДАЙДА

анықталған фактіні қолданыстағы заңнамаға сәйкес тіркеу
(Фактілер журналы)

осы факті туралы құқық қорғау органдарына хабарлау (102), байланыс орталығы 111 (тегін қоңырау шалу, тәулік бойы)

оқиға туралы ақпаратты ОЖБ-ға, ОЖБ-ға, ОЖБ-ға жіберу
Баланың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті орган (Балалардың құқықтарын қорғау

3-ТАРАУ. БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМЫНАН ТЫС ЖЕРЛЕРДЕ КӘМЕЛЕТКЕ ТОЛМАҒАНДАР АРАСЫНДА ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚТЫ, БҰЗАҚЫЛЫҚТЫ, КИБЕРҚАУІПСІЗДІКТІ АНЫҚТАУ

13. Зорлық-зомбылық фактілерін анықтау, Кәмелетке толмағандарға қатысты білім беру мекемесінен тыс жерде бұзақылық, киберқорлық мынадай жағдайларда жүзеге асырылады:

1) халықты әлеуметтік қорғау, денсаулық сақтау органдары мен ұйымдарының, қорғаншылық немесе қамқоршылық (мысалы, қорғаншылық органы) функцияларын орындайтын ұйымдар қызметкерлерінің, ішкі істер органдары қызметкерлерінің, істер жөніндегі комиссиялардың қызметтік міндеттерін орындауы кезінде халықтың жекелеген санаттарының есіктен есікке шығуы кәмелетке толмағандар және олардың құқықтарын қорғау (бұдан әрі – КТІЖК деп аталады), жеке тұлғаларды (отбасыларды) ерте анықтау және қолдауды ұйымдастыру жөніндегі мобильді топтар (бұдан әрі – мобильді топтар деп аталады);

2) азаматтарды қабылдау;

3) жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау;

4) жеке және заңды тұлғалардың 111 байланыс орталығына, орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың жедел желісіне, ұйымдарға, ӨЖД-ге, ОЖБ-ға тікелей жүгінуі;

5) орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдар, ұйымдар, ӨЖД, ОЖЖ қызметкерлерінің ақпараттық кеңістік пен

әлеуметтік желілердің мониторингін жүзеге асыру; 6) денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау ұйымдары қызметкерлерінің функционалдық міндеттерін орындауы.

14. Білім берудің бастапқы кезеңінде білім беру ұйымдарынан тыс жерлерде зорлық-зомбылық, бұзақылық (бұзақылық), киберқорлық фактілерін анықтауда денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау, ішкі істер органдарының, қорғаншылық мекемелерінің, ҚДНЗП-ның, кәмелетке толмаған балаға белгілі бір уақыт аралығында бару және бақылау мүмкіндігі бар мобильді топтардың қызметкерлері ерекше рөл атқарады.

15. Денсаулық сақтау органдары мен ұйымдарының қызметкері мыналарға назар аударуы тиіс:

■ Баланың дамуы, дене және психикалық денсаулығының жай-күйі;

■ ата-аналар мен заңды өкілдердің балаға отбасындағы қарым-қатынасы;

■ жарақат, улану үшін ауруханаға жатқызу;

■ Тұрмыс жағдайы: санитарлық-гигиеналық жағдай, гигиена ережелерін сақтамау, төсек-орын, төсек-орын, киім-кешек, тамақ және бала күтіміне қажетті тұрғын үйдегі басқа да заттардың болмауы.

16. Алғашқы тексеруді жүргізетін денсаулық сақтау органдары

ры мен ұйымдарының қызметкері жарақаттан кейінгі күйзелістен кейінгі бұзылуларды жақсы меңгере білуі және жіті аффективті реакцияларды анықтай білуі тиіс.

17. Ішкі істер органдарының қызметкері мыналарға назар аударсын:

- Бала өмірінің санитарлық жағдайы;

- баланың үйдегі жағдайы, мінез-құлқы (оқшаулану, қорқыныш, мойын өрнектері), оның дене жағдайы (көзге көрінетін дене жарақаты, бруцеллез, жара, ауру);

- бір отбасымен (аға-інілері мен апа-сіңлілерімен, т.б.), басқа туыстарымен (қарт көсемдері, ағалары, т.б.), алкогольді шектен тыс пайдаланғаны, есірткі қолданғаны, соттылығы т.б. үшін басқа адамдар (анасының бірге тұра-

тын, бөгде адамдары) тұратын адамдар;

18. Халықты әлеуметтік қорғау органдары мен ұйымдарының, қорғаншылық мекемелерінің, мобильдік топтардың, ҚДНЗП-ның қызметкері мыналарға назар аударуы тиіс:

- Дене зорлық-зомбылығы белгілерінің (тырнақшалар, тыртықтар, күйіктер, абразион, соққылар, соққылар және т.б.) болуы;

- баланың өмір сүру жағдайы (төсек, тамақ, санитарлық-тұрмыстық үй-жайлардың, сумен жабдықтаудың, бірінші кезектегі қажетті заттардың және т.б. болуы);

- үйдегі барлық балалардың жағдайы мен мінез-құлқы (қаттылық, қорқыныш, агрессивтілік, адамдар тобына теріс реакция, үйден қашып кету, үйге барудан қорқу, үрейдің күшеюі, т.б.)

ЕРТЕ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ КӨМЕК КӨРСЕТУ ӘДІСТЕМЕСІ

БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА ФАКТІЛЕРДІ АНЫҚТАУ

АҚПАРАТ КӨЗІ

Байланыс орталығы 111

Хабарламалар:

жәбірленуші
зорлық-зомбылық
куәгерлері
ұйым қызметкерлері
заңды өкілдер

РУПР

Балалар арасындағы зорлық-зомбылық фактілеріне қатысты ақпарат
қатаң құпия болып табылады

МУҒАЛІМ НАЗАР АУДАРУЫ КЕРЕК:

Оқу үлгерімінің төмендеуі
Сабаққа кешігу және кешігу
Гигиенаны сақтамау, лас киім
Көгеру немесе жаралар, әсіресе құлақтың артында
Жыртылған шаштың белгілері
Дене шынықтыру сабақтарын өткізіп жіберу
Сексуалды суреттер мен ойындар
Агрессивтілік, бағынбау
Құрдастарының баласынан бас тарту
Көзқарасы немқұрайлы
Арандатушылық мінез-құлық
Үйден қашу

Мектеп басшылығына, психологқа немесе әлеуметтік педагогқа

ДЕРЕУ ХАБАРЛАУ

4-тарау. КӘМЕЛЕТКЕ ТОЛМАҒАНДАР АРАСЫНДА ЗОРЛЫҚ-ЗОМ- БЫЛЫҚҚА, БҰЗАҚЫЛЫҚҚА, КИБЕРҚАУІПСІЗДІККЕ ЖЕДЕЛ ДЕН ҚОЮ АЛГОРИТМІ

19. Кәмелетке толмағандарға, қорғаншылық органдарына, білім беру, денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау органдары мен ұйымдарының қызметкерлеріне қатысты зорлық-зомбылық, бұзақылық (бұзақылық), бұзақылық (бұзақылық) фактілері анықталған жағдайда мобильді топтар дереу: 1) анықталған фактіні қолданыстағы заңнамаға сәйкес тіркеуге; 2) бұл факті туралы құқық қорғау органдарына, 111 байланыс орталығына хабарлауға; 3) болған оқиға туралы ақпаратты балалардың құқықтарын қорғау саласындағы құзыретті органға (бұдан әрі - ОМО деп аталатын) жіберуге.

20. Кәмелетке толмағандарға қатысты зорлық-зомбылық, бұ-

зақылық, бүркемелеу фактілері анықталған жағдайда ішкі істер органдарының қызметкерлері:

1) қылмыстық және жазалау іс-әрекетінің белгілері болған кезде сотқа дейінгі тергеп-тексерулердің бірыңғай тізілімінде (иә, Сотқа дейінгі тергеп-тексерулердің бірыңғай тізілімінде) тіркеуді дереу қамтамасыз етуге;

2) балаларға қатысты зорлық-зомбылық фактілері туралы өтініштерді қараған кезде, көмекке жүгіну және ата-аналардың міндеттемелерін орындауын тексеру қажет болған жағдайда 111 байланыс орталығына хабарласу;

3) хабарламаның әрбір фактісі бойынша, тіпті ақпаратты растау расталмаған жағдайда да, ата-аналармен (қамқоршылармен, өгей

ЕРТЕ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ КҮТІМ ЖАСАУ ӘДІСНАМАСЫ

әкелермен) профилактикалық әңгімелер, бірге тұратындар және басқа туыстар). Түскен адамдарға балаға қатысты зорлық-зомбылық жасау туралы, балаға қатысты құқыққа қарсы іс-қимылдарға жол бермеу туралы дабыл қағып, қылмыстық және әкімшілік жауаптылықты түсіндіру;

4) номенклатуралық картотекаға хабарды есептен шығару кезінде орган басшысының келісімі бойынша материалдың толықтығын қамтамасыз етуге (ата-анасынан, отбасы мүшелерінен, көршілерінен, куәгерлерден, куәгерлерден, куәгерлерден әңгімелесу, егер факт қоғамдық орында орын алса, бақылау түріндегі камералардың болуын анықтау);

5) ата-аналары, қамқоршылары, өгей әкелері, тұрғындары, туыстары және бірге тұратын басқа да адамдар жасаған зорлық-зомбылық туралы қандай да бір хабарлама болған жағдайда, бұл туралы қорғаншылық органдарына дереу баяндайды және жылжымалы топтарды хабардар етеді;

6) ішкі істер органдары кәмелетке толмағандардың қатысуымен тіркелген қылмыстық құқық бұзушылықтар туралы, оның ішінде жыныстық қол сұғылмайтындығы туралы қол сұғушылық фактілері бойынша (жәбірленушілердің дербес деректерін көрсетпей) күні ішінде жиынтық деректерді ұсыну арқылы аmentіне күн сайын хабарлауға тиіс;

21, Зорлық-зомбылықтың, бұзақылықтың, киберқорлықтың ықтимал фактісі туралы ақпаратты алғаннан кейін 111 байланыс орталығы:

1) өтініш берушінің барлық

сәйкестендіру деректерін, оқиға мән-жайлары бойынша жәбірленушінің деректерін және т.б. тіркейді;

3) жауапты мемлекеттік органдармен, ұйымдармен байланыс орнатып, алынған ақпаратты береді;

4) жауапты мемлекеттік органдар қызметкерлерінің іс-қимылдарын үйлестіруді жүзеге асырады;

5) жауапты мемлекеттік органдардың қызметкерлерімен ұсынылатын барлық мәліметтерді қамтитын бірыңғай құжатты қалыптастырады;

6) жауапты мемлекеттік органдар қызметкерлерінің іс-әрекетін қадағалайды және қабылданған шаралар, олардың тиімділігі туралы есептерді және одан әрі ұсынғандарды қалыптастырады.

22. Білім беру ұйымының басшысы 1 сағат ішінде баланың өмір сүру жағдайын және тәрбиесін тексеру мақсатында зорлық-зомбылық, бұзақылық немесе бүркемелеу жағдайлары туралы қорғаншылық органдарына хабарлауға тиіс.

23. Қорғаншылық органы білім беру ұйымының маманымен (әлеуметтік педагогпен, тәрбие психологымен, сынып мұғалімімен), ішкі істер органдарының қызметкерімен (қажет болған жағдайда) бірлесіп, кәмелетке толмаған баланың отбасының өмір сүру жағдайын тексеру актісін жасауға тиіс.

24. Қабылданған шаралардың нәтижелері бойынша білім беру ұйымының басшысы ішкі істер органдарына кәмелетке толмағанның отбасының тұрмыс жағдайын тексеру актісін

қоса бере отырып, күш қолдану, бұзақылық (бұзақылық), бүркемелеу белгілерінің анықталғаны туралы мәліметтерді жіберсін, хабарламалардың көшірмелерін және қоса берілген құжаттарды шығыс хабарламаның нөмірін тіркеу арқылы есепке алу басқармаларына жіберсін.

25. Білім беру ұйымының басшысы кәмелетке толмағандардың істері және олардың құқықтарын қорғау жөніндегі комиссияға, сондай-ақ барлық уәкілетті мемлекеттік органдарға кәмелетке толмағандарға қатысты зорлық-зомбылық, бұзақылық, киберқорлық жасағаны, хабарламалар мен қоса берілген материалдардың көшірмелерін процесуалдық құжаттарға қалдырғаны туралы мәліметтері бар негізгі құжатты жіберсін.

26. Балаға қатысты зорлық-зомбылық, бұзақылық (бұзақылық), киберқорлық туралы ақпарат ОАОО-ға ақпаратты алған сәттен бастап бір сағаттың ішінде жедел байланыс (мобильді немесе электрондық) арқылы хабарлануы тиіс. 27, Барлық органдар мен ұйымдардың ведомствоаралық ынтымақтастығы мынадай алгоритмге негізделуге тиіс: 1) кәмелетке толмағанды зорлық-зомбылық, бұзақылық (бұзақылық), бүркемелеу, ақпарат алу немесе факті туралы хабарлау фактілері анықталғаннан кейін барлық уәкілетті мемлекеттік органдар – ішкі істер, прокуратура, білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қорғау органдары, сондай-ақ Басқарма департаменті, ОЖБ жедел хабардар етілуі тиіс;

2) жергілікті атқарушы орган-

ЕРТЕ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ КҮТІМ ЖАСАУ ӘДІСНАМАСЫ

БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНАН ТЫС ФАКТІЛЕРДІ АНЫҚТАУ

Есіктен есікке

Азаматтарды қабылдау

азаматтардың өтініштерін қарау

Мобильді жұмыс

Бақ мониторингі

Патронаж жұмысы
Топтар және әлеуметтік желілер
Апалы-сіңлілі қарындастар әлеуметтік қызметшілерінің

дар зорлық-зомбылықтан зардап шеккен балалардың деректерін ӨЖД-ға, ОЖЖ-ға береді;

зорлық-зомбылықтан, бұзақылықтан, киберқауіпсіздіктен зардап шеккен балалардың отбасыларына ҚСЖАЕК, ОЖЖБ, ҚІҚБ-ның бұзақылық, киберқауіпсіздік және байланыс мәліметтері;

3) кәмелетке толмағандарға қатысты зорлық-зомбылық, бұзақылық, киберқорлық фактілері анықталғаннан кейін және осы фактілерді ішкі істер органдарында растағаннан кейін кәмелетке толмағандарға қатысты кемсітушілікті түзету және алдын алу бөлімі бұқаралық ақпарат құралдарында, әлеуметтік желілерде мемлекеттік органдар қабылдаған осы фактілер мен шаралар туралы дереу хабарлауға, сондай-ақ балаға көмек көрсетуге тікелей қатысуға;

4) мобильді топ қадағалаушы прокурордың келісімімен оқиға орнына дереу баруға тиіс; 5) уәкілетті органдар: зорлық-зомбылық белгілерін анықтауға, баланың өмірі мен денсаулығына төнетін қатерді анықтауға, алдын ала диагноз қоюға және т.б.; 6) ішкі істер органдары қылмыстық іс жүргізу заңнамасына сәйкес қажетті тергеу шараларын дереу жүргізуге, оның ішінде тиісті сараптамалық сараптамалар тағайындауға;

7) сот сараптамасы органдары, лицензия негізінде сот-сараптама қызметін жүзеге асыратын жеке тұлғалар, егер медициналық консультациялар жүргізу және қосымша материалдар ұсыну қажет болмаса, 3 тәуліктен аспайтын мерзімде сот сараптамасын жүргізеді;

8) қылмыстық қудалау органының басшысы дереу тергеу әрекеттерін жүргізген немесе зорлық-зомбылық туралы өтініштер мен хабарламаларды Сотқа дейінгі тергеп-тексерудің бірыңғай тізілімінде тіркеген сәттен бастап сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүргізуді жүзеге асыру және қылмыстық істердің осы санатын тергеуді тұрақты қадағалауды қамтамасыз ету үшін процесс прокурорларын тағайындауға тиіс.

28. ОЖЖ және ОЖББ бұқаралық ақпарат құралдары мен әлеуметтік желілерді мемлекеттік органдар қабылдайтын шаралар туралы жедел хабардар етеді, сондай-ақ балаларға (балаларға) зорлық-зомбылық немесе қатыгез қарым-қатынас жасау жағдайларынан туындауы мүмкін жоғары деңгейдегі жағдайларды теңестіру мақсатында мемлекеттік органдардың іс-қимылдары мен өзара іс-қимылының кезектілігі тәртібі туралы түсініктеме береді. Баланың және оның отбасының дербес деректері бар материалдарды (сәйкестендіру деректерін, фотосуреттерді, мекенжайларды, білім беру ұйымдарының атауларын және т.б.), сондай-ақ баланы сенімді сәйкестендіруге болатын материалдарды жариялауға тыйым салынады.

29. Орталық мемлекеттік органдардың өзара іс-қимылы білім, ішкі істер, денсаулық сақтау, еңбек және халықты әлеуметтік қорғау, мәдениет және ақпарат министрлерінің жетекшілік ететін орынбасарлары деңгейінде, ал Бас прокуратура жеделхат арқылы сөйлесу арқылы жүзеге асырылады.

30. Ақпараттандыру саласындағы уәкілетті орган, Мәдениет

және ақпарат министрлігі балаларға қатысты зорлық-зомбылық фактілері бойынша ақпараттық кеңістікке, бұқаралық ақпарат құралдарына және әлеуметтік желілерге тәулік бойы мониторинг пен талдау жүргізсін.

31. Білім министрлігі ОМОНның ресми әлеуметтік желілері арқылы балаға қатысты зорлық-зомбылықтың әрбір жарияланған жағдайына жауап ретінде қабылданған шаралар туралы халықты жедел хабардар етуді қамтамасыз етсін.

32. ОЖББ тоқсан сайын балалардың құқықтары саласындағы атқарылған жұмыстар, оның ішінде жоғары деңгейдегі істер тура-

лы жұртшылықты хабардар ету үшін брифингтер өткізеді.

33. Зорлық-зомбылықтың жекелеген жоғары деңгейдегі жағдайлары анықталғаннан және расталғаннан кейін 3 сағаттың ішінде бұқаралық ақпарат құралдарында Білім министрлігінің ресми өкілі пайда болады, оған барлық құзыретті органдар (денсаулық сақтау, мәдениет және ақпарат, жергілікті атқарушы органдар) зорлық-зомбылық туралы өзекті ақпарат беруге тиіс.

34. Құрылымдардың басшылары, сондай-ақ Басқарма департаменті мен ОЖБ берілетін ақпараттың дұрыстығы мен сапасы үшін дербес жауап беруге тиіс.

МЕКТЕП ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТАРЫНЫҢ ЕҢБЕК СІҢІРГЕН ӨТІЛІ БОЙЫНША САНДЫҚ ДЕРЕКТЕРІ

2023 ж. желтоқсан айындағы деректер

5-ТАРАУ. ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚҚА, БҰЗАҚЫЛЫҚҚА, КИБЕРҚАУІПСІЗДІККЕ ҰШЫРАҒАН НЕМЕСЕ КУӘ БОЛҒАН КӘМЕЛЕТКЕ ТОЛМАҒАН АДАМҒА КӨМЕК КӨРСЕТУ

35. Бұзақылықтан (бұзақылықтан), киберқорлықтан зардап шеккен балаға қатысты білім беру ұйымы психологиялық қолдауды ұйымдастыруы тиіс, ол жағдайды жан-жақты бағалауды, баланың құқықтары мен міндеттері туралы құқықтық түсіндіруді, әлеуметтік оңалту жөніндегі жеке жұмыс жоспарын әзірлеуді қамтиды, оған:

- оны әлеуметтік оңалту мақсатында білім беру психологының жеке консультациялары;

- баланы өз мүдделеріне сәйкес тәрбие қызметінің қосымша нысандарына бағыттау;

- баланың эмоциялық және мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру, оның өзіне деген сенімі бойынша жеке және топтық жұмыс;

36. Зардап шеккен білім алушымен және басқа да білім алушылармен алғашқы әңгімелесу кезінде білім беру ұйымының қызметкерлеріне:

- сабырлы және күтпеген жерден қалуға;

- оқушыны мұқият тыңдау;

- Оқушыны болған оқиға туралы айту арқылы дұрыс іс жасағанына сендірді.

- онымен диалог жүргізіп, оқиға туралы ақпарат жинауға, жағдайды нақтылауға ғана қажетті сұрақтардың ең аз санын белгілеу;

- Оқушының қайталанатын жарақаттануын болдырмау мақсатында айтылғанды қайталауды сұрамау;

- «тікелей» оқушының іс-әрекеті, өз идеяларын, жорамалдары мен тұжырымдарын ұсынбау, олардың іс-әрекеттерін бағалау;

- Оқушының маңызды тұстардың көбеюіне кедергі жасамаңыз;

- Студентке қажетті көмек көрсету және мәселені шешу үшін жағдай туралы ең аз адам санын хабардар ету керектігі туралы хабарласын;

- Оқушыларға жеткізілгендей ақпаратты толық, ауызша жазу;

- Тоқалдың жазбаша аккаунтын жасау.

37. Оқу орындарының қызметкерлері теріс тәжірибелер мен травматикалық тәжірибелерді жеңу мақсатында оқушыларға ребеттік сипаттағы психологиялық-педагогикалық көмек көрсетуге тиіс:

- мектепте, отбасында және мектептен тыс жерлерде тұрақты және қауіпсіз орта құру арқылы баланың өмірін қалыпқа келтіру;

- эмоциялық қолдау және психологиялық және педагогикалық көмек;

- жағымсыз тәжірибелерді өңдеу және оқушыларға ішкі, психологиялық кедергілер мен мінез-құлық бұзылыстарын еңсеруге көмектесу;

38. Білім алушыны қолдау мен көмек көрсету жоспарында жеке күшті, өсу бағыттарын: коммуникативтік дағдыларды, өзін-өзі бағалауды қайта құруды, мінез-құлықтың әдет-ғұрыптық (автоматты) стратегияларын түсінуді, жаңа реакцияларды, ой-

ларды, эмоцияларды қайта даярлауды дамыту жөніндегі жұмыстарды қамтуы тиіс.

39. Білім алушылар мен заңды өкілдердің балалардың құқықтарын қорғауға маманданған сыртқы ұйымдарға жүгінуі үшін оларды таныстыру, тарату, сондай-ақ білім алушылармен қатыгездікпен қарау туралы істер бойынша кафедралардың, ұйымдардың, мекемелердің тізбесін үнемі жаңартып отыру қажет.

40. Зорлық-зомбылыққа және қатыгездікпен қарауға ұшыраған баламен жұмыс істеудің жеке жоспарына мыналар кіреді:

1) отбасымен жұмыс істеу: мектептің әлеуметтік педагогтарымен отбасына тұрақты түрде бару; ата-аналар мен басқа да заңды өкілдерге қолдау көрсету тобын құру (қажет болған жағдайда); ата-аналарға арналған оқу практикасы және оң білім беру, балалармен қарым-қатынас, оң пән бойынша бағдарламаны іске асыру; отбасын әлеуметтік қолдау, ата-аналарды жұмысқа орналастыруға жәрдемдесу, қажет болған жағдайда, нақты санаттағы білім алушылар мен тәрбиеленушілерге материалдық және материалдық көмек көрсету шеңберінде материалдық қамтамасыз етуге көмек көрсету; Құжаттарды ресімдеуге көмек көрсету (b) Америка Құрама Штаттары жағдайында

2) Баламен жұмыс істеу: баланы өзінің мүдделеріне сәйкес тәрбие қызметінің қосымша нысандарына бағыттау; баланың эмоциялық және мінез-құлық ерекшеліктерінің жеке және топтық бейімделуі; баланың әлеуметтендіруі мен тәуелсіздігін кеңес беру, түзету, оқыту түрінде басқару.

41. Бұзақылықты қоздырған балаға (оның ішінде топтық бұзақылық жасаған жағдайда әрбір балаға) психологиялық және педагогикалық қолдауды ұйымдастыру қажет, ол жағдайды жан-жақты бағалауды, бұзақылықтың міндеттемелері, заңдық жауапкершілігі мен салдары туралы құқықтық тәрбиені, кәмелетке толмағанды әлеуметтік бейімдеу жөніндегі жеке жұмыс жоспарын әзірлеуді қамтиды:

- бастамашыдан/бұзақылық жасаушыдан агрессияның себебін анықтау үшін сұхбат алу;

- білім беру ұйымының әлеуметтік педагогтарымен отбасына бару;

- баланың басқа балалармен және ересектермен қарым-қатынас жасау дағдыларының сапасын арттыруға, жанжалдарды зорлық-зомбылықсыз шешуге, балалармен қарым-қатынас жасау дағдыларына жеке және топтық бейімделу;

- эмоциялық және мінез-құлық көріністерін бақылау дағдыларын қалыптастыру;

- адам құқықтарын, жеке бас бостандығын, ар-намыс пен қадір-қасиетке мызғымастықты сақтауды қалыптастыру.

42. Білім беру ұйымдарының қызметкерлері зорлық-зомбылықтың, бұзақылықтың, киберқауіпсіздіктің куәгері болған оқушыларға психологиялық және педагогикалық оңалту көмегін көрсетуді қамтамасыз етеді және:

- қорқу деңгейін төмендету және сенімді әңгіме арқылы оқушының эмоциялық жағдайын тұрақтандыру;

- Балаға өз сезімін білдіруге

мүмкіндік беру қандай жолмен болса да (крит, өзін білдіру, қайғы-қасіретке ұшырау, агрессия көрсету, яғни өз эмоциясын білдіру);

■ сезімді білдіруге жағдай жасау, оларға өз сезімдерінің қалыпты екенін түсінуге көмектесу;

■ балаға болған оқиғаның сұмдық екенін және қайталанбайтынын айту;

■ жасөспірімге бірінші кезекте өзі/өзі үшін сезім білдірудің (мысалы, ашуланудың) өте қауіпті тәсілі екендігін түсінуге көмектесу;

■ баланың жағдайына назар аудару, ескерту белгілерін бақылау және қажет болған жағдайда мамандарға жүгіну.

43. Тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандары болып табы-

латын және дағдарыс орталықтарына қабылданған балаларға заңнамада белгіленген тәртіппен әлеуметтік қызметтер көрсетілуге тиіс, оның ішінде:

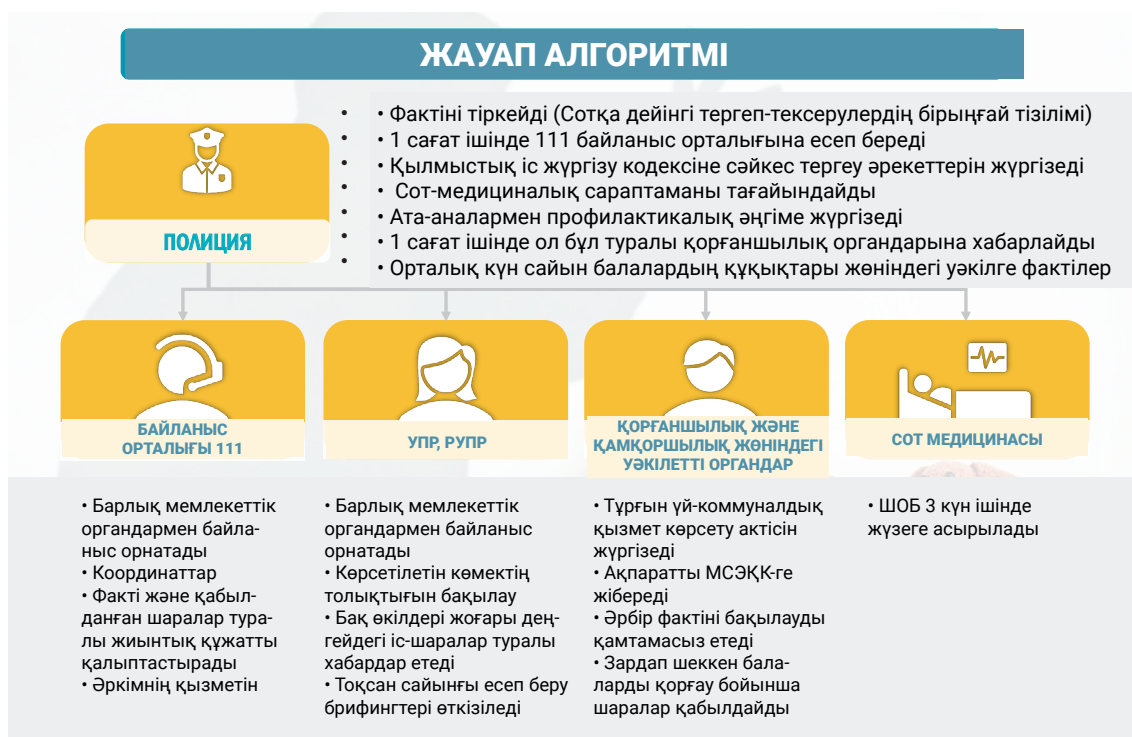
1) мүдделі мемлекеттік органдармен және ұйымдармен бірлесіп, әлеуметтік маладаптацияға және әлеуметтік айыруға әкеп соқтырған балаларға қатыгездікпен қарау фактісін бағалауды жүргізу;

2) Білім басқармасын Дағдарыс орталығына түскен балалардың уақытша жоқтығы туралы хабардар етуге;

3) қажетті көмек көрсету үшін отбасының әлеуметтік картасын жасау;

4) тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарымен және ба-

ЕРТЕ АНЫҚТАУ ЖӘНЕ КҮТІМ ЖАСАУ ӘДІСНАМАСЫ

лалармен жеке іс-шаралар жоспарын жасау.

44. Білім берудің екі органы да зорлық-зомбылық құрбандарына және ата-аналарға психологиялық қолдау көрсетеді.

45. Білім беру және әлеуметтік қорғау органдары/ұйымдары, ішкі істер органдары және денсаулық сақтау органдары кәмелетке толмағандардың істері және олардың құқықтарын қорғау жөніндегі комиссия шешім қабылдағанға дейін баланың қауіпсіз жағдайларын жасау жөнінде шұғыл шаралар қабылдауға тиіс. Жәбірленуші немесе сезікті болып табылмайтын бала Ішкі істер бөліміне жеткізілген жағдайда, сондай-ақ жәбірленуші мен сезіктіні Ішкі істер департаментіне жеткізу мүмкіндігі беріледі.

46. Кәмелетке толмағандар істері және олардың құқықтарын қорғау жөніндегі комиссия зор-

лық-зомбылық фактісі туралы ақпарат алған сәттен бастап 12 сағат ішінде баланы орналастыру туралы шешім қабылдайды, содан кейін бала медициналық ұйымдарға немесе балалардың құқықтарын қорғауға жауапты ұйымдарға (кәмелетке толмағандарды бейімдеу орталығына, алименттік орталықтарға, дағдарыс орталықтарына) орналастырылады.

47 Жәбірленушіні жоғарыда аталған ұйымдарға орналастырғаннан кейін оған заң актілерінде көзделген арнаулы әлеуметтік қызметтер кешені көрсетіледі.

48. Зорлық-зомбылықты бастан өткерген немесе оның куәгері болған балаларға көмек көрсету бағдарламасы осы орталықтардың қағидаларына сәйкес балаларды психологиялық қолдау орталықтарының базасында жүзеге асырылады.

БАЛАЛАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ ТӘУЕКЕЛДІҢ ИНТЕРАКТИВТІ КАРТАСЫ

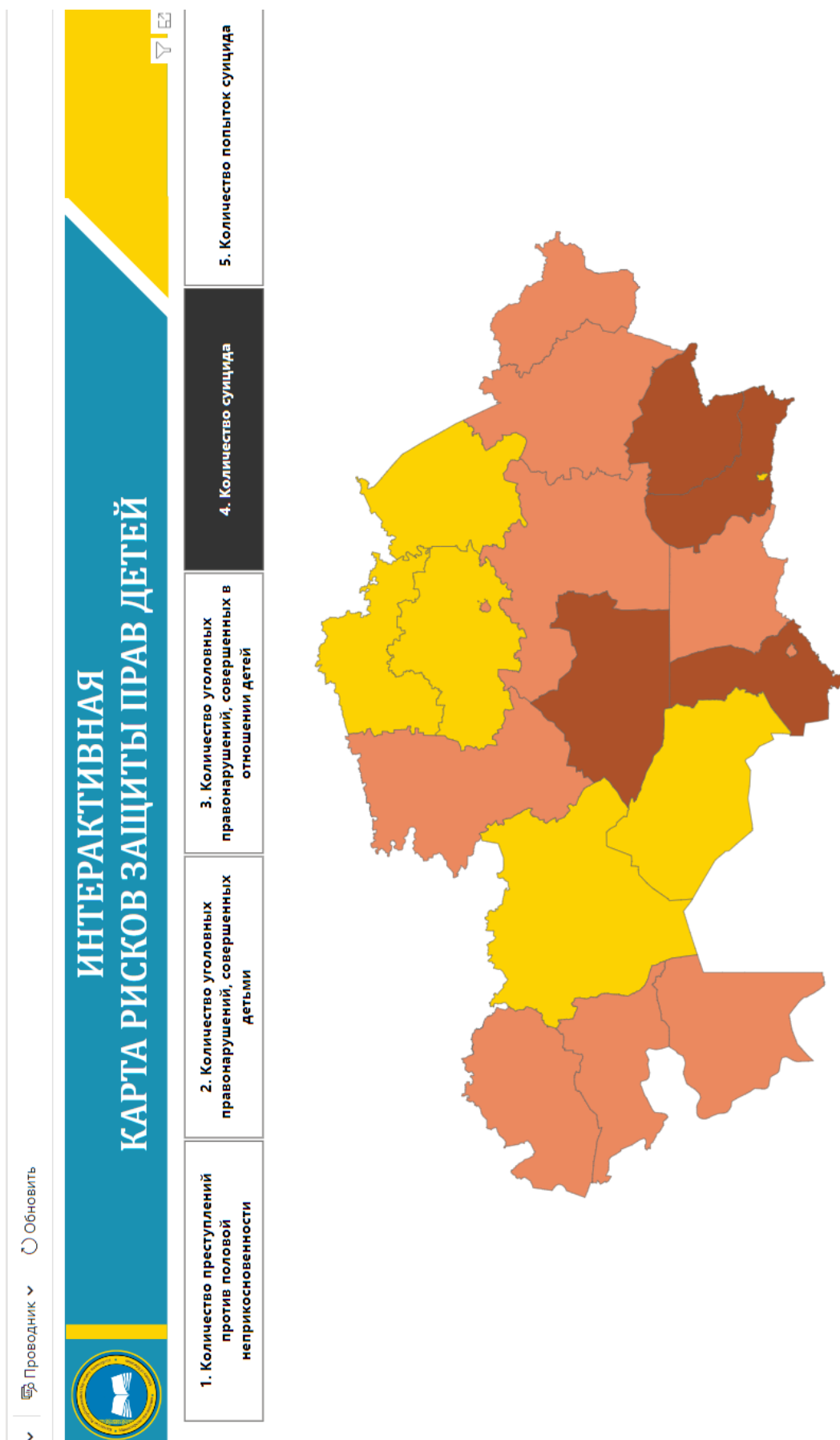

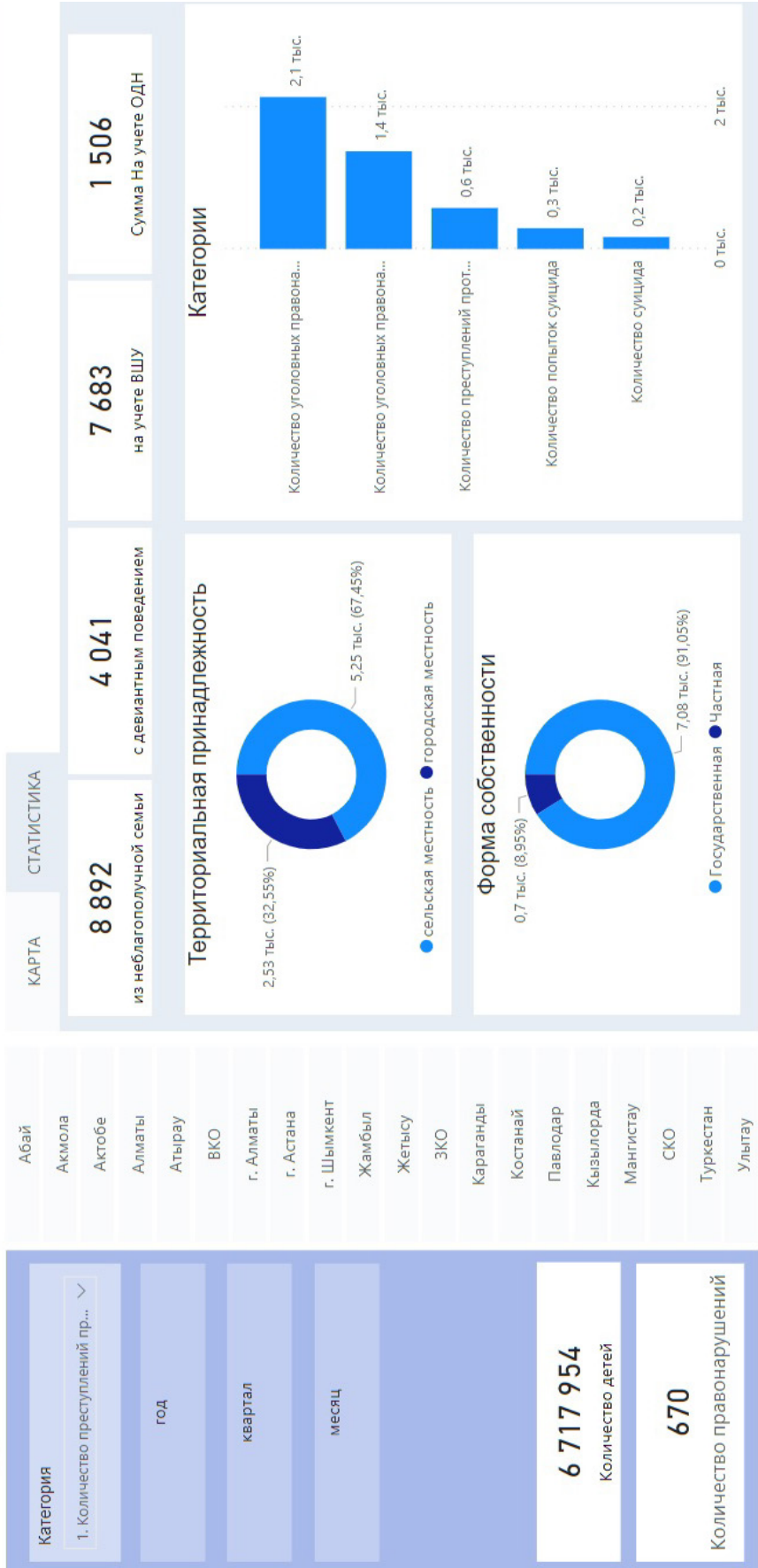
2023 жылғы желтоқсанда балалардың құқықтарын қорғау бойынша интерактивті тәуекел картасы әзірленді. Интерактивті карта Power BI Report Server платформасында жасалған www.report.edu.kz веб-сайтында орналасқан. Интерактивті картада балаларға қатысты жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтар, балалар жасаған қылмыстық құқық бұзушылықтар, балалардың жыныстық қол сұғушылығына қарсы құқық бұзушылықтардың саны, балалар арасындағы өзіне-өзі қол жұмсау оқиғаларының саны және оның құқық бұзушылықтары туралы сандық деректер қамтылған.

Барлық көрсеткіштер күні бойынша ранжирленеді. «Ұлттық білім беру дерекқоры» ақпараттық жүйе-

есімен интеграциялау жүргізілді, одан облыстар, қалалар және аудандар бөлінісінде жоғары білім беру мектебінде,

КТБ-да тіркелген ауытқушылық мінез-құлқы бар қолайсыз отбасылардан шыққан балалардың саны туралы деректер алынды. Интерактивті картада қолда бар сандық деректер бойынша өңірлердің рейтингі берілген. Арнайы формуланы пайдалана отырып, Сіз тәуекел деңгейі әртүрлі (жоғары, орташа, төмен) аймақтар ретінде көрсетілгенсіз. Интерактивті карта тиімді шараларды қабылдай отырып, өңірдегі жедел жағдайды онлайн форматта бақылауға мүмкіндік береді. Интерактивті картамен жұмыс істеу үшін ҰБТ-ға кіруге ұқсас платформадағы ступаларға дейін жету қажет.

ПАЙДАЛЫ СІЛТЕМЕЛЕР

1. «Қазақстан Республикасының Конституциясы». Конституция республикалық референдуммен 1995 жылы 30 тамызда https://adilet.zan.kz/rus/docs/K950001000_
2. қабылданды. Бала құқықтары туралы конвенцияны ратификациялау туралы Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің 1994 жылғы 8 маусымдағы https://adilet.zan.kz/rus/docs/B940001400_
3. «Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы No 414-V КОДЕКСІ <https://adilet.zan.kz/rus/docs/K1500000414>
4. Неке және отбасы туралы Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 26 желтоқсандағы No 518-IV Кодексі [https://adilet. осы zan.kz/rus/docs/K1100000518](https://adilet.zan.kz/rus/docs/K1100000518)
5. «Қазақстан Республикасының Әкімшілік іс жүргізу кодексі» Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 29 маусымдағы No 350-VI Кодексі, <https://adilet.zan.kz/rus/docs/K2000000350>
6. Қазақстан Республикасының 2007.07.27. N 319-III Заңымен, [https://adilet.zan.kz/rus/docs/ Z070000319_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319_)
7. «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы No 345 заңы [https:// adilet.zan.kz/rus/docs/ Z020000345_](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000345_)
8. «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы No 293-Ө ЗАҢЫ. [https://adilet.zan.kz/rus/ docs/Z1900000293](https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1900000293)
9. «Орта білім беру ұйымдарында психологиялық қызметтің жұмысының ережесін бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім министрінің м.а. 2022 жылғы 25 тамыздағы No 377 бұйрығымен. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2022 жылғы 26 тамызда No 29288 тіркелген <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029288>
10. «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қамтамасыз ету қағидала-

рын бекіту туралы». Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Білім және ғылым министрінің 2022.01.12 No 6 Бұйрығымен. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2022 жылғы 18 қаңтарда No 26513 тіркелген <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200026513>

11. «Баланы бұзақылықтың (бұзақылықтың) алдын алу ережесін бекіту туралы». Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Білім министрінің 2022.12.21 No 506 Бұйрығымен. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2022 жылғы 21 желтоқсанда No 31180 тіркелген, <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200031180>

12. «Балаларды зорлық-зомбылықтан қорғаудың, өзіне-өзі қол жұмсаудың алдын алудың және олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз етудің 2023-2025 жылдарға арналған кешенді жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 31 тамыздағы No 748 қаулысы. осы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000748>

13. «Мұғалімдер үшін мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, орта, арнайы, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беруді қолдау үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі No 130 бұйрығымен. осы <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2000020317>

14. Педагог қызметкерлер лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі No 338

https://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005750_

15 бұйрығы. Психологтардың, психологиялық қызметтердің, <https://asppm.kz/> қызметінің автоматтандырылған жүйелері. <https://asppm.kz/?ln=ru>, <https://kundelik.kz/>

РИЗАШЫЛЫҒЫМДЫ БІЛДІРЕМІЗ

Біз әрбір сарапшыға сұрақтарымызға жауап беруге уақыт алғаны үшін алғыс айтамыз және әдістемелік нұсқауларды дайындау барысында кеңейтілген ескертулер жазамыз. Біздің бірлескен жұмыстың нәтижесі психологиялық қызметтердің жұмысы үшін де, жалпы білім беру жүйесі үшін де пайдалы ақпарат көзіне айналады деп үміттенеміз.

КЕЛЕСІ САРАПШЫЛАРҒА АЛҒЫСЫМЫЗДЫ БІЛДІРЕМІЗ:

Әкімбекова Гүлден – Қарағанды облысы Абай ауданы Қ.Сәтбаев атындағы мектеп

Алиева Эльмира – Алтынсарин атындағы КЕКҚ

Алиев Бақыт – «Өркен» балалар әл-ауқатының ұлттық ғылыми-практикалық институты

Аренова Әлия – Астана қаласында №11 мектеп-лицей.

Байгенжина Римма – Қостанай облысы білім беру мекемесінің психологиялық қолдау және қосымша білім беру өңірлік орталығы

Валеева Мирагул – Қостанай облысының ББ

Жүсіпова Гүлім – «Ел өмірі» қоры» ҚҚ

Дукарская Лариса – Қостанай облысы білім беру мекемесінің «Облыстық психологиялық қолдау және қосымша білім беру орталығы» ММ

Елубаева Дариха – Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік министрлігінің Инклюзивті және арнайы білім беру департаменті

Жаппашева Айгүл – Астана қаласының Шәкәрімі атындағы №56 мектеп-лицей.

Жүнісова Шолпан – Қызылорда облысының ББ

Ибраева Стелла – Қазақстан Республикасы Муниципалдық экономика министрлігінің Тәрбие жұмысы және қосымша білім беру департаменті

Айжамал Исабекова – Астана қаласы әкімдігінің әдістемелік орталығы

Ким Ким Мария – өңірлік психологиялық қолдау және қосымша білім беру орталығы Қостанай облысы

Куземко Лилия – Психологиялық қолдау және көмек көрсету орталығы

Ботагөз Құдышева – «Өркен» балалар әл-ауқатының ұлттық ғылыми-практикалық институты»

Қалиева Гүлсара – «Өркен» балалар әл-ауқатының ұлттық ғылыми-практикалық институты

Қасымова Сәуле – «Өркен» балалар әл-ауқатының Ненец автономиялық округ ұлттық ғылыми-практикалық институты

Капанова Гүлмира – Астана қаласы әкімдігінің әдістемелік орталығы

Қанатбаева Алма – Қарағанды облысының ББ

Любчанская Татьяна – Қарағанды облысы «Сарыарқа» РМҚК «Дарын» ББ

Мейрамова Жанар – «Сарыарқа дарыны» РМҚК Қарағанды облысы

Нүсіпова Әсел – Қостанай облысы ББ

Пантелеева Алена – Қарағанды облысы, Бұқар жырау ауданы А. Марғұлан атындағы мектеп , ,

Елена Петренко – Қостанай облысы білім беру мекемесінің «Облыстық психологиялық қолдау және қосымша білім беру орталығы» ММ

Сакенова Елена – Өркен балалар әл-ауқатының ұлттық ғылыми-практикалық институты

Саликова Арзу – Өркен балалар әл-ауқатының ұлттық ғылыми-практикалық институты

Сейтжанова Римма – Өркен балалар әл-ауқатының ұлттық ғылыми-практикалық институты

Сәлімбаева Күләш – «НЗМ» АБҰ

Серікова Сәуле – Қарағанды жоғары политехникалық колледжі

Хамадтинова Алина – «El Umiti -фонд » КФ

